

Vasalemma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine

Aruanne

Tellija: Vasalemma Vallavalitsus

Töö koostaja: OÜ Alkranel

Juhtekspert: Alar Noorvee

Vastutav täitja: Tanel Esperk

**OÜ Alkranel
Tartu 2007 - 2009**

Sisukord

SISUKORD	3
SISSEJUHATUS	5
1 ÜLDOSA	7
1.1 ÜLDPLANEERINGU EESMÄRK, VAJADUS JA ÜLDISELOOMUSTUS	7
1.2 KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE EESMÄRK, ULATUS JA METOODIKA	8
2 ÜLDPLANEERINGU SEOS TEISTE STRATEEGILISTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA	12
2.1 SEOS KÕRGEMATE STRATEEGILISTE DOKUMENTIDEGA	12
2.2 SEOS VASALEMMA VALLA ARENGUDOKUMENTIDEGA	15
3 MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS	23
3.1 ASUKOHT	23
3.2 VASALEMMA VALLA KUJUNEMINE.....	24
3.3 LOODUSKESKKOND	24
3.3.1 <i>Geoloogia ja hüdrogeoloogia</i>	24
3.3.2 <i>Veekogud</i>	28
3.3.3 <i>Loodusvarad</i>	29
3.3.4 <i>Kaitsealad ja kaitstavad loodusobjektid</i>	30
3.3.4.1 <i>Kaitsealused pargid</i>	30
3.3.4.2 <i>Kaitsealused liigid</i>	30
3.3.4.3 <i>Vääriselupaigad</i>	31
3.3.4.4 <i>Muinsuskaitseobjektid</i>	32
3.3.5 <i>Rohevõrgustik ja väärtuslikud maastikud</i>	33
3.3.6 <i>Kliimaatilised tingimused</i>	33
3.4 ELU- JA SOTSIAALKESKKOND.....	34
3.4.1 <i>Rahvastik</i>	34
3.4.2 <i>Haridus</i>	36
3.4.3 <i>Kultuur ja sport</i>	36
3.4.4 <i>Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne</i>	37
3.5 MAJANDUSKESKKOND	37
3.5.1 <i>Tööhõive</i>	37
3.5.2 <i>Ettevõtlus</i>	37
3.5.3 <i>Turism</i>	37
3.6 KOMMUNIKATSIOONID JA INFRASTRUKTUUR.....	38
3.6.1 <i>Teed, tänavad ja lennuväli</i>	38
3.6.2 <i>Ühisveevärk ja -kanalisatsioon</i>	38
3.6.3 <i>Jäätmemajandus</i>	39
3.6.4 <i>Elektrivõrk ja soojamajandus</i>	39
3.6.5 <i>Sidevõrgud</i>	40
4 ÜLDPLANEERINGU ELLUVIIMISEGA EELDATAVALT KAASNEVAD KESKKONNAMÕJUD	41
4.1 SEGAFUNKTSIOONIGA ALA.....	41
4.1.1 <i>Segafunktsiooniga aladega seotud keskkonnamõjud</i>	41
4.2 ELAMUMAA	42
4.2.1 <i>Elamumaadega seotud keskkonnamõjud</i>	43
4.3 ÜHISKONDLIKE EHITISTE MAA	48
4.4 ÄRI- JA TOOTMISMAA.....	48
4.4.1 <i>Äri- ja tootmisaadega seotud keskkonnamõjud</i>	49
4.5 MÄETÖÖSTUSMAA	52
4.5.1 <i>Mäetööstusmaaga seotud keskkonnamõjud</i>	52
4.6 RIIGIKAITSE EHITISTE ALA	58
4.6.1 <i>Ämari lennuväli</i>	58
4.6.2 <i>Ämari lennuväljaga seotud keskkonnamõjud</i>	59
4.6.3 <i>Vanglad</i>	62
4.7 TEED JA LIIKLUSKORRALDUS	63

4.7.1	Teede ja liikluskorraldusega seotud keskkonnamõjud.....	64
4.8	RAUDTEE	67
4.8.1	Raudteedega seotud keskkonnamõjud.....	67
4.9	ÜHISVEEVÄRK JA -KANALISATSIOON	72
4.9.1	Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamisega seotud keskkonnamõjud.....	72
4.9.1.1	Veevarustus	72
4.9.1.2	Kanalisatsioon	75
4.10	JÄÄTMEHOIDLA ALA	76
4.11	PUHKE- JA VIRGESTUSALAD	76
4.11.1	Puhke- ja virgestusaladega seotud keskkonnamõjud.....	78
4.12	METSAMAA	80
4.12.1	Metsamaadega seotud keskkonnamõjud	80
4.13	ROHEVÖRGUSTIK	81
4.13.1	Rohevörgustikuga seotud keskkonnamõjud.....	84
4.14	VÄÄRTUSLIKUD ALAD.....	85
4.14.1	Väärtuslikud maastikud	85
4.14.2	Väärtuslikud põllumaad.....	85
4.14.3	Väärtuslikud niidud.....	86
4.14.4	Miljööväärtuslikud alad.....	86
4.14.5	Väärtuslike aladega seotud keskkonnamõjud	86
4.15	TURVALISUS.....	88
4.16	MUUD KÜSIMUSED	88
4.16.1	Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad.....	88
4.16.2	Kuivendatud alad.....	89
4.16.3	Ettepanek valla piiri muutmiseks	89
4.17	KUMULATIIVSED MÕJUD	90
5	KESKKONNAMÕJU SEIREKS KAVANDATUD MEETMED JA MÕÕDETAVATE	
	INDIKAATORITE KIRJELDUS	91
6	ÜLEVAADE KESKKONNAMÕJU HINDAMISE PROTSESSIST JA MÕJUDE	
	HINDAMISE KÄIGUS ILMNENUD RASKUSTEST.....	93
7	ARUANDE JA HINDAMISTULEMUSTE LÜHIKOKKUVÕTE	94
7.1	VASALEMMA VALLA KESKKONNA ÜLEVAADE	94
7.2	KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE PROTSESS	96
7.3	MÕJUDE HINDAMISE KOKKUVÕTE, LEEVENDAVAD MEETMED.....	97
8	KASUTATUD MATERJALID.....	110

Lisad

- Lisa 1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) algatamise otsus
- Lisa 2. KSH programm ja selle avalikustamisega seotud dokumendid
- Lisa 3. KSH programmi heakskiitmise otsus
- Lisa 4. KSH aluseks olnud üldplaneeringu eskiisjoonis
- Lisa 5. Ämari lennuvälja kasutamisega seotud müra modelleerimine
- Lisa 6. Keila-Haapsalu maanteelt lähtuva müra modelleerimine
- Lisa 7. Raudteetrassi valiku ja Vasalemma karjäärile uue juurdepääsutee alternatiivide hindamise tabelid
- Lisa 8. KSH aruande avalikustamisega seotud dokumendid ja avaliku arutelu protokoll

Sissejuhatus

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise objektiks on Vasalemma valla üldplaneering, mille koostamine algatati Vasalemma Vallavolikogu 02.10.2007. a otsusega nr 92. Üldplaneering hõlmab Vasalemma valla haldusterritooriumit järgneva 15 aasta perspektiivis.

Üldplaneeringut koostab Vasalemma Vallavalitsus koostöös Ramboll Eesti AS konsultantidega. Valla arengustrateegia visioon ning strateegilised eesmärgid töötati välja töökoosolekute käigus. Töökoosolekud toimusid järgnevate teemavaldkondade kaupa:

- Valla arenguvisionid ja SWOT-analüüs;
- Lubjakivi kaevandamine ja karjäärid;
- Üldplaneeringu strateegilised eesmärgid;
- Vesi – järved, karjäärid, reoveepuhastus ja veevarustus, pinnasereostus;
- Teed – maanteed, raudteed, lennundus;
- Rekreatsioonialad, rohevõrgustik, miljööväärtuslikud alad.

Vasalemma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine algatati, lähtudes *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* § 33 lõike 1 punktist 2. Keskkonnamõju strateegilise hindamise üldiseks eesmärgiks on hinnata üldplaneeringust tulenevaid mõjusid järgmistes valdkondades:

1. Vesi ja pinnas
2. Õhukvaliteet
3. Bioloogiline mitmekesisus, taimestik ja loomastik (sh roheline võrgustik)
4. Maastik ja kultuuripärand
5. Elanikkonna heaolu ja tervis
6. Sotsiaalne keskkond
7. Majanduslik keskkond

Keskkonnamõju strateegilist hindamist (KSH) viib läbi OÜ Alkranel töörühm koosseisus:

- Alar Noorvee - KSH töörühma juht, KSH juhtekspert (litsents nr KMH 0098);
- Tanel Esperk – OÜ Alkranel projektijuht ja keskkonnaspetsialist;
- Triin Lääne – OÜ Alkranel keskkonnaspetsialist;
- Reet Kivisild – OÜ Alkranel keskkonnaspetsialist.

Asjast huvitatud isikud on:

- Vasalemma Vallavalitsus;
- Vasalemma Vallavolikogu;
- Harju Maavalitsus;
- Keskkonnaministeerium ja Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regioon;
- Kaitseministeerium;
- Justiitsministeerium;
- Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium;
- Kultuuriministeerium ja Muinsuskaitseamet;
- Sotsiaalministeerium ja Tervisekaitsetalitus;
- Vasalemma valla naaberomavalitsused;
- vallaelanikud, maaomanikud, ettevõtjad;

- laiem avalikkus;
- valitsusvälised organisatsioonid ja keskkonnaühendused.

KSH programm (lisa 2) on heaks kiidetud Harjumaa Keskkonnateenistuse (praeguse Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regiooni) poolt 22.01.2007 kirjaga nr 30-12-1/3809-2 (lisa 3).

Üldplaneeringu koostamine on pikaajaline protsess, mille käigus planeeringulahendused pidevalt täienevad. Keskkonnamõju strateegiline hindamine toimus samaaegselt üldplaneeringu koostamisega.

1 Üldosa

1.1 Üldplaneeringu eesmärk, vajadus ja üldiseloostus

Vastavalt *Planeerimisseadusele* § 2 ja 8 on üldplaneeringu eesmärgiks valla territooriumi arengu põhisuundade ja tingimuste määramine, aluste ettevalmistamine detailplaneerimise kohustusega aladel ja juhtudel detailplaneeringute koostamiseks ning detailplaneeringu kohustuseta aladel maakasutus- ja ehitustingimuste seadmiseks.

Üldplaneering peab tagama võimalikult paljude ühiskonnaliikmete vajadusi ja huvisid arvestavad tingimused säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu kujundamiseks, ruumiliseks planeerimiseks, maakasutuseks ning ehitamiseks.

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) objektiks on Harju maakonnas asuva Vasalemma valla üldplaneering. Üldplaneeringu koostamine algatati Vasalemma Vallavolikogu 02.10.2007. a otsusega nr 92. Üldplaneeringu protsessi jooksul viidi läbi mitmeid avalikke arutelusid ning töökoosolekuid, et selgitada välja erinevate osapoolte nägemus valla perspektiivsest maakasutusest ning leida konsensus maakasutuse osas järgneva 15 aasta perspektiivis.

Vasalemma valla üldplaneeringu koostamise eesmärk on luua juriidiliselt korrektne dokument vallas ehitustegevuse ja maakasutuse koordineerimiseks ja reguleerimiseks, et tagada:

- valla säilimine hinnatud elamispiirkonnana,
- tasakaalustatud teenindusvõrgu areng,
- vajadustekohase sotsiaalse infrastruktuuri objektide rajamisvõimalus,
- optimaalse tänavavõrgu väljaarendamine,
- keskkonnanõuetele vastava tehnilise infrastruktuuri rajamine,
- muinsus- ja looduskaitseobjektide ning avalike puhkealade-haljastute süsteemi korrastamine.

Vasalemma valla üldplaneeringu koostamisel seati järgnevad strateegilised eesmärgid:

ATRAKTIIVSUS

- Muuta Vasalemma vald atraktiivsemaks ja parandada valla mainet.
 - Määrata valla üldine ruumistruktuur ja maakasutus.
 - Planeerida pikas perspektiivis võimalikud asumid ja tootmisalad ning kujundada nende vahele transpordikoridorid ja puhvertsoonid.
 - Perspektiivsetes arenduspiirkondades kujundada sisemise teedevõrgu koridorid.
 - Fikseerida hajaasustuspiirkonnana alad väljaspool perspektiivseid arenduspiirkondi ja määrata aladele hajaasustuspiirkonnale iseloomuliku asustustihedust tagavad nõuded ehitustegevuse suhtes.
 - Vajadusel soodustada teatud sihtotstarbega maakasutust.
 - Vajadusel kehtestada piirangud ja ettekirjutused ehitistele.

MAJANDUS

- Kiirendada investeeringute sissevoolu.
 - Täpsustada tootmismaa kasutuse perspektiivsed suunad.
 - Fikseerida põhisuunad aladele, milliste maakasutus on lähiaastatel muutumas (vangla, ammenduvad karjäärid), millistel tänase maakasutuse pikemaajaline jätkamine ei taga jätkusuutlikkust (madala viljakusega põllumajandusmaa) või millised võivad kujuneda oluliseks üleriiklike infrastruktuuriinvesteeringute tugistruktuuride moodustamiseks (Ämari-Paldiski multimodaalne logistikakompleks; Ämari lennuvälja tsiviilkasutus).
 - Määratleda ÜP-ga erinevate tootmiste ja teenuste jaoks ettenähtud alad.
 - Täpsustada maavarade (paekivi) võimaliku kaevandamise alasid ja määrata võimalik ala paekivi ümbertöötlemise arendamiseks.

SOTSIAALSFÄÄR

- Elukvaliteedi parandamine (keskkond ja inimesed, sh lapsed, noored, puuetega inimesed, pensionärid jne).
 - Valla kolme aleviku vahelise suhtlemise parandamine.
 - Otsustada arengusuund - kas luua uus keskus või planeerida alevike kokkukasvamine elamualade määramisega.
 - Rekreatsiooni- ja virgestusalade määramine.
 - Kergliikluskoridoride ja matkaradade planeerimine.
 - Takistustevaba planeerimise põhimõtete rakendamine juba ÜP faasis.
 - Uusarendustele tingimuste seadmine avaliku ruumi ja sotsiaalsfääri objektide suhtes.
 - Täpsustada rallikrossi- ja kardiraja piirkonna tulevik.
 - Looduskeskkonna säilitamine.
 - Tagada rohekoridoride pidevus ida-lääne suunal.
 - Tagada aedlinnale omase kõrghaljastuse säilimine ja luua tingimused sarnase haljastuse rajamiseks ka uutele arendusaladele.
 - Fikseerida kaitseeritiim metsadele, mis eraldavad Ämari Lennubaasi territooriumi võimalikest arenduspiirkondadest.
 - Võimalike kaitsemetsa alade määramine ja kaitsemetsa laiendamise ettepanekud.

1.2 **Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk, ulatus ja meetodika**

Keskkonnamõju strateegiline hindamine viiakse läbi vastavalt kehtivale *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele*. **Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne koostatakse vastavalt seaduse § 40 toodud nõuetele lähtuvalt planeerimisdokumendi sisust ja kehtestamise tasandist.**

Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärgiks on Vasalemma valla üldplaneeringu elluviimisega kaasnevate võimalike oluliste keskkonnamõjude väljaselgitamine, mõjude olulisuse ja ulatuse hindamine ning negatiivsetele mõjudele vajalike leevendavate meetmete, positiivsete mõjude esiletoomiseks täiendavate leevendavate meetmete ning keskkonnamõju seiremeetmete väljapakkumine.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise ulatus hõlmab planeeringu elluviimisega kaasnevate mõjude analüüsi Vasalemma valla territooriumil, kuivõrd üldplaneering hõlmab Vasalemma valla haldusterritooriumi. Piiriülest (riigipiiri üleest) olulist mõju pole ette näha.

KSH käigus viidi läbi sisuliselt kaks hindamist, milles üldplaneeringu ja selle alternatiivide mõjusid hinnati kvalitatiivselt ning püstitatud KSH eesmärkide suhtes. Üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimiseks valiti esmalt vastavalt kohalikule eripärale valdkonnad, millele avalduvat keskkonnamõju käesolevas dokumendis käsitletakse. Igas valdkonnas püstitati KSH eesmärgid (tabel 1.1), mille suhtes üldplaneeringu meetmete mõju hinnatakse.

Tabel 1.1. Vasalemma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärgid.

KSH VALDKOND	KSH EESMÄRGID
Vesi ja pinnas	<ul style="list-style-type: none"> vältida pinnase ning pinna- ja põhjavee saastumist määral, mis võiks ohustada keskkonna kvaliteeti hoida veekasutust sellisel tasemel, et ei toimuks ületarbimist vähendada jäätmeteket, rakenda jäätmete taaskasutust ja kompostimist kaevandada maavarasid keskkonda (oluliselt) kahjustamata
Õhu kvaliteet	<ul style="list-style-type: none"> vältida õhu saastamist määral, mis võiks kahjustada keskkonda vähendada vajadust autode kasutamiseks vähendada kasvuhoonegaaside emissioone
Bioloogiline mitmekesisus, taimestik ja loomastik (sh roheline võrgustik)	<ul style="list-style-type: none"> säilitada bioloogilist mitmekesisust vältida olulisi negatiivseid mõjusid kaitsealadele, kaitsealustele liikidele ja kaitstavatele loodusobjektidele tagada vajalike ökoloogiliste protsesside toimimine looduslikel aladel moodustada toimiv rohevõrgustik
Maastik ja kultuuripärand	<ul style="list-style-type: none"> säilitada kohalike maastike mitmekesisus ja omapära säilitada kultuurimälestisi ja kultuuriliselt olulisi paiku ja tagada neile avalik ligipääs luua uusi hooneid ja rajatisi selliselt, et need sobiksid antud keskkonda
Elanikkonna heaolu ja tervis	<ul style="list-style-type: none"> vältida keskkonnasaaste, müra ja vibratsiooni mõjusid inimese tervisele toetada tervislikke eluviise säilitada elanikkonnale võimalused loodusega kokku puutuda, looduses liikuda tagada elanikkonna turvalisus
Sotsiaalne keskkond	<ul style="list-style-type: none"> tagada avalike teenuste kättesaadavus kõigile tagada spordi-, puhke-, kultuuri- ja vaba-aja veetmise võimaluste kättesaadavus kõigile tugevdada elanike identiteeditunnet ja sotsiaalseid võrgustikke
Majanduslik keskkond	<ul style="list-style-type: none"> soodustada mitmekülgse ettevõtluse arengut tagada kogu vallas infrastruktuuri kättesaadavus ja kvaliteet

Üldplaneeringu eelnõus kirjeldatud meetmete keskkonnamõju hinnatakse KSH eesmärkide suhtes. Mõjusid hinnatakse eraldi lühiajalises ja pikaajalises perspektiivis. Vastavad mõju hindamise tabelid on toodud KSH aruande lisades 7 ja 8.

Üldplaneeringu eelnõu meetmete keskkonnamõju hindamisel kasutatakse järgmist hindedkaalat:

- + positiivne mõju
- ++ tugev positiivne mõju
- negatiivne mõju
- tugev negatiivne mõju
- 0 olulist mõju pole ette näha
- ? mõju pole teada

Keskkonnamõju hindamise käigus tervet üldplaneeringut hõlmavat alternatiivset planeeringulahendust ei kaalutud. Kaaluti asukoha põhiseid alternatiive Ämari lennubaasi viiva raudtee rajamiseks ja Vasalemma karjääri väljaveotee paiknemise osas (ptk 4.7.1 ja 4.8.1 ja lisa 7). Üldplaneeringu eelnõus pakutud lahenduste

negatiivse keskkonnamõju vältimiseks ja vähendamiseks ning positiivse keskkonnamõju tugevdamiseks on välja pakutud rida leevendavaid meetmeid.

2 Üldplaneeringu seos teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega

2.1 Seos kõrgemate strateegiliste dokumentidega

Vasalemma valla üldplaneeringu koostamisel on aluseks võetud nii Euroopa kui Eesti tasandil kõrgemal seisvad planeerimisdokumendid.

Euroopa Liidu ruumilise arengu põhimõtted sätestab **Euroopa Ruumilise Arengu Perspektiiv (European Spatial Development Perspective, ESDP)**, mille kohaselt on ruumilise arengu eesmärgiks Euroopa Liidu territooriumi tasakaalustatud ja jätkusuutlik areng. Igal riigil lasub kohustus rakendada keskkonnakaitselisi meetmeid, püüdmaks tagada bioloogilise mitmekesisuse säilimine. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamiseks rakendatavad meetmed ei tähenda mitte ainult ökoloogilise võrgustiku loomist, vaid kogu territooriumi kompleksset arendamist; veeringluse säästvat korraldamist ning jõupingutuste tegemist kliimamuutuse leevendamiseks nii kohalikul kui globaalsel tasandil.

Läänemere regiooni ruumilise arengu suunamiseks on loodud valitsuste vaheline kümne Balti mere ümbruse riigi koostöö foorum nimetusega **Visions and Strategies around the Baltic 2010 (VASAB 2010)**. Koostöö korraldamiseks on moodustatud vastav komitee (*Committee on Spatial Development of the Baltic Sea Region - CSD/BSR*), kelle ülesandeks on levitada planeerimiskogemusi, toetada vastava valdkonna ministreid, aidata kaasa projektide realiseerumisele ja koopereeruda teiste Baltikumi koostööorganisatsioonidega. Suundasid andev tegevus toimub riikide planeerimist kureerivate ministrite regulaarsetel kohtumistel vastuvõetud deklaratsioonide kaudu.

2001. a toimunud viies ministrite kohtumine (Wismari deklaratsioon) andis ruumilise planeerimise tegevuskava läbi kuue käsitlusteema:

1. Linnaregioonide koostöö säästva arengu küsimustes
2. Läänemere regiooni rahvusvahelise integratsiooni jaoks olulised strateegilised arengutsoonid
3. Üleeuroopalise integratsiooni jaoks olulised rahvusvahelised transpordikoridorid
4. Maapiirkondade olustiku mitmekesistamine ja tugevdamine
5. Rahvusvaheliste rohevõrkude, sh kultuurmaastike arendamine
6. Rannikutsoonide ja saarte integreeritud arendamine

VASAB 2010 on dokumendiks 2005. a toimunud kuues riikide planeerimist kureerivate ministrite kohtumise nn Gdanski deklaratsioon. Dokument julgustab Baltimere riikide Nõukogu arvestama Euroopa Liidu nn territoriaalse ühtlustumise poliitikaga (*EU Territorial Cohesion Policy*), mille põhieesmärk on Balti riikide integreerumine teiste Euroopa piirkondadega, saavutamaks Euroopas territoriaalset ühtlustumist.

Eesti Vabariigi arengusuunad sätestab ja seob maakasutusega **üleriigiline planeering Eesti 2010**. Planeeringu üldiste sihiseadetenä on määratletud järgmised aspektid:

- inimese põhivajaduste rahuldamise ruumiline tagamine;
- Eesti asustussüsteemi- ja maastikstruktuuri väärtuste säilitamine ja edasiarendamine;
- asustuse ruumiline tasakaalustamine;
- Eesti hea ruumiline sidumine Euroopaga;
- looduskeskkonna hea seisundi säilitamine ja parandamine.

Nimetatud sihtidest lähtuvalt käsitletakse ruumilist arengut nelja peamise komponendi - asustus, transpordiühendused, energeetika ning roheline võrgustik kaupa.

Asustuse arengul lähtutakse suures osas pealinna funktsionaalsest arengust ning maakonnakeskuste tugevdamist rõhutavast strateegiast, mille läbi on võimalik luua kogu riigi territooriumil hästi kättesaadavate tugevate keskuste võrk. Keskusi täiendavad läbi kaug- ja kodustöötamise ning heatasemelise transpordi elujõulised maapiirkonnad. Eestis tervikuna on seatud eesmärgiks, et iga maakonnakeskus ja ka väiksemad linnad leiaksid oma spetsialiseerumisala, millega võiks rahvusvaheliselt konkureerida. Lisaks üksikute keskuste tugevdamisele viidatakse vajadusele keskuste koostööks vastastikuse täiendamise alusel ehk võrgustumisele.

Üleriigilise planeeringu transpordistrateegia lähtub Eesti "aeg-ruumilise kokkusurumise" (reisiliikluse kiirendamine peamistel ühendussuundadel) kontseptsioonist. Lisaks rahvusvaheliste teede väljaehitamisele on esiplaanil kogu territooriumi kättesaadavuse parandamine, märgitakse säästliku arengu ühe komponendina üleriigilise ja kohaliku ühistranspordi eelisarendamise vajadust.

Üleriigilise planeeringu roheline võrgustiku kontseptsioon rõhutab eluslooduse ja maastiku kaitse orgaanilist sulatamist keskkonnakujundusse ning vajadust esile tõsta, väärtustada ja sihipäraselt kasutusele võtta kaitsealuste ning looduslikus või looduslähedases seisundis alade laias mõttes keskkonda kujundavat mõju. Üldplaneeringuga on määratletud peamised tuumalad ja koridorid.

Harju maakonnaplaneering aastani 2015 (1998) on koostatud eesmärgil määratleda maakonna strateegilise planeerimise peamised põhimõtted. Maakonna arengustrateegia lähtub järgmistest eesmärkidest:

- Loodusesõbraliku ja säästva arengu printsiipidest lähtuva turismimajanduse arendamine kombinatsioonis transiiditurismi teenuste osutamisega.
- Kohalikul toorainel põhineva toiduainete tootmistsükli väljaarendamine süsteemis tootja-töötaja-turustaja-tarbija.
- Infotehnoloogial põhineva ökoloogiliselt puhta allhanketööstuse kujundamine.

Arengueeldustest on Vasalemma valla kontekstis välja toodud järgmised:

- soodne geograafiline asend – pealinna lähedus;
- eripalgeline looduskeskkond;
- hariduse kättesaadavus;
- pealinna lähipiirkonda pürgiv inimpotentsiaal;
- pealinna infrastruktuuri kasutamise võimalused;
- vabade ja sobivate piirkondade olemasolu, eeskätt tööstuse väljaehitamiseks ning laiendamiseks, elamuehituseks, turismi ning puhke- ja suvitusmajanduse arendamiseks.

Peamiste probleemidena märgitakse elanikkonna äravoolu äärealadelt, kuritegevuse ja keskkonnale negatiivse surve suurenemist, piiratud põhjavee ressursi ja mitme kinnipidamisasutuste olemasolu ning infrastruktuuri halba seisukorda.

Vasalemma valla üldplaneeringu eelnõu arvestab üldisel tasandil maakonnaplaneeringut ning on sellega kooskõlas.

Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” (2003) on määratletud maakonnas paiknevad väärtuslikud maastikud ja roheline võrgustik.

Rohelise võrgustikuna käsitletakse kõiki looduslikke ja pool-looduslikke taimekooslusi, olenemata konkreetsest liigilisest koostisest, maakasutusest või maaomandist. Rohevõrgustiku ülesandeks on inimtekkeliste mõjude pehmemdamine või ennetamine, mis loob eeldused koosluste arenguks looduslikus suunas, bioloogilise mitmekesisuse toetamine ning stabiilse keskkonnaseisundi hoidmine. Soovitav on säilitada rohevõrgustike puhkemajanduslik üldkasutatavus ja määrata metsadele kaitsemetsade kategooria. *Metsaseaduse* (RT I 2006, 30, 232) 1.01.2009 jõustumata hakanud muudatuste alusel metsamaa liigitamisel seniseid kategooriaid (hoiumets, tulundusmets, kaitsemets) enam ei eksisteeri, seega ei saa metsi ka enam kaitsemetsa kategooriasse määrata.

Teemaplaneeringu kohaselt on Vasalemma aleviku piirkond määratud ajaloolise asustusstruktuuriga väärtuslikuks maastikuks. Ajastumaastikud vääriavad kohaliku eripära toetamiseks säilitamist kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning vastavat maastikuhooldust.

Teemaplaneering näeb ette säilitada seni veel kasutusel olevate rekreatiivalade sihtotstarvet kõigi vahenditega. Rekreatiivalade säilitamise olulisust käsitletakse ka Harju maakonnaplaneeringus: iga uue asumi planeerimisel tuleb teostada üldkasutatavate rekreatiivalade analüüs ning määratleda tingimusteta säilitatava (üldkasutatava) haljasala maht. Üldplaneeringus on paljudele rekreatiivaladele määratud muud funktsioonid (nt elamu-, äri-, tootmismaa), mis võivad alade rekreatiivsust oluliselt vähendada.

Vasalemma valla üldplaneeringu eelnõus pole piisavalt rohevõrgustiku piiride täpsustamisel lähtutud maakonnaplaneeringu teemaplaneeringust „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” ning on seetõttu tuleb üldplaneeringus täpsustada rohevõrgustike piire, võttes arvesse ka teemaplaneeringut, või põhjendada teemaplaneeringu mitte arvessevõtmist. Keskkonnamõju strateegilise hindaja soovitusel rohevõrgustiku korrigeerimiseks on toodud käesolev aruande peatükis 4.13 „Rohevõrgustik”.

Lisaks pole üldplaneeringu eelnõus kajastamist leidnud ka Vasalemma aleviku piirkonda hõlmava väärtusliku maastiku olemasolu. Teemaplaneeringu kohaselt tuleb üldplaneeringus täpsustada väärtuslike maastike piire ning seada väärtuslikele maastikele teatud eritingimused, mis kehtivad üksnes antud ala piires.

Lääne-Eesti Harju alamvesikonna veemajanduskava (2008) seab eesmärkideks:

- kogu elanikkonna varustamine tervisele ohutu joogiveega, kusjuures kõigi näitajate osas hea joogiveega varustamine toimub kooskõlas piirkonna majanduslike võimalustega;
- põhjaveest kasutatakse säästvalt, tagatakse väärtuslikemate allikate kaitse ja ohtlikult reostunud põhjaveega alad on kontrolli all, et kindlustada olukorra paranemine;
- pinnaveekogude hea seisundi saavutamine või hoidmine sõltuvalt veekogu tüübist ja kasutamiskiisist; puhkemajanduslike võimaluste laiendamine ja valglal säästva maakasutuse tagamine põllu- ja metsamajanduses;
- veekeskonnaga seotud vee-elustiku mitmekesisuse säilimine;
- veekogude kasutamisevõimalused ja -piirangud on selgelt määratletud ning toetavad säästlikku majandusarengut.

Veemajanduskava kohaselt on Vasalemma jõe (samuti Metsapere kraavi) veekvaliteedi oluliseks surveteguriteks Rummu ja Ämari asulad ning nimetatud asulatest lähtuv reovesi, mille puhastamine on puudulik või puudub üldse (Ämari). Vasalemma vallavalitsuse andmetel lõpetati 2008. aasta sügisel Ämari reoveepuhasti rekonstrueerimistööd, mistõttu väheneb ka Ämari alevikust lähtuva reovee reostuskoormus Vasalemma jõe veekvaliteedile.

2.2 Seos Vasalemma valla arengudokumentidega

Vasalemma valla arengukava (2005-2010) üldeesmärk on saavutada jätkusuutlik majanduskasv ja sotsiaalne stabiilsus, tugevdades Eesti majanduse konkurentsivõimet kogu riigis, kujundada rahvusvahelisse koostöösse integreeritud ja Euroopa Liidu nõudeid arvestav vald ja luua soodsad tingimused valla terviklikuks ja tasakaalustatud arenguks. Vasalemma vald peab olema Eesti asustusstruktuuri väärtuslik osa, kus toimib intensiivne koostöö läbi erinevate eluvaldkondade nii Eesti kui ka rahvusvahelisel tasandil.

Vasalemma valla arengukavas on oluliste eesmärkidena välja toodud igasse asulasse palliplatside, talviti suusarajade rajamist ning tänavavalgustuse korrastamist ja arendamist. Antud eesmärkidele pole üldplaneeringu eelnõus piisavalt tähelepanu pööratud, seetõttu on soovitatav määrata planeeringu eelnõus suusa- ja matkaradade trajektoolid.

Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavas (2007-2018) alusel on Vasalemma vallas ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise piirkondadeks Rummu, Vasalemma ja Ämari alevikud.

Eelistatud arengustsenaariumid on järgnevad:

- Reovee käitlemine toimub eraldi reoveepuhastites Rummul, Ämaris ning Vasalemmas.
- Joogivesüsteemid ja veetöötlus on eraldi välja ehitatud nii Rummu, Ämaris kui ka Vasalemma asulas.
- Rummu ja Ämari asula reoveekogumisaladel on ühisveevärg ja kanalisatsioon välja ehitatud 100 %-liselt.

- Pikas perspektiivis ehitatakse etapiviisiliselt välja kogu Vasalemma alevikku kattev ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteem (2018. aastaks on kuni 90 % asula elanikkonnast ühendatud ÜVK süsteemiga), kuna see on majanduslikult ning keskkonnamõjude vähendamise eesmärgil otstarbekam. Rahapuudusel toimub lühiajalises perspektiivis siiski ainult Vasalemma aleviku olemasoleva vee- ja kanalisatsioonisüsteemi rekonstrueerimine ja korrastamine.
- Sademe- ja drenaaživee ärajuhtimiseks ning reoveepuhastite hüdraulilise koormuse vähendamiseks ehitatakse Rummu asulas osaliselt välja lahkuvoolne kanalisatsioonisüsteem. Sademevee kanalisatsiooniskeemi väljatöötamiseks ning rajamiseks tuleb teostada täiendavaid uuringuid lähtuvalt aluspinnase omadustest, põhja- ja pinnavee tasemest ning eesvoolude olemasolust. Sademevee kanalisatsiooni rajamine suurematel kinnistutel (endiste ning olemasolevate vanglate territooriumil) tuleb lahendada maaüksuste detailplaneeringutega.

Täpsema ülevaate saamiseks Vasalemma vallas asuvatest puurkaevudest oleks vajalik teostada olemasolevate puurkaevude ja nende valdajate täiendav uuring. Keskkonnaameti andmetel on Riiklikus põhjaveeregistris 2009. aasta seisuga Vasalemma vallas seaduslikult rajatud puurkaeve kokku 88.

Üldplaneeringu eelnõus on määratlemata Vasalemma valla reoveekogumisalad. Reoveekogumisaladel on kohustuslik ühiskanalisatsiooni väljaehitamine. Seega on vajalik viia üldplaneering kooskõlla Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavaga 2007-2018 ja reoveekogumisalad määrata.

Vasalemma valla jäätmekava (2004) seab eesmärgiks kogu valda hõlmava korraldatud jäätmeveo rakendumise. Jäätmete sorteerimise osas seatakse eesmärgiks:

- Eelkõige korterelamute lähedusse paigaldada paberi- ja papijäätmete konteinerid;
- Vallas tegutsevate pakendiettevõtjate (kaasa arvatud isikud, kes müüvad pakendatud kaupa) baasil arendada välja pakendi ja pakendijäätmete kogumisvõrgustik - võrgustiku rajamine ja selle tööshoidmine on pakendiettevõtjate ülesanne (kes võib selle delegeerida edasi). Sõltuvalt rajatavast süsteemist võib olla pakendijäätmete kogumissüsteemi osaks ka jäätmejaam;
- Suurematesse ettevõtetesse paigaldada oma tegevusega kaasnevate taaskasutatavate jäätmete kogumiseks eraldi konteinerid;
- Luua elanikkonnale võimalus suuremõtmeliste jäätmete ning elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete üleandmiseks nii statsionaarse kogumiskoha kui vastavate aktsioonide näol. Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete puhul üleandmine võimalusel ka müügikohtades;
- Haarata ohtlike jäätmete kogumisringiga kõik valla osad;
- Rakendada korraldatud olmejäätmevedu, moodustada kogu Vasalemma valda hõlmav veopiirkond;
- Haarata kõik piirkonna jäätmetekitajad korraldatud olmejäätmeveo süsteemi;
- Pakendijäätmete kogumissüsteemi toimuma hakkamiseni säilitada praegused kogumispunktid ja täiendada neid paberi- ja papijäätmete kogumisvõrgustikuga;
- Koostada jäätmetekitajate register, mille alusel hakkab toimuma korraldatud olmejäätmevedu;

- Elanikud ja ettevõtted peavad muretsema (ostma või rentima) endale vastavad konteinerid (võib ka mitme ettevõtte või kodumajapidamise peale olla ühine);
- Teha teavitustööd ja arendada jäätmete kohtsorteerimist.

Korraldatud jäätmeveo puhul on jäätmete veo sagedus erinev, sõltuvalt asustustüübist. Tihedama asustusega piirkondade eramupiirkondades toimub korraldatud jäätmevedu minimaalselt kord kuus, kortereramute piirkondades 2...3 korda kuus ning hajaasustuspiirkondades kord kvartalis.

Ämari aleviku terviklikuks arendamiseks on koostatud **Ämari aleviku keskuse detailplaneeringu eelnõu** (OÜ Sirkel & Mall töö nr 04-06), milles on suurem osa Ämari alevikust määratud sotsiaalmaana (sh haridusasutused, pargid, haljasalad) ning elamumaana. Vähemal määral asub Ämaris ka äri- ja tootmismaid. Vasalemma valla üldplaneeringu eelnõus on Ämari alevikku kavandatud väikeelamu- ja korterelamumaad. Üldplaneeringu eelnõus tuleks aluseks võtta Ämari aleviku keskuse detailplaneering, viies planeeringud omavahel kooskõlla. Samuti tuleb erinevate sihtotstarvetega maade arendamiseks vajalike tingimuste määramisel juhinduda Ämari aleviku puhul Ämari aleviku keskuse detailplaneeringust.

Seosed Harju maakonnaplaneeringu, teemaplaneeringu „*Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused*” ning Vasalemma valla arengukavaga on esitatud tabelis 2.1 valdkondade kaupa. Paksus kirjas on toodud teemad, millele pole üldplaneeringu eelnõus piisavalt tähelepanu pööratud.

Tabel 1.2. Teiste asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentide eesmärgid valdkondade kaupa.

KSH VALDKOND	VASALEMMA VALLA ARENGUKAVA	TEEMAPLANEERING „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”	HARJU MAAKONNAPLANEERING
Vesi ja pinnas	<ul style="list-style-type: none"> olemasolevate veevõrkude renoveerimine kõigis kolmes alevikus Vasalemma aleviku veevõrgu laiendamine jäätmete tekke vältimine ja tekkivate jäätmekoguste vähendamine tekkivate jäätmete ohtlikkuse vähendamine 		<ul style="list-style-type: none"> tagada elanikele puhas, nõutava kvaliteediga vesi hoida korras pinnaveekogud ning parandada vooluveekogude veekvaliteeti pöörata erilist tähelepanu põhjaveeressursi kaitsesele ja karstialadele tagada täielik arvestus põhjavee tarbimise üle likvideerida ja mitte rajada uusi reostusohtrikke objekte nõrgalt kaitstud ja kaitsmata põhjaveega aladel tagada toimiv kaasaegne veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteem koos töökorras puhastusseadmetega propageerida veekeskonda säästvaid kaasaegseid tehnoloogiaid ja seadmeid tagada toimiv efektiivne jäätmete korduvkasutus ning ratsionaalne ja kaasaegne prügimajandus, mis vastab keskkonnanõuetele ja säästva arengu põhimõtetele arendada ja tõhustada koostööd naabermaavalitsuste ja omavalitsuste vahel ühtse jäätmemajanduse skeemi väljatöötamiseks
Õhu kvaliteet			<ul style="list-style-type: none"> kasutada valdavas osas keskkonda säästvaid kütuseid asendada õhku saastavad kütused kohalike vähem saastavate kütustega (puit, turvas)
Bioloogiline mitmekesisus, taimestik ja loomastik (sh roheline võrgustik)	<ul style="list-style-type: none"> metsade ja parkide heaperemehelik hoidmine ja kasutamine loodusressursside seisuga ülevaatus ja kontrolli korraldamine loodusressursside säästlik kasutamine 	<ul style="list-style-type: none"> määrata rohevõrgustik Harju maakonnas ning selle säilimist tagavad kasutustingimused määrata potentsiaalsed konfliktalad Tallinna lähiümbruses, mille arendamisel tuleb kavandada tasakaalustavaid meetmeid Tallinna roheline võõndi piires tuleb koostada iseseisev teemaplaneering täpsematele maakasutusandmetele tuginedes planeeringute koosseisus tuleb 	<ul style="list-style-type: none"> säilitada loodus- ja tehiskeskonna vaheline tasakaal säilitada üldkasutatavad rekreatiivalad ja neid ühendavad haljaskoridorid ja vajadusel rajada uued teostada iga uue asumi planeerimisel üldkasutatavate rekreatiivalade analüüs ning määratleda tingimusteta säilitatava (üldkasutatava) haljasala maht rajada metsamassiividega ühenduses olev haljasvöönd reservaati või sihtkaitsevööndisse jäävate metsade järkjärguline suurendamine 4 %-ni säilitada hoiu- ja kaitsemetsad tulundusmetsade majandamisel panna suuremat rõhku bioloogilist mitmekesisust hoidvatele meetmetele

		<p>määratleda üldkasutatavad rekreatiivalad ja nende omavahelised seosed ning säilitada kõigi vahenditega seni veel kasutusel olevate rekreatiivalade sihtotstarve</p> <ul style="list-style-type: none"> määrata Tallinna roheline vööndi maakasutustingimused 	<ul style="list-style-type: none"> anda keskkonnakaitseline hinnang ja tingimused loodusvarade kasutamisele enne uutele karjääriledele kasutuslubade andmist ning olemasolevate karjäärilede laiendamist rikastada ja kasutada kalavarusid, lähtudes vastavatest uuringutest, viisil ja koguses, mis võimaldab teostada säästlikku kalapüüki kalavarude suurendamiseks luua kaladele vaba juurdepääs kudekohtadele (kalatrepid, jõgede suudmetes muulid jne) reguleerida metsloomade arvukust säästlikul viisil, et tagada liikide elujõulisus ja mitmekesisus ning minimeerida metsandusele ja põllumajandusele tekitatud kahju
<p>Elanikkonna heaolu ja tervis</p>	<ul style="list-style-type: none"> parandada elanike elukeskkonna kvaliteeti toetada laste- ja noortesporti, ehitades valmis Vasalemma põhikooli võimla ja Rummu staadion ning rekonstrueerides Ämari põhikooli võimla ja Vasalemma põhikooli staadion rahvaspordi edendamiseks rajada igasse asulasse palliplatsid, talviti suusarajad traditsiooniliste spordiürituste jätkamine ja uute korraldamine käivitada Vasalemma tenniseväljaku aktiivne kasutamine tervisliku elukeskkonna ja kvaliteetse esmatasandi arstiabi saamise võimaluse tagamine luua tingimused, mis aitavad kaasa valla huviväärtuste tutvustamisele turistidele ja turismi ning puhkevõimaluste pakkumisega tegelevate ettevõtjate ja kodanike ühenduste tegevusele 		<ul style="list-style-type: none"> arendada välja esmatasandi arstiabi ja päästeteenistus luua perearstide süsteem esmatasandi tervishoiuvõrgus ja korraldada haigusi ennetavat tööd arendada töötervishoidu propageerida tervislikke eluviise tagada puhas ja ehe looduskeskkond ning loodussõbralikud puhketingimused (sh seesugune puhkealade infrastruktuur, mille maht vastaks vajadustele) määratleda kaitstavad puhkemetsad (-alade) ja seostada need valdade planeeringutega koostada metsal põhineva puhketegevuse ja ökoturismi tegevuskava tagada hoonete, teedevõrgu ja teeäärsed maa-alade heakord viia läbi uuring vajalike spordiehitiste arvu välja selgitamiseks linnade ja valdade lõikes tagada elamualadel normatiivne mürakaitse, kasutades selleks maksimaalselt looduslikke mürabarjääre (soovitav 100- 500 meetri laiune kõrghaljastusvöönd) tagada elamute ja reostusallikate vahelised sanitaarkaitsetsoonid juhtida transiitliiklus asumitest mööda rajada koos autoteedega jalgratta- ja kõnniteed, mis arvestaksid ka puuetega inimeste liikumisvajadusi

<p>Sotsiaalne keskkond</p>	<ul style="list-style-type: none"> • orienteerida haridussüsteem uuele sotsiaal-majanduslikule korrale • haridusasutuste õpikeskkonna tingimuste ja materiaalse baasi parandamine • tagada eakate ja puuetega inimeste toimetulek • edendada turismi ja puhkealade arendamist • laste ja noorte vaba aja veetmise ja sportimise võimaluste parandamine • tänavavalgustuse korrastamine ja arendamine • andmeside teenuse parema kättesaadavuse tagamine • luua telekommunikatsiooni arenguks soodsad tingimused ja tagada telekommunikatsiooni-teenuse kasutajate kaitse vaba konkurentsi soodustamise teel • elanikkonnale turvalisuse ja vara kaitse tagamine • operatiivse tervise-, vara ja turvakaitse süsteemi toimimine • läbi viia uuring ühistranspordi korraldusest, et välja selgitada võimalikud kitsaskohad 		<ul style="list-style-type: none"> • säilitada äärealadel ühistranspordi kaudu hea ühendus keskustega • tagada toimiv optimaalne kaubandus-ja teenindusvõrk (k.a erivajadustega inimestele) • kujundada välja hästitoimiv sotsiaalhoolekandevõrgustik (sh investeerida materiaalse baasi uuendamisse) • arendada rahvamajade tegevust polüfunktsionaalselt • tagada raamatukoguteenuse kättesaadavus igas omavalitsuses ning avalike internetipunktide kättesaadavus enamikes omavalitsustes • arendada välja optimaalne sotsiaalse infrastruktuuri võrk • saavutada kuritegevuse oluline langus ja elanike turvalisus läbi inim- ja teadmiste potentsiaali ning aineliste vahendite optimaalse rakendamise ja kasutamise ning kooskõlastatud tegevuse kaudu • päästetegevuse arendamine sh materiaaltehnilise baasi arendamise, uuendamise ja unifikseerimise arengukava väljatöötamine • arendada välja optimaalne koolivõrk tänapäeva nõuetele vastava põhihariduse ning üld-, kutse- ja täiendõppe tagamiseks • tagada toimiv kogu maakonda hõlmav infosüsteem • töötada välja terviklik täiskasvanukoolituse süsteem • arendada välja optimaalne regionaalsete postkontorite ja postijaoskondade võrk • tagada hästi kättesaadav ühiskondlik transport maakonna kõikides asustatud punktides ning kaasajastada ühistransporditeenuseid • arendada välja ühistranspordi kasutamist soodustav parkimissüsteem • säilitada ja arendada reisirongiliiklust
<p>Kultuuripärand ja maastik</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hoida vanu ja luua uusi kultuuritraditsioone ning toetada Rummus ja Ämaris kultuuritraditsioonide tekkimist • säilitada ja esitleda ajaloolisi väärtusi, nõuda nende korrastamist, mis pole munitsipaalomandis • sätestada erinevad piirangud ehitus- ja 	<ul style="list-style-type: none"> • määrata soovituslikud asustuse laienemise piirkonnad (asustuse laienemiseks soovitada varem planeeritud alade arendamist linnale võimalikult lähedal, samuti Tallinnast lõuna suunas suurte magistraalide läheduses paiknevaid asukohti) • määrata kõrge viljakusega põllumaad 	<ul style="list-style-type: none"> • säilitada maakonna kultuuritraditsioonid (ürituste, koolituste, teabepäevade korraldamine, rahvusvaheliste suhete arendamine) • arendada kultuuriturismi • leida igale kultuuriväärtusele heaperemehelik ja vastutustundlik omanik • tähistada mälestised ja korrastada viidamajandus

	<p>majandustegevuse korraldamiseks</p> <ul style="list-style-type: none"> • lähtuda ja paindlikult arendada edasisi tegevusi vastavalt koostatud detailplaneeringutele ning perspektiividele • määratleda kõik planeerimist vajavad valdkonnad ning nende omavahelised seosed • tsoneerida vallamaad nende maade funktsioonide järgi • ehitustegevuse arendamine vallas ja uute elamis- ning töökohtade tekitamine 	<ul style="list-style-type: none"> • määrata väärtuslikud maastikud ning antakse üldine soovitus maastikuhoolduskavade koostamiseks (mis on aluseks säilimiseks ja taastamiseks) • väärtuslike maastike piirid täpsustatakse hoolduskavade koostamisel või üldplaneeringus • seada väärtuslikele maastikele teatud eritingimused, mis kehtivad üksnes antud ala piires 	<ul style="list-style-type: none"> • tähistada matkarajad, vaatamisväärsused, majutuskohad, toitlustuskohad, teenindus- ja infopunktid ning tagada vajalike teavete kättesaadavus kõigile • kasutada metsa- ja põllumajanduslikku maad optimaalselt, et säiliks Eestile iseloomulik maastik ja maakodud • näha ette põllu- ja metsamaade edasine sihipärane kasutamine valdade arengukavades • ehitustegevus toimub üldplaneeringute, detailplaneeringute ning projekteerimistingimuste alusel, lähtudes säästliku arengu printsiipidest • eelistada uute asumite rajamisel madalamat hoonestust (kuni 3 korrust) • heakorrastada olemasolevad asumid (ka endised sõjaväelinnakud)
<p>Majanduslik keskkond</p>	<ul style="list-style-type: none"> • parandada valla transpordivõimalusi ning tagada heas korras toimiv infrastruktuur • tagada kogu omavalitsuse territooriumil kvaliteetse kommunaalteenuse (soojus, vesi ja kanalisatsioon, heakord ja prügimajandus) kättesaadavus • tagada elanikele soojusenergia alal võimalikult kvaliteetne teenus • elektrimajanduse korrastamine ja arendamine koostöös Eesti Energia AS-ga • Vasalemma valla ärielu edendamine ja töökohtade loomine • ettevõtluspiirkondade väljakujundamine • leida igale maaüksusele maaomanik 		<ul style="list-style-type: none"> • tagada loodusressursside ratsionaalsel ja säästlikul kasutamisel põhinev majandus • luua soodne investeerimiskliima ja arenev ettevõtlus <p>TEED, LENNUJAAM</p> <ul style="list-style-type: none"> • arendada välja optimaalne tehniline infrastruktuuri võrk • välja arendada transpordisõlmed, mis võimaldaks ühendusteede paremat kasutamist ja erinevate transpordiliikide vastastikust sidumist • reisijateveos tuleb välja arendada üleeuroopaline kiirvõrk, mis koosneb kiirrongiühendusest suuremate keskuste vahel ja lennuühendusest kaugemate piirkondadega • planeerida tsentraalsed reisiterminaalid ja rajada need suurematesse liikluse sõlmpunktidesse <p>ELEKTER</p> <ul style="list-style-type: none"> • luua majanduslikult põhjendatud kulutuste ja säästlikult kasutatud ressursside baasil ökonoomselt elektri- ja soojusenergiaga varustatud asumid • tagada elektriteenuste kiire kättesaadavus maakonna igas asustatud punktis • tagada kõigile Harjumaa elektritarbijatele stabiilse pinge ja sagedusega elektrivool • rekonstrueerida 35KV võrk 110 KV pingele ja uute 110 KV alajaamade ehitamist senise 35KV võrgu toitealadele • varustada piirkonnad kahepoolse elektritoitega

			<p>SOOJUSENERGIA</p> <ul style="list-style-type: none"> • varustada asumid soojusenergiaga, kasutades säästlikke kütuseid nii, et kulutused oleks majanduslikult põhjendatud, arvestades seejuures tehnilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid tingimusi ning keskkonnakaitse nõudeid • tehnilise rekonstrueerimise teel soojuse tootmise ja tarbimise tasakaalu viimine • rekonstrueerida soojussõlmed <p>ETTEVÕTLUS</p> <ul style="list-style-type: none"> • soodustada Harjumaa põhiliste maavarade (tehnoloogiline lubjakivi, ehituslubjakivi, ehitusliiv, ehituskruus, savikruus, turvas) majanduslikult põhjendatud kaevandamist ja töötlemist • kasutada ehitus- ja teisi analoogseid mineraalseid jäätmeid maavarade asendajana • soodustada erineva profiiliga arendus- ja ettevõtluskeskuste teket ja arengut • kaasata arendus- ja ettevõtluskeskuseid spetsiifiliste maakondlike probleemide lahendamisel • toetada erinevate turismitoodete pakkumise kaudu kohalikku ettevõtlust • laiendada telefonijaamade võrku ja põhitelefoniinide arvu, et lahendada kõik sooviavaldused telefoniside ja lisateenuste saamiseks
--	--	--	---

3 Mõjutatava keskkonna kirjeldus

3.1 Asukoht

Vasalemma vald asub Harjumaa loodeosas, piirnedes kagus Kernu, loodes Keila, läänesuunal Padise ning lõunas Nissi vallaga (joonis 3.1). Valla üldpindala on 38,66 km², ulatudes põhjast lõunasse ~ 6 km ning läänest itta ~ 11,5 km. Vasalemma valla üldsuurus moodustab ~ 1 % Harjumaa valdade pindalast. Valla keskosa läbib 6,7 km ulatuses Keila-Haapsalu tugimaantee lõik ning Tallinn-Riisipere raudteeliin. Valla lääneosas paikneb Ämari lennubaas, valla territooriumile jäävad ka kolm suuremat lubjakivi kaevandusala. Vasalemma valla territoorium hõlmab kolme asulat (Vasalemma, Rummu ja Ämari alevik) ning kahte küla (Veskiküla ja Lemmaru küla). Valla administratiivkeskuseks on Vasalemma alevik. Suuremad keskused, Keila ja Tallinn, jäävad linnulennult Vasalemma alevikust vastavalt 11 km ning 38 km kaugusele.

Joonis 3.1. Vasalemma valla paiknemine naaberomavalitsuste suhtes (Allikas: Maaameti kaardirakendus, 2008).

1.01.2009 seisuga elab vallas 2894 elanikku. Valla keskmine asustustihedus on 74,9 elanikku km² kohta. Suurim keskus elanike arvu poolest on Rummu alevik 1046 elanikuga.

Vasalemma vald jääb maastikuliselt Harju lavamaa läänepiirile. Harju lavamaa maastikud on kujunenud Eesti põhjapoolmiku liustikest tugevasti kulutatud ja Läänemere lainetest uhitud tasase paese lava loodeosas. Vasalemma valla piirkonnas on pinnavormilt tegemist moreentasandikega, milles esineb üksikuid väiksemaid paetasandikke ja -kühmi (Arold, 2005). Absoluutkõrgused jäävad enamasti 15 ja 30 m vahele. Kõrgeim punkt, 30,3 m üle merepinna, asub Vasalemma alevikus.

Valla metsasus on 30 %. Üldiselt on valla maad väheviljakad, haritava maa keskmine boniteet on 34 hindepunkti.

3.2 Vasalemma valla kujunemine

Vasalemmat on esmakordselt nimetatud Taani Hindamisraamatus Wosilki nime all 1241. aastal. Iseseisvaks mõisaks kujunes Vasalemma 1825. aastal ja praegune mõisahooned rajati aastatel 1890-1893.

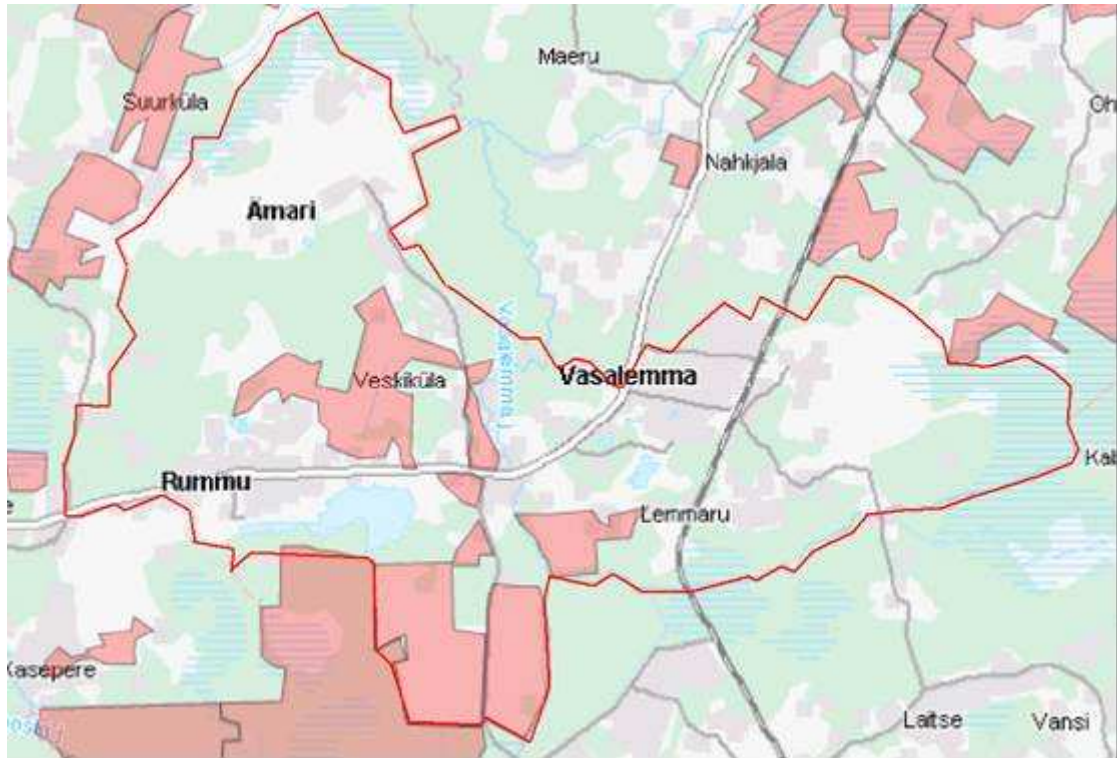
Ajalooliselt asub Vasalemma vald kunagise Keila ja Harju-Madise kihelkonna piiril. 20. sajandi alguses jagunes praeguse valla territoorium Keila ja Kloostri valla vahel, piiriks oli Vasalemma jõgi. Pärast II maailmasõda moodustati uus haldusüksus, Vasalemma külanõukogu. 1977. aastal eraldati tollase külanõukogu piiridest Maeru ja Ohtu küla ning liideti Keila külanõukoguga. 1992. aastal moodustatud Vasalemma vald on säilinud nendes piirides.

Vasalemma valla asustus on koondunud kolme alevikku, millest Vasalemma on tuntud ammu ajast ilusa aedlinnana ja suvituspiirkonnana tänu teda läbivale raudteele ja ilusale männimetsale. Nõukogudeaegsel perioodil laienes jõudsalt Rummu küla, kuhu ehitati kinnipidamisasutuste teenindamiseks terve alevik. Ämari alevik oli pikka aega täiesti kinnine sõjaväeasula, mis oli ehitatud ainult sõjalennuvälja personali ja ohvitseride vajadustest lähtudes.

3.3 Looduskeskkond

3.3.1 Geoloogia ja hüdrogeoloogia

Vasalemma valla aladel levivad peamiselt leostunud ja leetjad gleimullad (Go, GI) ning klibumullad (K), valla keskosas ka madalsoomullad (M) (allikas: Maa-Ameti kaardirakendus, 2008). Vesikülas ja valla lõunaosas on mitmed põllumaad ja metsaalad kuivendatud (joonis 3.2).

Joonis 3.2. Vasalemma vallas asuvad kuivendatud põllu- ja metsamaad (allikas: PRIA, 2008).

Eesti ehitusgeoloogilise rajoneerimisskeemi (Vilo, 1965) alusel jääb Vasalemma vald Madal-Eesti valdkonda B1, mis kujutab endast peamiselt Ordoviitsiumi-Siluri platoo abrasioonitasandikku. Rajooni reljeef on tasane, enamasti nõrgalt lainjas. Kohati esinevad 10...20 m kõrgused kitsad ooseljakud ja moreenkuplistikud. Aluspõhi koosneb Ordoviitsium-Siluri lubjakividest, milles esineb karstiprotsesse.

Pinnakate on üldiselt õhuke. Laialdaselt on levinud alvarid – pinnakatteta alad, kus lubjakavidel esineb vaid õhuke mullakiht. Põhiliseks pinnakatte tüübiks on põhimoreen, mille paksus ulatub 2...3 meetrini. Teiseks laialdaselt levinud pinnasetüübiks on glatsiofluviaalsed liivad ja kruusad. Paljudes aluspõhja või moreenkatte nõgudes esineb viirsavisid 1...2 m paksuses ja turbalasundeid umbes samasuguse paksusega.

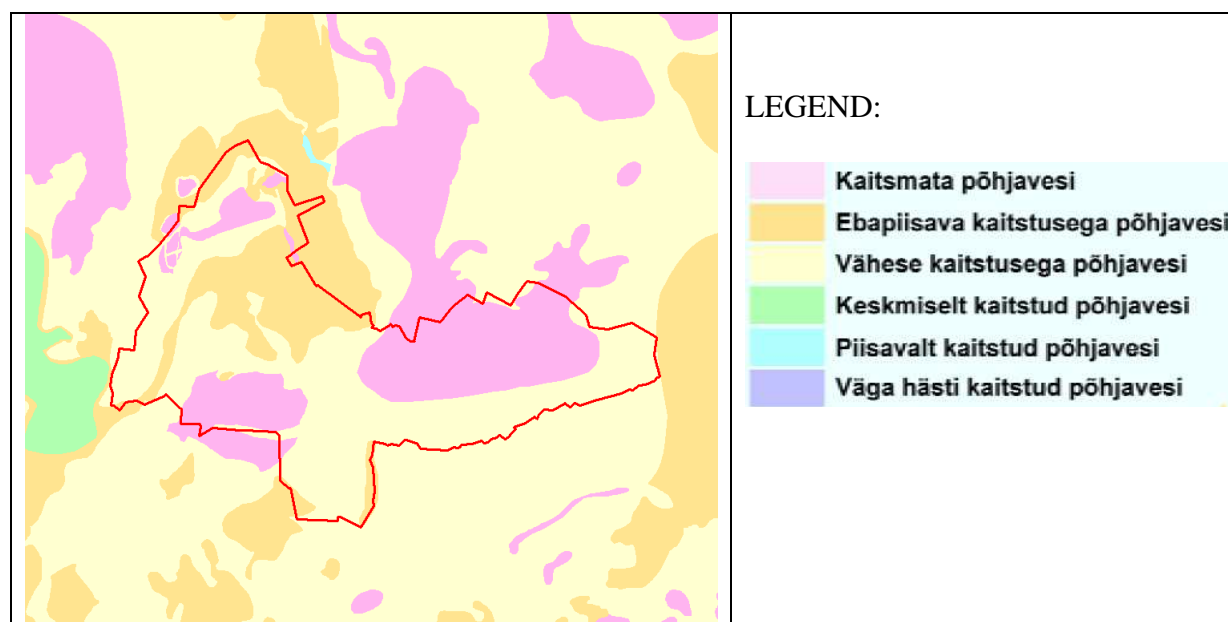
Pinnaseveed lasuvad üldiselt maapinna lähedal. Madalamad kohad on soostunud. Karstipiirkondades laskub põhjavesi suvel 3...5 m sügavusele, kohati 5...6 m sügavusele.

Rajooni B1 iseloomustavad üldiselt suure kandevõimega pinnased. Erandiks on üksikud madalad soised kohad voolavate viirsavide ja turbaga. Ehitussüvendis ja tranšeed tuleb sageli raiuda lubjakivisse, mis teeb nende rajamise kulukaks.

Aluspõhja kivimi moodustavad Alam- ja Kesk-Ordoviitsiumi savikad lubjakivid mergli vahekihtidega. Allpool (45...70 m sügavusel) lasuvad Alam-Ordoviitsiumi glaukoniitlubjakivid ning selle all Alam-Ordoviitsiumi ja Alam-Kambriumi aleuroliidid ja liivakivid.

Eesti radooniriski levilate kaardi (M 1:200 000; OÜ Eesti Geoloogikeskus, 2004) alusel kuulub valdav osa Vasalemma vallast normaalse radooniriski alale, kus esinevad normaalse looduskiirgusega pinnased (lokaalselt võib esineda kõrge ja madala radoonisisaldusega pinnaseid). Valla keskosas on radoonirisk pinnases madal ning lääne- ja kaguosas esinevad aluspõhjaktivimid, mis on kaetud õhukese pinnakattega ning milles radoonirisk on enamasti madal juhul kui ei esine karstinähtusi.

OÜ Eesti Geoloogiakeskuse poolt (2003) koostatud **Harju alamvesikonna põhjavee kaitstuse kaardi** mõõtkavas 1:50 000 alusel on Vasalemma vallas maapinnalt esimene aluspõhjaline põhjaveekompleks enamasti väheselt kaitstud (joonis 3.3), kuid Vasalemma ja Rummu alevikus, Lemmaru külas ja nende lähiümbruskondades on põhjavesi pindmise tehnogeense reostuse eest kaitsmata. Ämari aleviku lõunaosas ja Vesiküla küla põhjaosas on põhjavesi pindmise reostuse eest ebapiisavalt kaitstud. Nõukogude armee jättis lahkudes maha tugevalt reostunud alad Ämaris ja Lemmaru külas.

Joonis 3.3. Põhjavee kaitstus Vasalemma vallas (allikas: Harju alamvesikonna põhjavee kaitstuse kaart; OÜ Eesti Geoloogiakeskus, 2003).

Maapinnalt esimene veekompleks, Kvaternaari kompleks levib kogu alal ja on väheselt pakusega (2...5 m). Kuna kompleksi veandvus on väike, siis leiab see vallas vähest kasutust. Kompleks on looduslikult kaitsmata, seetõttu on põhjavesi sageli reostunud.

Maapinnalt teine ehk Silur-Ordoviitsiumi kompleks levib kogu alal. Kompleksi kogupaksus on 47...64 m, suurenedes lõuna suunas. Vasalemma vallas eristatakse antud veekompleksis kolme erinevat veekihti: Vasalemma-Pääsküla, Madise ja Uhaku-Kunda põhjaveekiht. Veekompleksi vesi on mage, mineraalainete sisaldusega 0,4...0,8 g/l. Eramajapidamistes kasutatakse põhiliselt Ordoviitsiumi kompleksi avavaid madalaid (20...30 m) puurkaeve. Sama veekompleksi avab ka Vasalemma aleviku ainuke ühisveevarustuse puurkaev. Kompleks on pindmise reostuse eest nõrgalt kaitstud.

Vasalemma paekivikarjääri kuivendamisel pumbatakse põhjavett just Ordoviitsiumi põhjaveekihi. Väljastatud vee erikasutusloa alusel on lubatud välja pumbata 2,1 miljonit m³ vett aastas. Juhul, kui karjääri laiendamise korral tulevikus tahetakse paekivi kaevandama hakata sügavamast kihist, siis suureneks ka väljapumbatav põhjavee hulk ning suur osa Vasalemma asula ning ümbritsevate külade Kvaternaari ja Ordoviitsiumi veekihi vett kasutatavatest kaevudest jäävad kuivale (Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava aastateks 2007-2018, 2007).

Harju alamvesikonna veemajanduskava kohaselt kuulub Vasalemma vald piirkonda, kus Ordoviitsium-Siluri veekompleksi sügavamates kihtides võib esineda ülennormatiivset fluorisisaldust.

Ordoviitsium-Kambriumi veehorisont levib kogu alal. Vettandvateks kivimiteks on Alam-Ordoviitsiumi Pakerordi lademe ja Alam-Kambriumi Tiskre lademe liivakivid aleuroliidid kogupaksusega 40 m. Veehorisont lasub 50-70 m sügavusel maapinnast. Kompleksi vett tarbivad kõik Rummu ja Ämari ühisveevarustuse puurkaevud, samuti Vasalemma alevikus Jaama tee 2 asuva tootmishoone ning lasteaia puurkaevud. Veehorisondi vesi on mage ja pehme. Üldreostusnäitajate järgi on veehorisondi põhjavesi hea või väga hea.

Harju maakonnaplaneeringu alusel on seoses intensiivse tarbimisega Ordoviitsium-Kambriumi veekihi tekkinud ulatuslikud alangulehtrid Rummu ja Vasalemma veehaarete ümbruses. Nendele piirkondadele on vajalik tarbevarude uuring, mille peab tellima tarbija (vald).

Kambrium-Vendi kompleksi põhjavett valla territooriumil enamasti ei kasutata. Vastava veekihi vett ammutab vaid Murru vanglat teenindav puurkaev (riiklik reg nr 14927). Veekompleks on riikliku tähtsusega ja seda kasutatakse Loode-Eesti piirkonna linnades (Tallinnas, Maardus, Keilas ja Paldiskis). Kambrium-Vendi veekompleksi põhjavees võivad olla ületatud joogiveele kehtestatud piirnормid radionukliidide osas. Põhjaveeallikate puhul pärinevad radionukliidid kristalsest aluskorrast või selle lasumisse jäävast veekihi peamiselt uraani, vähesel määral ka tooriumi lagunemisest. Vastavalt OÜ Eesti Geoloogiakeskuse poolt teostatud uuringule „*Kambrium-Vendi veekompleksi põhjavee efektiivdoosi ja EL joogiveedirektiivi 98/83/EÜ nõuete vastavusuuring*” (2004) ületas Vasalemma vallale lähimates piirkondades, Keilas ja Paldiskis, vee aastane efektiivdoos joogiveele kehtestatud piirnorme radionukliidide osas (piirnorm 0,1 mSv/aastas). Keilas analüüsiti Kambrium-Vendi veekompleksi avavaid puurkaeve katastrinumbriga 551 ja 558. Antud puurkaevudes oli efektiivdoos vastavalt 0,21 ja 0,16 mSv/aastas. Paldiski veehaarde puurkaevus (katastrinumbriga 539) oli vee aastane efektiivdoos 0,23 mSv/aastas, ületades lubatud 2,3-kordselt. Kõrgetes kontsentratsioonides radionukliidide esinemine põhjavees on potentsiaalselt ohtlik inimeste tervisele, kõrgendades vähki haigestumise riski.

Keskkonnaministri 6.04.2006 a käskkirja nr 396 „*Harju maakonna põhjaveevarude kinnitamine*” alusel on Vasalemma valla kinnitatud põhjavee prognoosvarudeks (P) aastani 2030 Ordoviitsium-Kambriumi veekompleksis 400 m³/ööp ning Kambrium-Vendi veekompleksis 600 m³/ööp. Rummu asula hinnatud põhjavee tarbevaru (T2) Ordoviitsium-Kambriumi veekompleksis on 900 m³/ööp. Keskkonnaministri 27. jaanuari 2003. a määruse nr 9 „*Põhjaveevaru hindamise kord*” kohaselt jaguneb

põhjaveevaru uurituse detailsuse alusel tarbevaruks T1 või T2 või prognoosvaruks P. T1 on tagatud põhjaveevaru, T2 on hinnatud põhjaveevaru ja prognoosvaru P on haldus- või hüdrogeoloogilise piirkonna põhjaveevaru eeldatav hulk, millega tuleb arvestada piirkonna arengukavade koostamisel, vee erikasutuslubade andmisel ja ühest puurkaevust koosneva veehaarde projekteerimisel.

3.3.2 Veekogud

Valla hüdroloogilise võrgustiku moodustavad peamiselt vooluveekogud (jõed, ojad, peakraavid ja kraavid), seisuveekogudest esinevad enamasti endistesse kaevandustesse tekkinud järved. Vooluveekogudest läbivad valda Vasalemma jõgi, Kloostri, Sõeru, Ohtu ja Metsapea peakraavid, tehisjärved on tekkinud Rummu lubjakivimaardla Rummu karjääri, Vasalemma lubjakivimaardla Padise paemurrud nr 1 karjääri, Männiku karjääri, Tööstuse tänava karjääri ning Autobaasi karjääri. Looduslikud järved Vasalemma vallas puuduvad. Vastavalt Veeseadusele on kõik Eesti vooluveekogud reostustundlikud suublad. Reostustundlikesse suublatesse heitvee juhtimisel tuleb tagada kõrgendatud fosforiärasus.

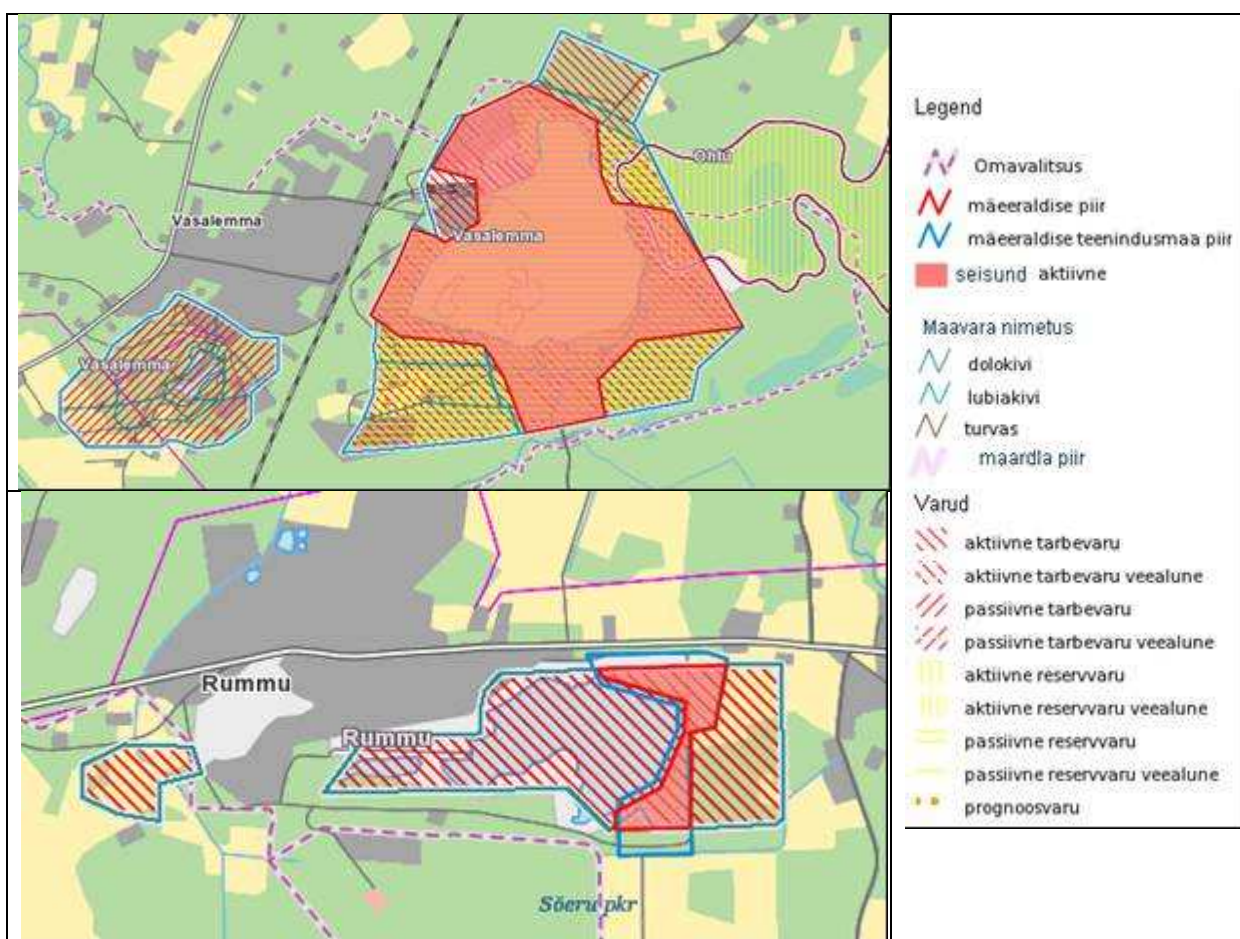
Vasalemma jõgi on vallapiiriks kaguosas. Jõe pikkus on 54,3 km, valgala on 403 km². Vasalemma jõgi suubub Paldiski lahte. Vasalemma jõge loetakse olulise kalandusliku ja kalastikulise väärtusega jõeks. Jõe alamjooks on suure keskmise languga, paljude karestike ning kiirevooluliste kivise- kruusase põhjaga lõikudega. See loob väga head elutingimused lõhelastele (lõhe, meriforell, jõeforell, harjus) ja teistele reofiilsetele (voolulembeliste) kalaliikidele (võldas, trulling, lepamaim, jõe- ja ojasilm) ning pakub häid sigimisivõimalusi siirdekaladele. Vastavalt Keskkonnaministri 15.06.2004. a määrusele nr 73 „Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu” (RTL 2004, 87, 1362) kuulub Vasalemma jõgi Ruila paisust suubumiseni Soome lahte lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. Vasalemma jõgi on Vabariigi Valitsuse 18.07.1996. a määruse nr 191 „Avalikult kasutatavate veekogude nimekirja kinnitamine” (RT I 1996, 58, 1090) alusel Sutlema külast 4 km lääne poolt alates kuni Paldiski laheni avalikult kasutatav veekogu.

Rummu karjäär jaguneb Keskkonnaregistri (2009) andmetel kaheks: Ida- ja Läänekarjääriks. Idakarjääri suurus on 52,4 ha ning Läänekarjääri suurus 7,1 ha. Tegemist on lubjakivi kaevandamise tagajärjel tekkinud tehisveekoguga, mida kohalike elanike poolt kasutatakse suplus- ja sukeldumiskohana. Idakarjäärile on kehtestatud piiranguvööndiks 100 m, Läänekarjäärile 50 m. *Harjumaa kriisi reguleerimisplaani* (Harju Maavalitsus, 2005) kohaselt on Rummu karjääri näol tegemist üleujutusohhtliku siseveekoguga, millest karjäärivee väljapumpamist pole toimunud alates 2000. aastast. Veetase on jõudnud tänaseks päevaks kaevandamiseelse tasemeni 22,5 m. Võrreldes 1996. a tasemega, on veetase tõusnud 8,8 m.

Metsapea peakraav (suubub Vasalemma jõkke) on Harju maakonnaplaneeringu alusel tugevalt reostunud ($BHT_5 > 20$ mg/l) vooluveekogu, mis tuleneb Ämari reostusest.

3.3.3 Loodusvarad

Maavaradest leidub Vasalemma valla territooriumil lubjakivi (ehituslubjakivi ja tehnoloogiline lubjakivi), vähesel määral ka kruusa, liiva ja turvast. Maavaradena on arvele võetud lubjakivi- ja turbavarud (joonis 3.4). *Maapõueseaduse* (RT I 1995, 13, 156) alusel on Vasalemma vallas välja antud kaks kaevandamisluba (tabel 3.1). Vasalemma karjäär (üleriigilise tähtsusega maardla) on antud luba Nordkalk AS-le ja Rummu lubjakivikarjäär (kohaliku tähtsusega maardla) OÜ-le Erksaar. Kivi transport, töötlemine (purustamine), ladustamine jms toimub Vasalemma valla territooriumil Lemmaru külas. Valla idaosas asub kohaliku tähtsusega aktiivse reservvaru Ohtu turbamaardla.

Joonis 3.4. Vasalemma vallas asuvad turba- ja lubjakivi maardlad (allikas: Maa-amet, 2009).

Tabel 3.1. Vasalemma vallas tegutsevad kaevandusettevõtted ja kaevandusload (Keskkonnaministeerium, 2009).

Kaevandus- loa nr	Loa omanik	Mäeeraldise nimetus	Kehtivuse algus	Kehtivuse lõpp	Mäe- eraldise pindala	Maavara	Maardla nimetus
HARM-035	OÜ Erksaar	Rummu lubjakivi- karjäär	16.03.2000	26.04.2010	19,9 ha	Tehno- loogiline lubjakivi, ehituslubja- kivi	Rummu lubjakivi- maardla
KMIN-032	Nordkalk AS	Vasalemma karjäär	28.12.2001	24.12.2024	344,09 ha	Ehituslubja- kivi	Vasalemma lubjakivi- maardla

3.3.4 Kaitsealad ja kaitstavad loodusobjektid

Vasalemma vallas ei asu ühtegi Natura 2000 ala ega kaitstavat looduse üksikobjekti. Kaitsealana on kaitse alla võetud Vasalemma mõisa park.

3.3.4.1 Kaitsealused pargid

Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri (RT I 09.03.2006, 12, 89) käsitleb vastavalt looduskaitseadusele maastikukaitseala eritüübina kaitse alla võetud parkide, arboreetumite ja puistute kaitset ja kasutamist. Pargi kaitse eesmärk on ajalooliselt kujunenud planeeringu, dendrooloogiliselt, kultuurilooliselt, ökoloogiliselt, esteetiliselt ja puhkemajanduslikult väärtusliku puistu ning pargi- ja aiakunsti hinnaliste kujunduselementide säilitamine koos edasise kasutamise ja arendamise suunamisega.

Vasalemma mõisa pargi kaitseala on moodustatud 1963. aastal kogupindalaga 2,4 ha. Tegemist on looduskaitsealuse pargiga, mille välispiir on kinnitatud Vabariigi Valitsuse 22.juuni 2006.a määrusega nr 148 „*Harju maakonna kaitsealuste parkide piirid*”.

3.3.4.2 Kaitsealused liigid

Vastavalt *Looduskaitseaduse* (RT I 2004, 38, 258) § 4-le on kaitsealune liik looma-, taime- või seeneliigi taksonoomiline üksus, mille isendeid, elupaiku, kasvukohti või leiukohti kaitstakse käesoleva seaduse alusel või mida on nimetatud EL Nõukogu määruse 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (EÜT L 061, 03.03.1997, lk 1) lisades A–D. Kaitsealune kivistis või mineraal on kaitsekategooriasse kantud kivistis või mineraal, mille eksemplare või leiukohti kaitstakse käesoleva seaduse alusel.

Kaitsealustest taimeliikidest asuvad valla territooriumil III kategooria kaitsealused paekolmissõnajalg (*Gymnocarpium robertianum*), kahelehine käokeel (*Platanthera bifolia*), aas-karukell (*Pulsantilla pratensis*), hall käpp (*Orchis militaris*), must tuhkpuu (*Cotoneaster niger*), madal unilook (*Sisymbrium supinum*) ning II kategooria kaitsealune jumalakäpp (*Orchis mascula*) ja sile tondipea (*Dracocephalum ruyschiana*; joonis 3.5).

III kategooria kaitsealustest seentest jäävad valla aladele kuld soverbiell (*Sowerbiella imperialis*) ja hiidheinik (*Tricholoma colossus*; joonis 3.5).

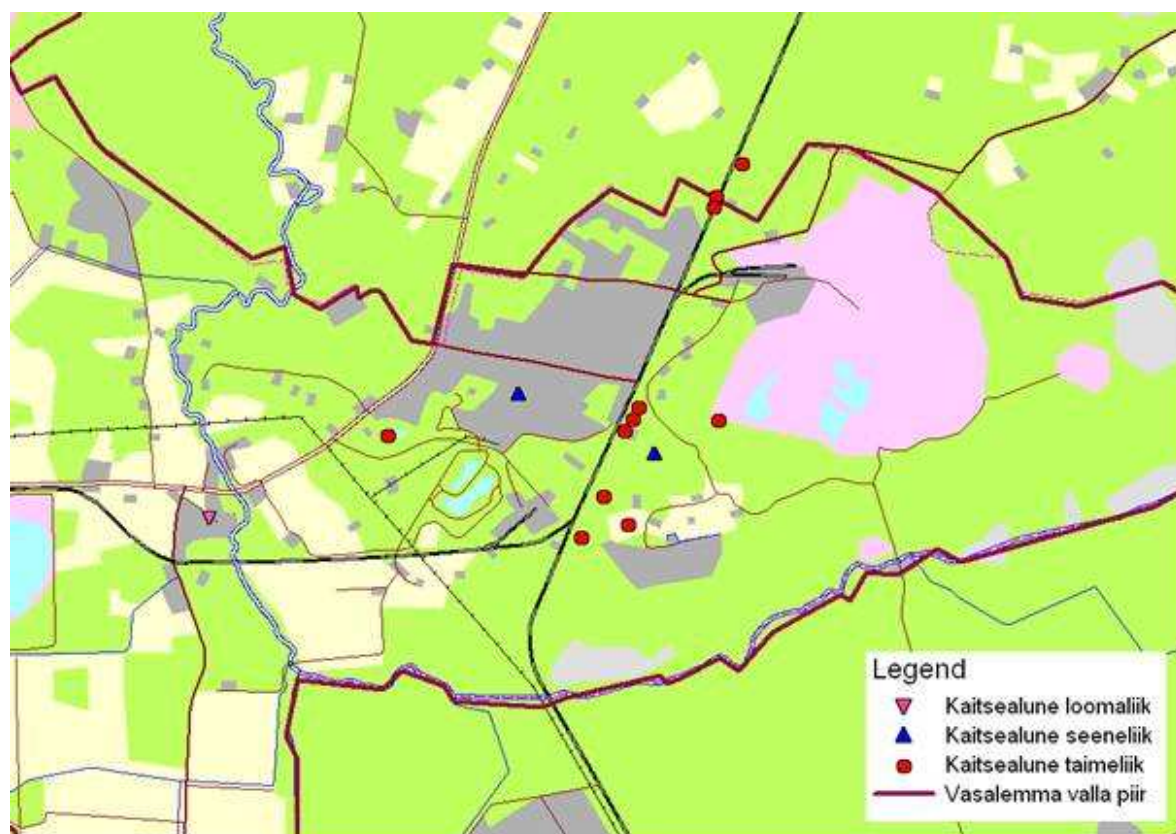
II kategooria kaitsealustest loomadest elab vallas nahkhiire liik suurkõrv (*Plecotus auritus*; joonis 3.5).

§ 48 sätestab liikide soodsa seisundi tagamise:

II kaitsekategooria liikide vähemalt 50 protsenti teadaolevate ja keskkonnaregistris registreeritud elupaikade või kasvukohtade kaitse tagatakse kaitsealade või hoiualade moodustamise või püsielupaikade kindlaksmääramisega lähtuvalt alade esinduslikkusest.

III kaitsekategooria liikide vähemalt 10 protsenti teadaolevate ja keskkonnaregistris registreeritud elupaikade või kasvukohtade kaitse tagatakse kaitsealade või hoiualade moodustamise või püsielupaikade kindlaksmääramisega lähtuvalt alade esinduslikkusest.

Piiritlemata II ja III kategooria kaitsealuste liikide elupaikades rakendub isendi kaitse.

Joonis 3.5. Kaitsealuste taime- ja seeneliikide paiknemine Vasalemma vallas (allikas: EELIS, 2009).

3.3.4.3 Vääriselupaigad

Vastavalt *Metsaseaduse* (RT I 2006, 30, 232) § 23-le on vääriselupaik kuni seitsme hektari suuruse pindalaga kaitset vajav ala väljaspool kaitstavat loodusobjekti, kus kitsalt kohastunud, ohustatud, ohualdise või haruldaste liikide esinemise tõenäosus on suur. Vääriselupaiga klassifikaatori ja valiku juhendi kehtestab keskkonnaminister

määrusega. Riigimetsas korraldab vääriselupaiga kaitset riigimetsa majandaja keskkonnaministri käskkirja kohaselt.

Vasalemma vallas leidub EELIS-e andmebaasi põhjal kolm järgmist vääriselupaika (joonis 3.6):

- 1 - Loometsad
- 2 - Nõmme-männikud ja männi segametsad
- 3 - Palu-männikud ja männi segametsad

Joonis 3.6. Vasalemma vallas asuvad vääriselupaigad (nummerdatud; allikas: EELIS, 2009).

3.3.4.4 Muinsuskaitseobjektid

Muinsuskaitseeaduse (RT I 2002, 27, 153) alusel võivad kinnismälestiseks olla järgmised asjad või asjade kogumid:

- 1) muinas-, kesk- ja uusaegsed asulakohad, linnused, pelgupaigad, kultusekohad, matusepaigad, muistsed põllud, teed, sillad, sadamakohad, veealused rajatised ning töödusega seotud kohad;
- 2) kunsti- ja kultuuriloolise väärtusega tsiviil-, tööstus-, kaitse- ja sakraalehitised ning nende ansamblid ja kompleksid;
- 3) teaduse, tehnika ja tootmise arengut kajastavad ehitised;
- 4) monumentaalkunsti teosed;
- 5) ajaloolise väärtusega ehitised, mälestusmärgid, kalmistud, paigad (maa-alad) ja loodusobjektid.

Arhitektuurimälestistest asuvad Vasalemma vallas Vasalemma mõisa peahoone, (1893. a), mõisa park, värav, veetorn, kelder, kaheruumiline kelder, sepikoda, ait-kuivati, meierei ja mõisa ait ning arheoloogiamälestistest Vesiküla küla asulakoht.

3.3.5 Rohevõrgustik ja väärtuslikud maastikud

Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” (2003) alusel jääb Vasalemma valla territooriumile kolm K-9 (väike maakondlik koridor) rohekoridori, mis on Keila-Haapsalu tugimaanteega ristumiskohtades konfliktised (kaardil tähistatud R-ga). Valla idaosa kattub osaliselt T-8 (suur maakondlik tuumala) tuumalaga. Valla aladel on rohevõrgustik väga hõre (joonis 3.7).

Joonis 3.7. Rohevõrgustiku paiknemine Vasalemma vallas, valla piir on tähistatud punase joonega (allikas: Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”; 2003).

Teemaplaneeringu kohaselt on Vasalemma aleviku piirkond määratud ajaloolise asustusstruktuuriga väärtuslikuks maastikuks. Ajastumaastikud väärivad kohaliku eripära toetamiseks säilitamist kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning vastavat maastikuhooldust.

3.3.6 Kliimatilised tingimused

Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi (EMHI) andmetel on vallale lähima meteoroloogiajaama (Tallinn) pikaajalised meteoroloogilised näitajad järgmised:

Sademed:

- keskmine aastane sademete hulk 668 mm
- kuu keskmine sademete hulk:
 - minimaalne (märts) 29 mm
 - maksimaalne (august) 84 mm

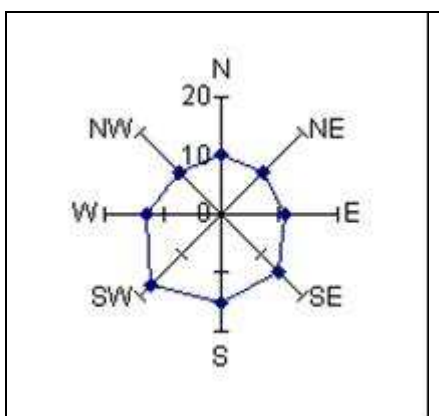
Õhutemperatuur:

- aastane keskmine õhutemperatuur 5,1 °C
- kõige soojema kuu (juuli) ööpäeva keskmine temperatuur 20,8 °C
- kõige külmema kuu (veebbruar) keskmine temperatuur -8,9 °C

Tuulekiirus:

- aasta keskmine 4,4 m/s
- kõige vaikssem ühe kuu (juuli) keskmine 3,7 m/s
- kõige suurem ühe kuu (dets) keskmine 4,9 m/s

Joonisel 3.8 on esitatud antud piirkonda iseloomustav tuultereos.

Joonis 3.8. Tallinna piirkonna tuultereos (allikas: EMHI, 2007).

3.4 Elu- ja sotsiaalkeskond

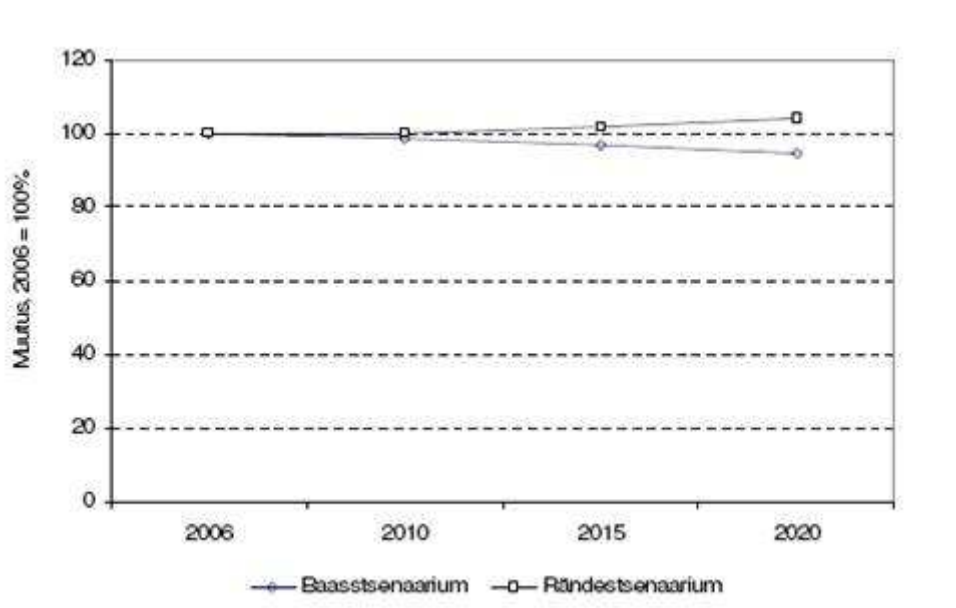
3.4.1 Rahvastik

Vasalemma valla demograafiline olukord on hetkel stabiilne, st rahvaarv kahaneb küll negatiivse loomuliku iibe tõttu, kuid kasvab jätkuva sisserände tõttu. Vasalemma valla elanikkond on vähenenud eelkõige väljarände arvel. See on toimunud just Vene sõjaväelaste ja nende perekonnaliikmete lahkumise tõttu Rummu ja Ämari alevikest 1990.ndatel aastatel. Käesoleval ajal, 1.01.2009 seisuga elab Vasalemma vallas 2894 inimest, kellest naiste osakaal moodustab 51 % ning meeste osakaal 49 %. Kõige suurema elanike arvuga on Rummu ja Vasalemma alevikud (tabel 3.2).

Tabel 3.2. Vasalemma valla elanike arv 1.01.2009 seisuga.

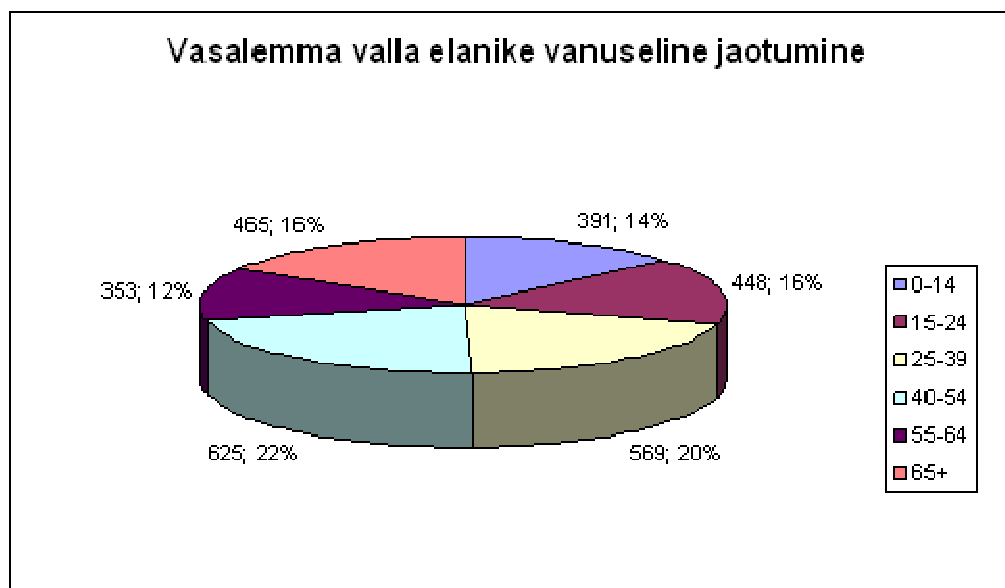
Asula nimi:	Elanike arv:
Rummu alevik	1046
Vasalemma alevik	926
Ämari alevik	645
Veskiküla küla	120
Lemmaru küla	101
KOV täpsusega	56
Kokku	2894

Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosi 2006-2020 alusel on ette näha vähest Vasalemma valla rahvaarvu suhtelist muutust: baasstsenaariumi alusel elanike arv aastaks 2020 mõne protsendi võrra alaneb, rändestsenaariumi korral tõuseb (joonis 3.9).

Joonis 3.9. Vasalemma valla rahvaarvu suhteline muutus 2006-2020, 2006 = 100 % (allikas: Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognos 2006-2020).

Rahvastiku vanuselises struktuuris moodustab suurima osakaalu tööaliste vanusegrupp. Täpsema ülevaate rahvastiku vanuselise jaotumisest annab joonis 3.10.

Joonis 3.10. Vasalemma valla elanike vanuseline jaotumine 2007. aastal (allikas: Vasalemma vallavalitsus, 2007).

Valla elanikest 37,3 % moodustavad eesti rahvusest, 36,5 % vene rahvusest inimesed. Ülejäänud elanikud on valdavalt ukrainlased ja valgevenelased.

3.4.2 Haridus

Vasalemma valla haldusallas on kaks põhikooli: Vasalemma põhikool ja Ämari põhikool. Vasalemma koolis õpib 2008/2009 õppeaastal 146 õpilast, Ämari koolis 85 õpilast.

Vasalemma vallas töötab kaks lasteaeda: Vasalemma ja Rummu Lastepäevakodu. Vasalemma lastepäevakodus käib 2008/2009 õppeaastal 40 last ning Rummu 76. Lähim eestikeelne keskkool asub Keilas, s.o Keila Gümnaasium. Lähim vene õppekeelega keskkool on Keila Ühisgümnaasium.

3.4.3 Kultuur ja sport

Vasalemma alevikus asub seltsimaja, kus tegutsevad tantsuringid, laste ja täiskasvanute näitering, võimlemisring, koos käib noorte pillimeeste ansambel ja naisansambel Amica. Huvikoolidest töötab vallas Vasalemma Kunstide Kool, kus on muusika-, tantsu- ja kunstiklass. Raamatukogud asuvad Vasalemmas ja Rummul.

Sportimisvõimalusi pakub Vasalemma Valla Spordikeskus ja Vasalemma rallikrossirada. Kahjuks puuduvad Vasalemma alevikus siseruumides sportimisvõimalused. Vasalemma kooli juurdeehitusena rajatakse koolile uus võimla, Ämari kooli võimla on väga kehvast seisusest.

3.4.4 Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne

Vasalemma vallas osutab tervishoiuteenust perearst ja pereõde, kellel on vastuvõturuumid Vasalemmas ja Rummus. Kord aastas teostab perearst arstliku läbivaatuse valla mõlemas koolis ja lasteaias. Hambaravikabinetid on avatud Vasalemma ja Rummu alevikus. Rummus ja Vasalemma alevikus on olemas ka apteek.

Vasalemma vallas tegutseb Vasalemma Valla Päevakeskus, mille ruumid asuvad Rummu ja Ämari alevikus. Päevakeskus asutati eesmärgiga osutada sotsiaalteenuseid ja anda Rummu ning Ämari inimestele võimalus vaba- ja huviharidusega tegelemiseks.

3.5 Majanduskeskkond

3.5.1 Tööhõive

Vasalemma Vallavalitsuse andmetel on 31.12.2008 seisuga vallas töötute arv 119. Töötuse põhjuseks on pakutavate töökohtade sobimatus, inimeste kvalifikatsiooni puudumine või puudulik keeleoskus, töötotsija kvalifikatsioonile mittevastavad nõudmised palga suhtes, aga ka tegelik soovimatus leida stabiilset tööd.

Harju maakonnaplaneeringu kohaselt töötab ca 41 % Vasalemma valla elanikest väljaspool valda.

3.5.2 Ettevõtlus

Suurimateks tööandjateks vallas on Justiitsministeeriumi alluvuses olev Murru vangla Rummu asulas, Vasalemma Vallavalitsus ja tema allasutused, Ämari Lennubaas, Nordkalk AS (paekivi kaevandamine ja töötlemine) ning väiksemad õmblus-tekstiiliettevõtted.

Põllumajanduslik tootmine on võimalik vaid Vesiküla külas ja Lemmaru külas. Vasalemma vald on suhteliselt hästi kaetud kaupluste võrguga Rummu alevikus, Ämari ja Vasalemma alevikus.

3.5.3 Turism

Vasalemma valla kultuuri- ja loodusloolised vaatamisväärsused jäävad turismitrassi Keila-Padise vahetusse lähedusse, nii Vasalemma mõis, Vasalemma alevik, Rummu tehisjärv kui tuhamägi. Olemas on üks turismitalu, mis pakub puhke- ja

majutusteenust. Puhkemajandust on perspektiivne arendada Vasalemma ralli- ja kardiraja ning Rummu järve piirkonnas.

3.6 Kommunikatsioonid ja infrastruktuur

3.6.1 Teed, tänavad ja lennuväli

Valla teede kogupikkus on 41,2 km, millest maanteid 23,8 km ja tänavaid 17,4 km. Suurematest maanteedest läbivad valda 6,7 km ulatuses Keila-Haapsalu tugimaantee, 3,3 km ulatuses Ämari tee kõrvalmaantee, 2,9 km ulatuses Riisipere-Vasalemma kõrvalmaantee, 1,3 km ulatuses Vasalemma jaama tee kõrvalmaantee, 1,4 km ulatuses Vasalemma karjääri tee kõrvalmaantee. Valla läänepiiriks on 1,3 km ulatuses Paldiski-Padise kõrvalmaantee. Valla keskosa läbib Tallinn-Riisipere raudtee ja selle haruliin.

Vasalemma valla loodeosas asub Ämari lennuväli. Lennuvälja ehitamist alustati 1945. aastal ja 1952-1992 kasutati seda NL sõjaväe lennuväljana. Lennurajad, 2500 x 60 m - pearada ja 1950 x 20 m - varurada ning ruleerimisteed on suhteliselt heas olukorras. Lennuväljal asuvad hooned on amortiseerunud. Käesoleval ajal kuulub Ämari Lennuväli, pindalaga 930 ha, Kaitseministeeriumi haldusalasse. Lennuvälja on võimalik kasutada nii militaar- kui ka tsiviilotstarbel. Sobiva asendi ja tingimuste tõttu on Ämarisse võimalik rajada rahvusvaheline jaotuskeskus (logistikakeskus).

Lennuvälja eksisteerimine Ämari alevikus on olnud oluliseks reostusallikaks pinnasele ja veekeskkonnale, kuna aja jooksul on pinnasesse valgunud suurtes kogustes lennukikütust. Tänapäevaks on Ämari lennubaasi ümber valdav osa reostusest likvideeritud.

3.6.2 Ühisveevärk ja -kanalisatsioon

Käesoleval ajal on ühisveevärgiga varustatud praktiliselt kõik Rummu ja Ämari alevike elanikest, kinnipeetavatest Rummu vanglatest ning ligikaudu 16 % Vasalemma aleviku elanikest. Enamik elanuid Vasalemmas saavad oma tarbevee kruntidele rajatud puurkaevudest. Ämaris asunud nõukogude lennubaasi tekitatud reostus on tänapäevaks likvideeritud ega kujuta põhjaveele ohtu. Joogiveekaevud on pigem ohustatud lekkivate kogumiskaevude reovete poolt.

Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava (2007) kohaselt on Vasalemma aleviku serval paikneva lennuvälja küttelao, ülepumpamisjaama ning küttetrassi piirkonnas õlireostus. Teostatud uuringute järgi on põhjavesi ja pinnas reostunud naftaproduktidega mitme ruutkilomeetri suurusel alal Vasalemma aleviku ja Veskiküla küla piirkonnas. Naftaproduktide ülenormatiivset sisaldust on täheldatud eelkõige nõrgemalt kaitstud kõrgemates põhjaveekihtides, sh Ordoviitsiumi horisondi puurkaevudes.

OÜ Eesti Geoloogiakeskuse andmebaasis on 2007. a seisuga 64 Vasalemma valla puurkaevu andmed. Keskkonnaameti andmetel on Riiklikus põhjaveeregistris 2009.

aasta seisuga Vasalemma vallas seaduslikult rajatud puurkaeve kokku 88. Rummu ja Ämari asula keskveevarustuseks kasutatakse Ordoviitsiumi-Kambriumi veekompleksi põhjavett. Murru vangla kasutab ka ühte Kambrium-Vendi veekompleksi puurkaevu. Vasalemma ühisveevarustuse puurkaev Kivi tänaval kasutab Ordoviitsiumi veekompleksi põhjavett.

Vasalemma vallas asuvad reoveepuhastusseadmed Rummu, Ämari ja Vasalemma alevikus. Rummu ja Vasalemma puhastid on amortiseerunud ning vajavad rekonstrueerimist. Ämari alevikus lõpetati 2008. a sügisel reoveepuhasti rekonstrueerimistööd.

Vasalemma valla piires asub 2000. aastal läbi viidud inventuuri kohaselt 13 tuletõrje hüdranti. Nende seisukord on valdavalt rahuldav või mitterahuldav.

3.6.3 Jäätmemajandus

Vallas on kehtivad heakorra ja kaevetööde eeskiri ning Vasalemma valla jäätmehoolduseeskiri. 2004. aastal on koostatud „*Vasalemma valla jäätmekava*”.

Korraldatud olmejäätmevedu on rakendunud alates 2005. aastast. Jäätmeveopiirkonnaga on hõlmatud kogu omavalitsuse territoorium. Eialgu korraldatakse korraldatud jäätmeveoga üksnes segaolmejäätmete ja sorteeritud plastist joogitaara kogumine ning käitluse suunamine. Tulevikus on võimalik rakendada korraldatud jäätmevedu ka teistele jäätmeliikidele (näiteks paberi- ja papijäätmed, ehitusjäätmed). Tihedama asustusega piirkondade eramupiirkondades toimub korraldatud jäätmevedu minimaalselt kord kuus, kortereramute piirkondades minimaalselt 2...3 korda kuus ning hajaasustuspiirkondades minimaalselt kord kvartalis. Valla territooriumil prügilaid ei ole.

3.6.4 Elektrivõrk ja soojamajandus

Elektrivõrke omab ja teenindab Eesti Energia AS. Rummu aleviku piirkonnas asub 110/36/10 kV alajaam ning Vasalemmas 110/36 kV alajaam, mistõttu elektrilist võimsust on piisavalt ka tööstuse arendamiseks Rummu alevikus.

Vasalemma alevikus on oma katlamajad vallamajal ja kahel korterelamul, mis töötavad õliküttel. Vasalemma Lastepäevakodul on katlamaja, mis töötab puidupelleti baasil. Tervisekeskus ja seltsimaja on elektriküttel. Ülejäänud korterelamud on ahiküttel, individuaalelamud kas ahiküttel või erinevaid kütuseliike kasutavatel individuaalkatlamajadel.

Rummu aleviku 6 MW võimsusega katlamaja teenindab Murru vanglat ning Rummu aleviku elamuid. Katlaid köetakse põlevkiviõliga. Oma katlamaja on Rummu Lastepäevakodul, mis töötab kergkütteõlil.

Kuuele valla halduses olevale korterelamule ja Ämari Põhikoolile on paigaldatud lokaalsed katlamajad. Ämari kooli katlamaja töötab elektri baasil. Ülejäänud elamud on ahiküttel.

3.6.5 Sidevõrgud

Kogu valla territooriumi ulatuses on võimalik kasutada telefoniside ja mobiilsideteenust. Praegu töötavad sidejaoskonnad Vasalemmas ja Rummu. Ämari alevikku teenindab Rummu sidejaoskond.

Avalikud internetipunktid asuvad Rummu ja Vasalemma külaraamatukogudes.

4 Üldplaneeringu elluviimisega eeldatavalt kaasnevad keskkonnamõjud

Üldplaneeringu eelnõu realiseerumisel kaasnevad eeldatavad keskkonnamõjud on alljärgnevas peatükis välja toodud maakasutusfunktsioonide kaupa ning jaotatud seitsmesse mõju valdkonda:

1. Vesi ja pinnas;
2. Õhukvaliteet;
3. Bioloogiline mitmekesisus, taimestik ja loomastik (sh roheline võrgustik);
4. Maastik ja kultuuripärand;
5. Elanikkonna heaolu ja tervis;
6. Sotsiaalne keskkond;
7. Majanduslik keskkond.

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel tuuakse välja ainult olulised keskkonnamõjud. Kui mõnes mõju valdkonnas mõjud puuduvad, siis neid ei käsitleta. Peatükkide alguses on toodud kokkuvõtte üldplaneeringu eelnõuga määratud vastava maakasutusfunktsiooni tingimustest.

4.1 Segafunktsiooniga ala

Segafunktsiooniga alad on alad, kuhu võib kavandada kaubandus-, teenindus- ja vabaaja harrastusega seonduvaid ettevõtteid, ning asutusi, ühiskondlikke hooneid, allkorrusel paiknevate kaubandus-teenindusruumidega elamuid, tehnohitisi, parklaid, parke.

Segafunktsiooniga maadena reserveeritakse alad Rummu alevikus Keila- Haapsalu maantee äärde ning Ämari alevikus Ämari tee äärde.

Üldplaneeringu eelnõuga seatud tingimused detailplaneeringu koostamiseks segafunktsiooniga alal:

- Näha ette krundi heakorrastatud haljastamine vähemalt 15 % ulatuses krundi pindalast.
- Nõuetekohane parkimine lahendada reeglina omal krundil.
- Detailplaneeringus näha ette alevikuruumi analüüsimine detailsusega, mis võimaldab luua piirkonda sobivat aedlinna miljööd.

4.1.1 Segafunktsiooniga aladega seotud keskkonnamõjud

Elanike heaolu ja tervis

Segafunktsiooniga alade arendamisel maanteede vahetus läheduses tuleb arvestada, et teede ääres tingib liiklemine kõrgema mürafooni tekke. Arendustegevuse elluviimisel tuleb tagada müratasemete vastavus Sotsiaalministri 4. märtsi 2002. a määrusega nr

42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid” kehtestatud piirnormidele.

Nii Rummu kui Ämari alevikus jäävad planeeritavad segafunktsiooniga alad Keila-Haapsalu maantee ja Ämari tee teekaitsevööndisse ning sanitaarkaitsevööndisse. Elamute ja puhkeobjektide planeerimine teede sanitaarkaitsevöönditesse pole soovitatav, kuna sanitaarkaitsevööndis võib olla inimese elamine ja puhkamine tervisele ohtlik. Teede sanitaarkaitsevööndisse võib elamuid rajada vaid juhul, kui tagatakse, et välismüra tase jääb lubatud normi piiridesse. Sellega arvestamisel täidetakse ka KSH eesmärki vältida keskkonnasaaste, müra ja vibratsiooni mõjusid inimese tervisele.

Leevendavad meetmed:

- Elamute ja puhkeobjektide rajamine teede sanitaarkaitsevööndisse on lubatud vaid juhul, kui tagatakse kruntide välismüra taseme jäämine lubatud normi piiridesse (müra osas vt ka ptk 4.7 „Teed ja liikluskorraldus” ning lisa 6). Vajadusel tuleb võtta kasutusele müratõkkeelemendid (nt mürasein).

4.2 **Elamumaa**

Üldplaneeringu eelnõuga kavandatakse suuremad perspektiivsed elamualad Vasalemma, Rummu ja Ämari alevikku ning Vesikiküla külasse. Lemmaru külasse on kavandatud hooajaliste elamute maa. Elamumaadena eristatakse järgnevate maakasutusfunktsioonidega alasid:

- olemasolev väikeelamute maa;
- väljakujunenud pereelamute maa;
- perspektiivne pereelamute maa;
- kõrghaljastuse säilimisega väikeelamute maa;
- hooajaliste elamute maa;
- olemasolev korterelamute maa;
- perspektiivne korterelamute maa.

Eelnimetatud maakasutusfunktsioonidega aladele on lubatud lisaks elamutele kavandada ka lähipiirkonda teenindavaid kaubandus-, teenindus-, haridus-, tervishoiu-, vabaaja harrastusega seonduvaid ettevõtteid ja asutusi, kui see ei too kaasa olulisi mõjusid elukeskkonnale (müra, lõhna, tolmu, vibratsiooni, autoliikluse olulist kasvu) ning parkimine on võimalik paigutada oma krundile kahjustamata seejuures olemasolevat kõrghaljastust. Kõikidele elamumaadele on lisaks elamutele lubatud kavandada tehnoehitisi, parke, haljasalasi, mängu- ja spordiväljakuid jms.

Väljaspool eelnimetatud alasid toimub elamuarendus hajaasustusega alade põhimõttel. Üldplaneeringu kohustus on paika panna üldprintsipiibid ja tingimused ka hajaasustusega aladel elamuehituse arendamiseks.

Keskkonnamõju strateegilise hindaja soovitab eelistada hajaasustusega aladel elamutüübina maastikuliselt hajali paigutatud ühepereelamuid, sealjuures tuleks elamute rajamisel arvestada varem rajatud hoonete maastikulist paigutust ja struktuuri ning paikkonna miljööd. Kavandatava elamumaa katastriüksuse minimaalseks

suuruseks kehtestada 1,0 ha Vesikikülas ja 2 ha Lemmaru külas. Ühele katastriüksusele lubada ehitada üks ühepereelamu koos abihoonetega.

VÄLJAKUJUNENUD PEREELAMUTE ALA (EP)

Suuremad väljakujunenud pereelamute alad hõlmavad eeskätt Vasalemma alevikku. Eesmärgiks on piirkonnale omase väljakujunenud hoonestusmiljöö säilitamine traditsioonilisel kujul suunitlusega elukeskkonna parandamisele. Alale on lubatud kavandada pereelamuid ja kaksik(paaris)elamuid.

VÄIKEELAMUTE ALA (EV)

Väikeelamute alad paiknevad Vasalemma vallas Rummu aleviku lääne- ja idaosas ning Vesikiküla külas. Tegemist on valdavalt pärast 90-ndaid aastaid kehtestatud detailplaneeringute alusel rajamisjärgus olevate elamualadega. Alale on lubatud kavandada väikeelamuid.

KORTERELAMUTE ALA (EK)

Põhiliselt Rummu ja Ämari alevike olemasolevate korterelamualade laiendamise ja tihendamise planeeritud 3-korruselised korterelamute alad. Alale on lubatud kavandada väikeelamuid, kuni 3-korruselisi korterelamuid, tehnoehitisi, korterelamute vahelisi parke, haljasalaid, mängu- ja spordiväljakuid jms.

PERSPEKTIIVNE PEREELAMUTE ALA (E-2)

Pereelamute alaks on ümberkujundatav Rummu aiamajade piirkond iseloomulike väikeste ja kitsaste kruntidega, mille laius tänavajoonel on 15-20 m ja krundi keskmine suurus on *ca* 600 m². Alale võib kavandada põhiliselt pereelamuid ja kaksikelamuid, kogu kvartalit hõlmava detailplaneeringu alusel ka rida-, vaip- ja aatriumelamuid.

KÕRGHALJASTUSE SÄILITAMISEGA VÄIKEELAMUTE ALA (E-1)

Väikeelamute alaks arendatavad hoonestamata alad (alad Vasalemma aleviku sees ning Vesikiküla külas), kus tuleb hoonestamise kavandamisel lähtuda olemasoleva kõrghaljastuse võimalikult ulatuslikust säilitamisest. Alale võib kavandada väikeelamuid.

Leevendavad meetmed:

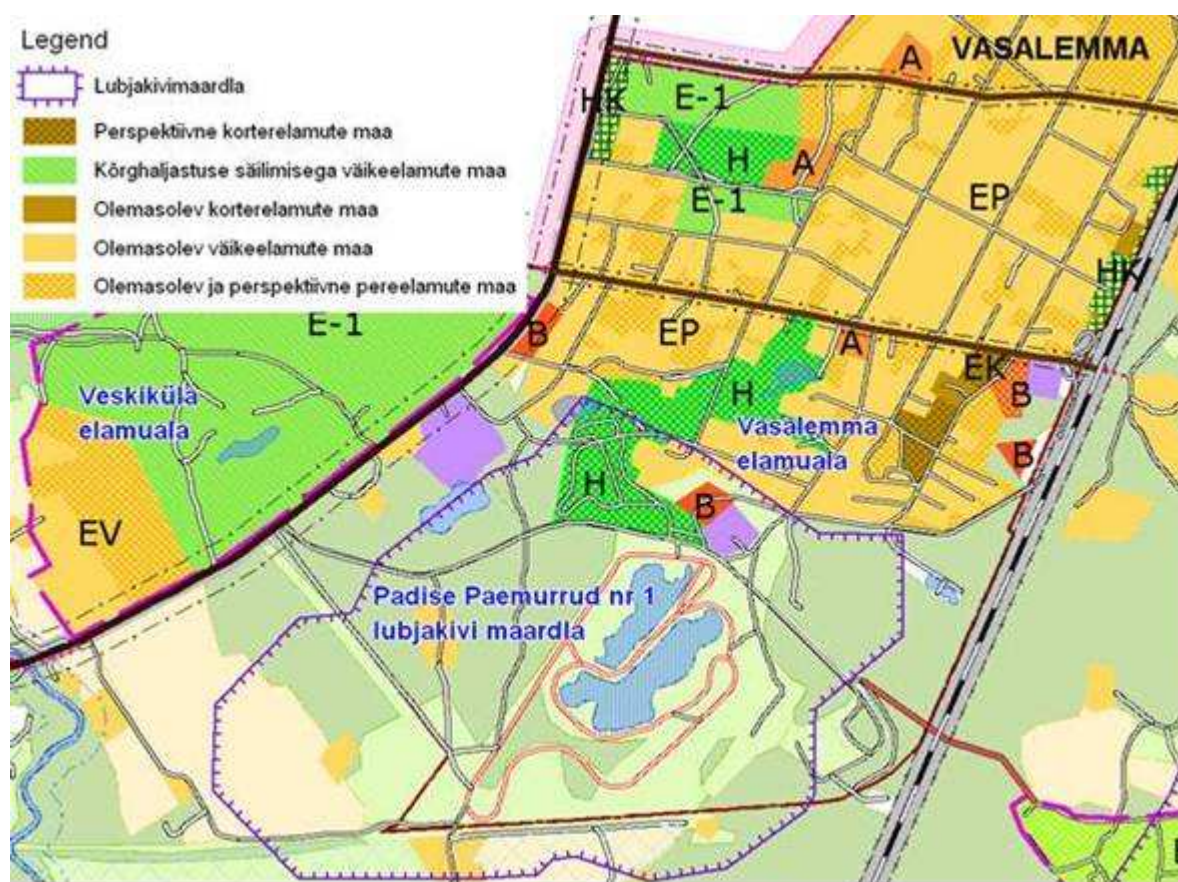
- Üldplaneeringus on vajalik kehtestada üldprintsüübid elamuehituseks hajaasustusega piirkonnas (ehk väljaspool üldplaneeringuga määratletud elamualasid). Seejuures tuleb tingimuste määramisel arvestada ümbritseva maastikumustriga.

4.2.1 Elamumaadega seotud keskkonnamõjud

Õhu kvaliteet

Elamuehituse arendamine olulist õhu kvaliteedi muutust kaasa ei too. Samas on Vasalemma aleviku ja Vesikiküla küla perspektiivsed elamualad kavandatud väga lähedale üleriigilise tähtsusega lubjakivi maardla Padise Paemurrud nr 1 passiivsetele tarbevarudele (joonis 4.1), sealjuures kattub Vasalemma aleviku olemasolev väikeelamute maa lubjakivimaardlaga. Üldplaneeringu eelnõu kohaselt on

olemasolevale väikeelamute maale lubatud kavandada väikeelamuid (pereelamud, kaksikelamud, ridaelamud ja 2-korruselised kuni 6 korteriga elamud) ja lähipiirkonda teenindavaid kaubandus-, teenindus-, haridus-, tervishoiu-, vabaaja harrastusega seonduvaid ettevõtteid ja asutusi, tehnoehitisi, parke, haljasalasiid, mängu- ja spordiväljakuid jms. Keskkonnamõju strateegilise hindaja ei soovita alale, kus elamumaa kattub maardlaga, uusi arendustegevusi (sh olemasolevale väikeelamute maale uusi elamuid) kavandada. *Maapõueseaduse* (RT I 2004, 84, 572) § 62 sätestab maapõue kaitse põhinõuded, mille lõike 1 kohaselt tuleb maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tagada arvelevõetud maavara kaevandamisväärsena säilimine. Lõike 2 kohaselt võib Keskkonnaministeerium lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust, kui kavandatav tegevus ei ole püsiva iseloomuga, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhul, mille kohaselt võib maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat püsiva iseloomuga tegevust Keskkonnaministeerium lubada üksnes juhul, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavaravaru kaevandamisväärsena säilimise või maavaravarule juurdepääsu osas olemasolevat olukorda.

Joonis 4.1. Vesikiküla ja Vasalemma aleviku olemasolevate ja perspektiivsete elamualade paiknemine Padise Paemurrud nr 1 lubjakivi maardla suhtes.

Välisõhu kvaliteedile avaldavad negatiivset mõju lubjakivi lõhkamisel, purustamisel, peenendamisel, sõelumisel, toodangu laadimisel ja transpordil tekkivad gaasid, tolm ning müra. Elamumaade kavandamisel lubjakivi maardlatele liiga lähedale (Vasalemma ja Vesikiküla perspektiivsed elamualad külgnevad maardla territooriumiga, sealjuures Vasalemma aleviku väikeelamumaa kattub maardlaga osaliselt) võib tolmust, heitgaasidest ja mürast tingitud negatiivne mõju hakata

häärima elanike igapäevategevust ning halvendada ka elanike üldist heaolu. Täpsemalt on lubjakivi kaevandamisega kaasnevat keskkonnamõju erinevatele mõju valdkondadele käsitletud käesoleva aruande ptk-s 4.5 „Mäetööstusmaa”.

Leevendavad meetmed:

- Vasalemma aleviku väikeelamumaa kattub osaliselt Padise Paemurrud nr 1 lubjakivi maardlaga. Antud alale pole soovitatav arendustegevust lubada.

Bioloogiline mitmekesisus, taimestik ja loomastik (sh roheline võrgustik)

Üldiselt ei avalda elamumaade arendamine ohtu bioloogilise mitmekesisuse, taimestiku ja loomastiku säilimisele, kui elamualadena planeeritakse võimalikult suured krundid, kus täisehitusprotsent ei ületa paarikümmet protsenti ning elamualad ei paikne looduslikult väärtuslikel maa-aladel (st vääriselupaikadel, väärtuslikel niitudel, kaitsealuste liikide elupaikades, kasvukohtades või nende lähiümbruses ja rohevõrgustiku aladel või nende lähiümbruses) ning tegevustega ei muudeta oluliselt looduslikke tingimusi. Võimalikku negatiivset mõju avaldab Vasalemma alevikus perspektiivse ja olemasoleva elamuala kattumine III kategooria kaitsealuse seeneliigi, kuld soverbielli elupaigaga. Arendustegevuse planeerimine kaitsealuste liikide elupaikades ohustab nende liikide säilimist looduslikes tingimustes, seetõttu on vajalik tagada ka elamualade planeerimisel kaitsealuste liikide elupaikade ja looduslike tingimuste säilimine.

Veskiküla küla perspektiivne elamuala paikneb suures osas metsaalal. Alale nähakse ette kõrghaljastuse säilitamise vajadusega kompaktse hoonestusala loomine. Üldplaneeringu eelnõuga kavandatakse antud alal minimaalseks krundisuuruseks 3000 m² krundi maksimaalse täisehitusprotsendiga 15 %. Piisavalt suure minimaalse krundisuuruse määramine toetab küll kõrghaljastuse säilimist piirkonnas, kuid vajalik oleks määrata ka kõrghaljastuse säilitamise protsent, millest arendustegevuse elluviimisel lähtuda tuleks. Samuti oleks vajalik määrata kõrghaljastuse säilitamise protsent ka Vasalemma aleviku perspektiivsel kõrghaljastuse säilitamise vajadusega elamualadel. Detailplaneeringute koostamisel tuleks lähtuda väärtuslikemate metsade paiknemisest ning tingimusest, et mitmele krundile ehituse planeerimisel säiliks nende kruntide vaheline metsaala tervikuna. Keskkonnamõju hindaja teeb ettepaneku säilitada väärtuslikum metsaala antud piirkonnas, suurendades säilitatava haljasala pindala hetkel elamumaadena reserveeritud maade arvelt. Täpsemalt on ettepanekust kirjutatud ptk-s 4.11 „Puhke- ja virgestusalad”.

Rohevõrgustiku toimimiseks on oluline tagada loomade liikumine ka kruntide territooriumitel, seetõttu ei tohiks kogu krundiala tarastada lubada. Alevikest väljaspool on soovitatav tarastada kinnistul vaid õueala.

Leevendavad meetmed:

- Elamuarenduse kavandamisel tuleb arvestada kaitsealuste liikide elupaikadega. Elamumaade planeerimisel on vajalik tagada kaitsealuste liikide säilimine läbi looduslike tingimuste säilitamise. Krundile, kuhu jääb kaitsealune liik, hoonestuse ja maakasutuse muutmise planeerimisel tuleb konsulteerida vastava kaitsealuse liigi spetsialistiga.
- Veskiküla küla ja Vasalemma aleviku perspektiivsetel kõrghaljastuse säilitamise vajadusega elamualadel on soovitatav määrata lisaks minimaalsele krundisuurusele ja krundi täisehitusprotsendile ka kõrghaljastuse säilitamise

protsent krundi pindalast. Kõrghaljastusmassiivide liigse tükeldamise vältimiseks on soovitatav säilitada vähemalt 50 % krundil kasvavast kõrghaljastusest.

- Rohevõrgustiku toimimise tagamiseks ei tohi lubada rohevõrgustiku elementidele jääva krundi tarastamist. Alevikest väljaspool on soovitatav lubada vaid õueala tarastamist.

Elanikkonna heaolu ja tervis

Üldiselt on maksimaalselt suurte kruntide planeerimine koos kõrghaljastuse säilitamise vajadusega oluline elanikkonna elukvaliteedi ja heaolu tagamiseks. Rummu alevikus, Vesikiküla külas ning Vasalemma alevikus ulatuvad perspektiivsed elamualad Haapsalu-Keila tugimaantee. Teede vahetusse lähedusse elamute kavandamisel ei täideta elanikkonna heaolu ja tervise valdkonnas ülesseatud eesmärged (vt ptk 1.2). Teede sanitaarkaitsevööndisse võib elamuid rajada vaid juhul, kui lubatud välismüra tasemeid ei ületata. Seetõttu on oluline teede sanitaarkaitsevöönditesse jäävate elamualade puhul seada detailplaneeringutele nõue viia läbi liiklusest tuleneva müra taseme hindamine. Müra taseme piirnõu ületamise korral tuleb ette näha leevendavad meetmed müra taseme alandamiseks elamumaadel (vt ptk 4,7 „Teed ja liikluskorraldus“).

Leevendavad meetmed:

- Teede sanitaarkaitsevöönditesse jäävate elamualade puhul tuleb detailplaneeringutele seada nõue müra tasemete hindamiseks ja kui need ületavad kehtestatud piirnõu, siis tuleb ette näha vajalikud leevendavad meetmed.

Võimalikku negatiivset mõju elanike heaolule ja tervisele võib avaldada Ämari lennuvälja tegevus ja selle laiendamine. Ämari lennuvälja rekonstrueerimise detailplaneeringu alusel soovitakse Ämari lennuväljast arendada NATO nõuetele vastav militaarlennuväli, mis võimaldaks vajadusel regulaarselt teostada NATO õhuruumi turvet. Lennuvälja laiendamisel pikendatakse olemasolevat lennurada mõlemalt poolt ning suureneb hävituslennukite liiklus antud piirkonnas. Ämari lennuvälja laiendamisest tulenevalt ei ole otstarbekas ega mõistlik uute elamumaade kavandamine lennubaasile liiga lähedale ning seetõttu seda ka üldplaneeringu eelnõus tehtud ei ole. Üldplaneeringu eelnõuga tehakse ettepanek määrata lennuvälja äärsed metsamaad kaitsemetsadeks, mis tagab piisava puhvertsooni lennujaama ja elamumaade vahel.

Leevendavad meetmed:

- Lennuvälja laiendamisel tuleb kõikidele elanikele tagada kvaliteetne elukeskkond. Juhul kui lennubaasi laiendamine toob kaasa müra piirnõu ületamise, tuleb rakendada leevendavaid meetmeid müra taseme vähendamiseks.

Lemmaru külas asub olemasolev hooajaliste elamute maa, mis jääb osaliselt Vasalemma Padise Paemurrud nr 2 lubjakivi maardla alale (joonis 4.2). Hooajaliste elamute maale on lubatud juurde rajada suvilaid ja aiamaju. Hooajaliste hoonete kavandamisel tuleb arvestada riskiga, et mingi aja pärast võib olla vajadus need sealt eemaldada, kuna maardla alal võidakse alustada lubjakivi kaevandustöid. Tegemist on aktiivse tarbevaruga, alal asuvad tehnoloogilise lubjakivi varud, mida Eestis leidub

vähustes kohtades. *Maapõuuseaduse* (RT I 2004, 84, 572) § 62 kohaselt on ajutise iseloomuga tegevuste elluviimine maardla territooriumil lubatud. Samuti on lubatud püsiva iseloomuga tegevuste elluviimine, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavaravaru kaevandamisväärsena säilimise või maavaravarule juurdepääsu osas olemasolevat olukorda. Keskkonnamõju hindaja soovib hooajaliste elamute maale kehtestada tingimus mitte lubada suvilate ümberehitamist alalisteks elamuteks, kuna selline tegevus halvendab maavaravaru kaevandamisväärsena säilimist, Samuti pole hooajaliste elamute maal soovitatav uute hooajaliste elamute rajamine. Hooajaliste hoonete maa kavandamine maardla alale kokkuvõttes eesmärki tagada elanikkonna turvalisus ei toeta.

Joonis 4.2. Lemmaru külla kavandatav hooajaliste elamute maa, mis paikneb osaliselt lubjakivi maardla alal.

Leevendavad meetmed:

- Keskkonnamõju hindaja soovib hooajaliste elamute maale kehtestada tingimus mitte lubada suvilate ümberehitamist alalisteks elamuteks. Samuti pole alal soovitatav uute hooajaliste elamute rajamine. Püsiva hoonestuse rajamine alale pole vastavalt *Maapõuuseadusele* lubatud.

KSH aruande avaliku arutelu järgselt viidi üldplaneeringu eelnõusse sisse muudatus, kus käesoleval ajal suvilate maana kasutatavat maad ei käsitleta enam hooajaliste elamute maana, vaid maatulundusmaana. Siiski tuleb rõhutada, et antud alal ei tohi lubada suvilate ümberehitamist elamuteks.

Eesti radooniriski levilate kaardi (M 1:200 000) alusel kuulub valdav osa Vasalemma vallast normaalse radooniriski alale, kus esinevad normaalse looduskiirgusega pinnased (lokaalselt võib esineda kõrge ja madala radoonisisaldusega pinnaseid). Valla keskosas on radoonirisk pinnases madal ning lääne- ja kaguosas esinevad

aluspõhjaktivimid, mis on kaetud õhukese pinnakattega ning milles radoonirisk on enamasti madal, juhul kui ei esine karstinähtusi. Normaalse või madala radooniriskiga aladel pole tarvilik elamuvalade kavandamisel erimeetmete kasutuselevõtmine radooniriski vähendamiseks, seetõttu puudub ka oluline negatiivne mõju elanike tervisele.

4.3 **Ühiskondlike ehitiste maa**

Ühiskondlike ehitiste maale võib kavandada üldkasutatavaid kohaliku omavalitsuse administratiiv-, haridus-, teadus-, kultuuri-, tervishoiu-, hoolekande-, spordi- ja vabaaja harrastusega jm taolisega seonduvaid asutusi ning ettevõtteid. Ühiskondlike hoonete maad asuvad valla kolmes alevikus, Ämari alevikku on kavandatud ka perspektiivne ühiskondlike hoonete maa. Reservala paikneb Ämari tee vahetus läheduses.

Tingimused detailplaneeringu koostamiseks ühiskondlike ehitiste maal:

- Üldkasutatavate ehitiste maa-alal tuleb tagada hoonete ümber olemasolevate haljasalade säilitamine ja heakorrastatud haljasalade rajamine.
- Üldkasutatavate ehitiste kavandamisel metsaga kaetud maadel tuleb lähtuda puistualade säilitamisest ökoloogiliselt toimivate tervikaladena.
- Nõuetekohane parkimine lahendada omal krundil.

Leevendavad meetmed:

- Uute lasteaedade, hooldekodude vm sotsiaal- ning ühiskondlike objektide kavandamisel teede äärde tuleb tagada müranormide täitmine.
- Uute ühiskondlike hoonete juurde on soovitatav planeerida kergliiklusparklaid.

4.4 **Äri- ja tootmismaa**

Ärimaa funktsiooniga aladele on lubatud kavandada kaubandus-, teenindus-, majutus-, toitlustus- ja vabaaja harrastusega seonduvaid ettevõtteid ning asutusi, büroosid ja parklaid. Ärimaa otstarbega maa-alasid reserveeritakse Vasalemma ning Ämari alevikku.

Tingimused detailplaneeringu koostamiseks ärimaadel:

- Kõrvalsihtotstarbena on lubatud elamumaa või üldkasutatavate ehitiste maa kavandamine.
- Tagada krundi heakorrastatud haljastamine.
- Nõuetekohane parkimine lahendada omal krundil.

Tootmismaale tohib kavandada keskkonda mittehäiriva tootmisega hooneid, tootmis- ja tööstusehitisi, transpordi ja remondibaase jms tegevusi. Peamised tootmisalad reserveeritakse Rummu alevikku ja selle lähialasse enamuses olemasolevate tootmisalade laiendusena, muudesse valla piirkondadesse uusi tootmismaid kavandatud pole. Endised Rummu vanglahooned ning vangla territoorium on samuti planeeritud tootmisfunktsiooniga aladena kasutusse võtta, kuna tegemist on juba

tehnogeense keskkonnaga. Endise Rummu vangla territooriumile kavandatakse rajada tootmiskompleks eelsorteeritud plastikjäätmete töötlemiseks ja plastiktoorainest toodete valmistamiseks. Plastikutehase rajamiseks on koostatud detailplaneering.

Tingimused detailplaneeringu koostamiseks tootmismaadel:

- Tagada krundi heakorrastatud haljastamine minimaalselt 10 % ulatuses krundi pindalast.
- Nõuetekohane parkimine lahendada omal krundil.

4.4.1 Äri- ja tootmismaadega seotud keskkonnamõjud

Vesi ja pinnas

Perspektiivseid tootmismaid on üldplaneeringu eelnõuga muuhulgas kavandatud Rummu karjääris asuva tehisjärve äärde. Rummu järve lähedal asuvate alade puhul on vallavalitsuse andmetel täheldatud liigniiskuse esinemist. Tootmismaade planeerimisel ja hoonete rajamisel tootmismaale on vajalik arvestada üleujutusrisiki ja pinnase liigniiskusega.

Looduskaitseaduse § 38 alusel on üle kümne hektari suurusel järvel või veehoidlal ehituskeeluvöönd 50 m laiune. Kuna üldplaneeringu eelnõuga on perspektiivseid tootmisalasid planeeritud ka Rummu tehisjärve ehituskeeluvööndisse, tuleb arvestada, et ehituskeeld ei laiene vaid:

- hajaasustuses olemasoleva ehitise õuemaale ehitatavale uuele hoonele, mis ei jää veekaitsevööndisse;
- tiheasustusala ehituskeeluvööndis varem väljakujunenud ehitusjoonest maismaa suunas olemasolevate ehitiste vahele uue ehitise püstitamisele;
- kalda kindlustusrajatisele;
- supelranna teenindamiseks vajalikule rajatisele;
- maaparandussüsteemile, välja arvatud poldrile;
- olemasoleva ehitise esmakordsele juurdeehitisele juhul, kui juurdeehitise maht on väiksem kui üks kolmandik olemasoleva ehitise kubatuurist;
- piirdeaedadele.

Samuti ei laiene ehituskeeld kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud:

- pinnavee veehaarde ehitisele;
- sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele;
- ranna kindlustusrajatisele;
- hüdrograafiateenistuse ja seirejaama ehitisele;
- kalakasvatusehitisele;
- riigikaitse, piirivalve ja päästeteenistuse ehitisele;
- tehnovõrgule ja -rajatisele;
- sillale;
- avalikult kasutatavale teele ja tänavale;
- raudteele.

Leevendavad meetmed:

- Tootmishoonete ja -alade rajamisel on vajalik arvestada Rummu karjääri üleujutusrisiki ja lähiümbruses asuvate alade liigniiskusega (vt ka ptk 4.5 „Mäetööstusmaa”).
- Rummu piirkonda tootmisalade kavandamisel tuleb arvestada Rummu tehisjärve ehituskeeluvööndiga.

Suur osa Vasalemma vallast asub alal, kus maapinnalt esimene aluspõhjaline põhjaveekiht on pindmise reostuse eest nõrgalt kaitstud või kaitsmata (joonis 3.3). Kõik Eestis paiknevad vooluveekogud on reostustundlikud heitveesuublad. Arvestades piirkonna põhjaveekaitstust ning veekogude reostustundlikkust, on oluline tootmisalade kavandamisel tagada piisav reoveepuhastus ning isoleeritus pinnasest, et vältida põhja- ja pinnavee reostumisohtu. Tootmisettevõtete puhul on vajalik lahendada reoveekäitlus ühiskanalisatsiooni kaudu, lokaalsete puhastite kasutamine pole soovitatav. Endise Rummu vangla territooriumile rajatava plastiku töötlemistehase puhul on tõenäoliselt vajalik tegevusest tuleva reovee eelpuhastamine enne ühiskanalisatsiooni juhtimist, kuna plastipakendite pesemisel tekkiv reovesi on kõrge orgaanilise aine sisaldusega.

Leevendavad meetmed:

- Ettevõtete reoveekäitlus tuleb lahendada ühiskanalisatsiooni kaudu, juhtides ettevõtete reoveed kesksesse reoveepuhastitesse. Lokaalsete reoveepuhastite rajamine ei ole soovitatav. Väiksemate ettevõtete puhul võib kuni kanalisatsiooni rajamiseni kasutada kogumismahuteid.
- Suure reostuskoormusega ettevõtete puhul on soovitatav rakendada enne reovee ühiskanalisatsiooni juhtimist lokaalset eelpuhastust.
- Aladel, kus põhjavesi on kaitsmata või nõrgalt kaitstud, tuleb tootmiskaare arendamisel potentsiaalsed reostusallikad pinnasest isoleerida.
- Tulenevalt tootmise iseloomust on vajalik sademevee kogumine tootmisterritooriumil ning selle nõuetekohane käitlemine.

Keskkonnaministri 6.04.2006 a käskkirja nr 396 „*Harju maakonna põhjaveevarude kinnitamine*” alusel on Vasalemma valla kinnitatud põhjavee prognoosvarudeks (P) aastani 2030 Ordoviitsium-Kambriumi veekompleksis 400 m³/ööp ning Kambrium-Vendi veekompleksis 600 m³/ööp. Rummu asula hinnatud põhjavee tarbevaru (T2) Ordoviitsium-Kambriumi veekompleksis on 900 m³/ööp. Seega tuleks uute tootmiskaare planeerimisel arvestada kinnitatud põhjaveevarudega, et ei tekiks varudest suuremat tarbimist. Vastasel juhul hakkab puurkaevude ümber tekkima depressioonilehter ning seeläbi võivad kuivale jääda lähiümbruses asuvad madalama veekompleksi tarbekaevud.

Leevendavad meetmed:

- Tootmisalade veevajaduse rahuldamisel tuleb lähtuda kinnitatud põhjaveevarudest. Üle 50 m³ ööpäevase veetarbega tootmisettevõtteid pole soovituslik Rummu alevikku ja selle lähialasse kavandada.

Õhu kvaliteet

Tootmisalade mõju õhu kvaliteedile sõltub suuresti tootmise iseloomust, mida käesoleva töö raames ei ole võimalik hinnata. Olulisimad tegevused, mis õhukvaliteeti Vasalemma vallas halvendab, on kahes lubjakivikaevanduses läbiviidavad

kaevandustööd. Lubjakivi kaevandamisega kaasneb eeskätt mürataseme tõus ja tolmuteke. Täpsemalt on lubjakivi kaevandamisega seotud keskkonnamõjusid hinnatud peatükis 4.5 „Mäetööstusmaa”.

Bioloogiline mitmekesisus, taimestik ja loomastik (sh roheline võrgustik)

Üldplaneeringu eelnõus ei ole tootmisalasad planeeritud looduslikult eriti väärtuslikele aladele (kaitsealad, rohevõrgustiku alad jms). Planeeritavad tootmisalad on peamiselt olemasolevate laiendused või vanade tehnogeensete maade reserveerimine tootmisaladena (nt endise Rummu vangla territoorium). Juba kasutuses olevatele maadele tootmisobjektide rajamine olulist mõju bioloogilisele mitmekesisusele ei avalda, pigem toetatakse seeläbi olemasolevate looduslike alade säilimist ja tagatakse ökoloogiliste protsesside toimimine bioloogilise mitmekesisuse säilimiseks.

Maastik ja kultuuripärand

Rummu vangla hoonete kasutuselevõtmine ning korrastamine tootmishooneteks aitab parandada senist Rummu aleviku maastikupilti. Endiste tootmisterritooriumide kasutamine ja olemasolevate alade laiendamine võimaldab kasutada maksimaalselt olemasolevat infrastruktuuri ning koondab tootmishooned juba sarnase kasutusega aladele, aidates samuti vältida suuri muutusi maastikuilmes.

Elanikkonna heaolu ja tervis

Perspektiivsed tootmismaad paiknevad suures osas Rummu olemasoleva ja perspektiivse elamuala vahetus läheduses. Tootmisalade koondumine elamupiirkondade lähedale võib tootmisest tuleva müra, tolmu ning haisuprobleemide tõttu avaldada negatiivset mõju piirkonna elanike heaolule ja tervisele. Lõhnaprobleemide tõsisus sõltub kõige enam tuule suunast. Tallinna piirkonna tuulteroosi alusel on Vasalemma vallas valdavateks tuulteks edela- ja lõunatuuled, seetõttu Rummu aleviku asustuse ja perspektiivsete elamualade paiknemine tööstuse suhtes ebasoodne.

Leevendavad meetmed:

- Rummu alevikku planeeritavate tootmisalade ümber, mis piirnevad osaliselt elamualadega, on soovituslik kavandada kaitsehaljastus.
- Olulise mõjuga tootmismaad planeerida elamu- ja puhkealadest võimalikult kaugele.
- Vajadusel tuleb tootmisalade arendamisel sõltuvalt tootmistegevuse iseloomust läbi viia keskkonnamõju hindamine.

Majanduslik keskkond

Olemasolevate tootmisalade kasutamine ning laiendamine tagab infrastruktuuri kättesaadavuse ja väldib ülemääraseid lisakulutusi uute ettevõtete rajamisel. Uute tootmisalade reserveerimine soodustab ettevõtluse arengut vallas ning loob ka vajalikke töökohti.

Üldplaneeringu eelnõuga on tootmisalad koondatud Rummu alevikku läbiva Haapsalu-Keila tugimaantee äärde, olles logistiliselt hästi ligipääsetavad. Tootmisalade hea ligipääsetavus soodustab vallas ettevõtluse arengut.

4.5 Mäetööstusmaa

Maavaradena on Vasalemma vallas arvele võetud lubjakivi- ja turbavarud. *Maapõueseaduse* (RT I 1995, 13, 156) alusel on Keskkonnaministeerium andnud Vasalemma vallas välja kaks kaevandamisluba (vt ptk 3.3.3 tabel 3.1). Vasalemma karjääris (üleriigilise tähtsusega maardla) on antud luba Nordkalk AS-le ja Rummu lubjakivikarjääris (kohaliku tähtsusega maardla) OÜ-le Erksaar. Kivi transport, töötlemine (purustamine), ladustamine jms toimub Vasalemma valla territooriumil Lemmaru külas. Valla idaosas asub kohaliku tähtsusega aktiivse reservvaruga Ohtu turbamaardla.

Maa-ameti kaardirakenduse alusel lubjakivi üleriigilise tähtsusega passiivseks tarbevarudeks määratud Vasalemma Padise Paemurrud nr 1 suurusega 120,61 ha ning osaliselt ka Vasalemma Padise Paemurrud nr 2. Kohaliku tähtsusega aktiivseks tarbevaruks on määratud Rummu maardla kogupindalaga 151,57 ha.

Mäetööstusmaadel võib kavandada maavara (v.a turba) kaevandamise ja töötlemisega seonduvaid ehitisi.

4.5.1 Mäetööstusmaaga seotud keskkonnamõjud

Vesi ja pinnas

Lubjakivi kaevandamisega kaasneb pinnasevee taseme alanemine ja tõenäoliselt ka karjäärist väljapumbatava vee mõningane saastumine tolmu- ja saviosakestega. Kaevandusaladel läbiviidavad lõhkamistööd toovad kaasa maapinna võnkumise (vibratsiooni) ning vähesel määral pinna- ja pinnasevee saaste lämmastikühenditega. Karjääris pole välistatud ka naftaproduktide saaste (Karinu lubjakivimaardla laienduse kaevandamise keskkonnamõju hindamise aruanne, 2007).

Rummu lubjakivi karjääri tegevuse tulemusel on maapinna kõrgust vähendatud kaevandusalal ligi 5,5 meetrit. Käesoleval ajal on aastane kaevandamisemaht Rummu karjääris 50 000 m³, karjääri kaevandatud osa on täitunud veega. Vastavalt AS-i Maa ja Vesi ning OÜ Keskkonnauuringute Keskuse poolt läbiviidud uuringutele on karjääri puhul probleemiks kaevandusjärgselt pärast 1994. aastal karjäärist vee väljapumpamise lõpetamist tekkinud järve kõrge veetaseme, mis põhjustab lähedalasuvate alade (põldude, metsade, elamumaade) liigniiskust ning suurvee ajal ka teede üleujutamist. *Harjumaa kriisi reguleerimisplaani* (Harju Maavalitsus, 2005) kohaselt on järve veetaseme jõudnud tänaseks päevaks kaevandamiseelse tasemeni. Võrreldes 1996. a tasemega, on veetaseme tõusnud 8,8 meetrit. Rummu karjääri veetaseme seire aruandes (OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus, 2005) on välja toodud, et kuna põhjaveetaseme muutused võtavad tunduvalt enam aega kui pinnavee omad, on võimalik püsivate üleujutusosalade moodustumine karjääri ümbritsevatel aladel (eriti karjäärist põhjas ja edelas). Karjääri veetaseme on vaja alandada vähemalt 1 m võrra.

Veetaseme stabiliseerimiseks ohutule tasemele ning praeguse veetaseme alandamiseks on AS Maa ja Vesi koostanud kaks tööd: „*Rummu järve veepinna alandamise eelprojekt I-III variant*” (2006) ja „*Rummu järve veepinna alandamise eelprojekt IV*”

variant” (2007), milles on käsitletud kokku nelja erinevat lahendit karjäärijärve veetaseme langetamiseks ja stabiliseerimiseks.

Vasalemma Vallavalitsuse andmeil on seni liigniiskuse probleemi tuvastatud Rummu karjäärist kirdesse jääval Toomi maja kinnistu (katastritunnus 86801:001:0267) ~0,5 ha suurusel alal, Vainumetsa kinnistu (katastritunnus 86801:001:0184) ~1,5 ha suurusel alal on täheldatud liigniiskusest tingitud metsakahjustusi. Liigniiskeid alasid esineb ka Kruusiaugu kinnistul (katastritunnus 86801:001:0078) ja Kruusapõllu kinnistul (katastritunnus 86801:001:0233). Rummu järve veepinna alandamise eelprojekti on mainitud, et suuremate sadude ajal on sadevesi kogunenud Aia tn 1, 3, 9, 12, 16 elamute keldritesse ning Toomi maja majapidamise keldrisse. Rummu karjääri veetaseme seire aruandes (OÜ Keskkonnauuringute Keskus, 2005) on välja toodud, et ajutiselt üleujutatavad alad asuvad Rummu järve vahetus läheduses lõuna- ja põhjaküljel. Pinnase liigniiskus ja püsiva üleujutusohuga alade moodustumine võib olla probleemiks lisaks ka karjäärist idas teisel pool Vasalemma-Riisipere teed asuvatel madalamatel aladel. Rummu järve lähialade üldine maapinna langus on karjäärist põhjakaarde ja idas paikneva Vasalemma jõe suunas.

Vasalemma Vallavalitsuse tellimusel koostati 2008. aastal täiendavad uuringud Rummu lubjakivikarjääri ümber asuvate alade liigniiskuse põhjuse väljaselgitamiseks. OÜ Inseneribüroo Steiger (2008) tehtud uuringu alusel on Rummu järvest lähtuv hüdrauliline gradient lähialade väidetava liigniiskuse põhjustamiseks mitmekordselt liiga väike. Rummu karjääri seni kogunenud ja tulevikus tuleva vee tase ei ole kõrgem kui sama koha põhjaveeseis kaevanduseelisel perioodil. Karjäär ei saa antud hüdroloogilistes ja hüdrogeoloogilistes tingimustes seal varem esinenud veetaset tõsta ega põhjustada lähikonnas täiendavat liigniiskust.

OÜ Eesti Geoloogiakeskuse 2008. aastal koostatud ekspertarvamuses Rummu karjääri veetaseme mõjust ümbruskonna veerežiimile on välja toodud, et piirkonnas esinevad laia levikuga litoriinamere setted, mille filtratsiooniomadused on nõrgad. Kuna nad lasuvad omakorda veelgi viletsamate filtratsiooniomadustega moreenil, siis on sealsed pinnased sageli liigniisked ja neid on juba 1950.ndatel aastatel kraavidega püütud kuivendada.

Rummu aleviku põhjaserval paiknevate aiandusühistute maa liigniiskus on põhjustatud eelkõige Metsapere peakraavi kinnikasvamisest. Nimetatud kraav vajab uuesti puhastamist. Rummu aleviku keldritesse ja aiamaadele ei tule vesi mitte aluspõhjast, vaid sademetest ja kanalisatsioonist. Üldiseks lahenduseks oleks ulatuslikuma kuivendussüsteemi rajamine, mis koosneks piirdekraavidest, kuhu suubuvad drenaazissüsteemid või kuivenduskraavid. Lisaks on vajalik alevikus korrastada kanalisatsioonisüsteemid ja puhastada Metsapere peakraav. Kokkuvõttes on Rummu järve ümbruses esineva liigniiskuse probleemi vähendamiseks soovitatav alustada kuivendussüsteemide ja kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimisest. Keskkonnaameti ja OÜ Eesti Geoloogiakeskuse andmetel olid Rummu karjääri ümber asuvad alad liigniisked juba enne kaevandustegevuse alustamist. Kuna vee väljapumpamine on karjäärist lõpetatud, taastub mõne aja pärast ka kaevanduseelne olukord lähialade liigniiskuse osas.

Leevendavad meetmed:

- Rummu järve ümbruses esineva liigniiskuse probleemi vähendamiseks on soovitatav alustada kuivendussüsteemide ja kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimisest.

Vasalemma lubjakivikarjääri piirkonnas mõjutavad karbonaatsete kivimite veeandvust vertikaal- ja horisontaalsuunaliste lõhede olemasolu kivimites. Veejuhtivus vertikaalsuunal on vähene, kuid horisontaalsuunal on täheldatud ülemiste veekihtide suuremat veerohkust. Ordoviitsiumi kihi põhjavesi on varu täienemises otseselt sõltuv sademete hulgast (OÜ Kupi, 2008). Enamik Vasalemma aleviku kaevudest kasutab veena just Ordoviitsiumi veekompleksi vett, kuna pinnakatte paksus on sageli väga väike püsiva veehorisondi tekkimiseks kvaternaari setetes. Kuna Ordoviitsiumi veekihi veerohkus on sõltuv kivimites esinevate lõhede tõttu sademeteveest, siis suurendab põhjavee väljapumpamine antud kihist ka üldisemat veetaseme langust piirkonnas.

Töötava karjääri ümber on moodustunud depressioonilehter, mille mõjupiirkonnas on lubjakivid kuivanud. Käesoleval ajal ulatub karjääri mõju ca kahe kilomeetri raadiusesse karjäärist (OÜ Kupi, 2008). Kaevanduse ümber moodustunud depressioonilehtrit suurendab nii sügavuse kui pindala suurendamine kaevandusalal. Pinnasele ja veekeskonnale on siiski väiksema negatiivsema keskkonnamõjuga kaevanduse laiendamine pindalaliselt kui karjääri sügavuse suurendamine. OÜ Kupi (2008) andmetel suureneks kaevandusala sügavuse suurendamisel väljapumbatava vee kogus kahekordselt võrreldes praeguse kogusega. 2 mln m³ põhjavee väljapumpamisel aastas alaneb põhjavee tase orienteeruvalt karjääri keskmest 500...2000 m kaugusel vastavalt 3,36...0,52 meetrit. Kaevandusala sügavuti suurendamine laiendaks seega oluliselt ka depressioonilehtrit kaevandusala ümber, kujutades ohtu ka lähipiirkonnas Ordoviitsiumi veekompleksi ulatuvate kaevude veetasemele. Kuna lubjakivis esinevad vertikaalsed ja horisontaalsed praod, siis on erinevad põhjaveekihi omavahel mingil määral seotud, mistõttu kaevanduse sügavuse suurendamisel ja põhjavee suuremal väljapumpamisel avaldub mõju ka maapinnalähedastele veekompleksidele.

Vasalemma karjääri Padise Paemurrud nr 2 maardla registrikaardi nr 212 alusel mõjutab Vasalemma karjäär põhjavee taset 10 km raadiuses. Põhjaveetaset karjääris ei tohi viia madalamale kui 16,5 m üle merepinna. Karjääri põhja kaevandamisel madalamale kui 17,0 m tuleks lahendada Vasalemma asula ja ligikaudu 300 talu veevarustuse probleemid. Pindalaliselt kaevandusala laiendamisel tekib ilmselt probleeme laiendamine lõuna suunas Vasalemma jõe läheduse tõttu. Kaevandusala laiendamisel (nii pindalaliselt kui kaevanduse sügavust suurendades) on vajalik läbi viia keskkonnamõju hindamine. Keskkonnamõju hindamise teostamine on vajalik seetõttu, et tegevusega võib vastavalt Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju juhtimissüsteemide seadusele kaasneda oluline keskkonnamõju. Varasemalt Vasalemma lubjakivikarjäärile keskkonnamõju hindamist läbi viidud pole, seda enam on oluline karjääri laiendamisel kaasnevaid mõjusid hinnata.

Leevendavad meetmed:

- Vasalemma alevikus asuva Vasalemma lubjakivikarjääri ala laiendamiseks (nii pindalaliselt kui kaevanduse sügavust suurendades) on vajalik läbi viia

keskkonnamõju hindamine, milles käsitletakse erinevaid alternatiive kaevandusala laiendamiseks.

- Vasalemma lubjakivikarjääri sulgemiseks on vajalik läbi viia keskkonnamõju hindamine, mis käsitleb ka põhjaveetaseme fikseerimise ja ühtlase veetaseme hoidmise lahendit, et vältida kaevanduse sulgemisel ümberkaudsete alade liigniiskeks muutumist ja üleujutamist.

Lubjakivi karjääridest väljapumbatav vesi võib saastuda savi- ja tolmuosakestega ning lõhkeaine komponentidega, milleks on peamiselt lämmastik- ja süsinikühendid. Lisaks võib väljapumbatav vesi sisaldada ka masinate lekkest tingitult kütuse- ja õlisaadusi. Vasalemma lubjakivikarjäärist väljapumbatavast veest 2004 - 2008 perioodil võetud veeanalüüsid näitavad, et vesi vastab naftaproduktide ja hõljuvaine sisalduse osas Vabariigi Valitsuse 31. juuli 2001. a määruses nr 269 „Heitvee veekogusse või pinnasesse juhtimise kord” (RT I 2001, 69, 424) heitveele kehtestatud nõuetele. Karjäärist väljapumbatav vesi juhitakse enne Vasalemma jõkke suunamist läbi settetiigi, kus suurem osa tahketest osakestest välja settib.

Leevendavad meetmed:

- Karjääridest väljapumbatava vee osas tuleb jätkata regulaarse seire teostamist, jälgides selles esinevate tahkete osakeste ja naftaproduktide sisaldust.

Õhu kvaliteet

Välisõhku saastab lubjakivi puurimisel ja lõhkamisel, peenestamisel, sõelumisel, toodangu laadimisel ja transpordil tekkivad gaasid, tolm ja müra. Õhusaaste levik sõltub kõige enam valdavatest tuultesuundadest, milleks antud piirkonnas on edelatuuled. Vasalemma valla tiheasustusala valdavate tuulesuundade suhtes allatuult ei paikne.

Lõhkamisgaaside õhku paiskumine on väga lühiajaline (vaid mõni sekund) ning tekkinud süsiniku- ja lämmastikuoksiidid hajuvad kiiresti. OÜ Kupi poolt Nordkalk AS tellimisel Vasalemma lubjakivikarjääri saasteloa taotlemiseks 2005. aastal koostatud lubatud heitkoguste projektis on toodud arvutused, mille kohaselt 200 000 m³ lubjakivi kaevandamisel eraldub lõhkamisgaasidega 1,6 t NO₂ ja 1,41 t CO (kui lõhkeainena kasutada ammoniiti). Lühiajaline NO₂ ja CO maksimaalne saastetase maapinnalähedases õhukihis ületab paarikümne meetri raadiuses lõhkamispaigast lubatud tunni aja keskmist piirväärtust kordades. Tegu on lühiajalise äkkheitmega, mis ei kujuta ohtu karjääris töötavate inimeste tervisele.

Lubjakivi kaevandamisega seotud müra ja tolmu tekkest on põhjalikumalt juttu käesoleva peatüki valdkonnas „Elanikkonna heaolu ja tervis”.

Bioloogiline mitmekesisus, taimestik ja loomastik (sh roheline võrgustik)

Lubjakivis esinevad horisontaal- ja vertikaalsuunalised lõhed soodustavad vee ebahühtlast liikumist pinnakattes, lõhede kohal on vee liikumine palju kiirem kui mujal, mis kokkuvõttes võib mõjutada ka pinnase veesisaldust ja taimestikku. Vee kiiremat liikumist soodustab ka Vasalemma karjääri ümber moodustunud depressioonilehter. Seetõttu võib karjääri ümbruses esineda lokaalseid vähese veesisaldusega kuivamisohtrliku pinnakattega alasid. Edasine kaevandusala laiendamine suurendab karjääri ümber olevat depressioonilehtrit veelgi, kutsudes esile

ka Ordoviitsiumi põhjaveetaseme languse võrreldes praeguse tasemega. See ei toeta bioloogilise mitmekesisuse ja ökoloogiliste protsesside toimimiseks vajalike tingimuste säilimist.

Rummu lubjakivi karjäärijärve kõrge veetaseme tõttu on tõusnud põhjaveetaseme ka karjääri lähialadel, muutes need alad liigniisketeks. Pärast põhjavee väljapumpamise lõpetamist Rummu karjäärist on alanud kaevanduseelsete tingimuste taastumine karjääri lähiümbruses. Põhjaveetaseme tõus kutsub esile soostumis- ja gleistumisprotsesside toimumise, tuues sellega kaasa kuivalembelisema taimestiku asendumise suurema veevajadusega taimeliikidega.

Leevendavad meetmed:

- Rummu lubjakivi karjäärile lähialade püsiva liigniiskuse vältimiseks on soovitatav alustada piirkonnas kuivendussüsteemide ja kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimisest. Kaevandusalade sulgemiseks on vajalik läbi viia keskkonnamõju hindamine, kus käsitletakse ka taimkatte taastamisvõimalust.

Elanikkonna heaolu ja tervis

Vasalemma aleviku elanikele avaldab mõju eeskätt lubjakivi kaevandamisega seotud müra (lubjakivi purustamisel ja transpordil), vibratsiooni ja tolmu teke ning põhjaveetaseme alanemine pinnases ja kaevudes.

Vasalemma lubjakivikarjääris lubjakivi kaevandamise tulemusel on Ordoviitsiumi põhjaveekihi veetaseme alanenud ka Vasalemma aleviku ümbruses, mis on tingitud ka alevikus asuvate kaevude veetaseme alanemisest. Kuna Vasalemma alevikus ühisveevärk puudub, peavad kõik majapidamised baseeruma individuaalsetel kaevudel. Põhjavee taseme (ja ka kaevudes oleva veetaseme) edasise alanemise vältimiseks pole soovitatav Vasalemma karjääris sügavust suurendada. Eelistatum on kaevandusala laienemine pindalaliselt, aga mitte sügavusse minemine.

Rummu alevikus ja selle lähiümbruses on probleemiks Rummu lubjakivi karjääri kaevandusjärgselt tekkinud järve kõrge veetaseme (seni mõõdetud maksimaalne veetaseme jääb 21,9 m piirile), mis soodustab lähiümbruses asuvate alade liigniiskeks muutumist. Kõige enam on kõrge veetasemega probleem siiski nende alade ja majapidamistega (või elamute keldritega), mis asuvad madalamal kui 21,9 m üle merepinna. Uute hoonete rajamisel tuleb arvestada, et kui vundeerimissügavus või keldrite põrandapind jääb antud kõrgusest madalamale, esineb antud alal ka liigniiskuse oht. Üldplaneeringu eelnõuga kavandatakse uusi korterielamumaid ja väikeelamumaid Rummu alevikku Aia tn majade vahetusse lähedusse, kus on käesoleval ajal keldritesse koguneva veega probleeme. Seega võib esineda sama probleem ka uute elamualade rajamisel antud piirkonda.

Lubjakivi kaevandamisel on põhilisteks müra allikateks lõhkamine, suurte kivimitükkide purustamine, purustus-sorteerimisjaama töö, killustiku laadimine kalluritele ning äravedu. Lõhkamisel tekkiv müra on vali (maksimaalselt ca 150 dB), kuid lühiajaline ning harva esinev. Olulisem müra kaasneb siiski karjääris töötavate kaevandusmasinate (ekskavaatorite, buldoosrite, kopplaadurite ja kallurautode) ja purustussõlme tööga. Müratase purustussõlme vahetus läheduses võib ületada 100 dB.

Üldjuhul on müra tugevus konkreetse vaadeldavas punktis pöördvõrdeline müraallika ja selle punkti vahelise kauguse ruuduga. Sellele seisukohale tuginedes, väljendub õhus müraallikast mürataseme vähenemine takistusteta tasase ala tingimustes valemi järgi:

$$L_p = L_w - 20 \times \log_{10}(r) - 8\text{dB}, \text{ kus}$$

L_p on müra tugevus vaadeldavas punktis (dB);

L_w - müratase müraallikas (dB);

r - kaugus müraallikast (m).

Vasalemma lubjakivi karjääri lähialade näol on tegemist Sotsiaalministri 4. märtsi 2002. a määruse nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“ (RTL, 14.03.2002, 38, 511) alusel III kategooria segaalaga (elamud ja ühiskasutusega hooned, kaubandus-, teenindus- ja tootmisettevõtted), kus päevane normatiivne müratase on 65 dB ja öine 55 dB.

Eeltoodud valemi järgi saavutab müratase välisõhus lubatud päevase mürataseme piiri 100 m kaugusel purustussõlmest ning öise lubatud mürataseme 300 m kaugusel purustussõlmest, jäädes kaevandusala suurust arvestades enamasti karjääri territooriumi piiresse.

Kaevandusalalt lähtuvale mürale lisaks kaasneb müra ka toodangu väljaveol karjääridest. Keskmise aastase Vasalemma karjääri kaevandamismahu 200 000 m³ ehk 520 000 t puhul veetakse aastas välja 20 000 keskmiselt 26 t raskust autokoormat ehk tööpäevadel keskmiselt 100...200 koormat ööpäevas. Lubjakivi killustiku vedamisel on peale müra probleemiks ka teede ja teedeäärsete alade kattumine tolmuga.

Vasalemma lubjakivikarjääri lubatud heitekoguste projekt (2005) sisaldab arvutusi, mille kohaselt lubjakivi kaevandamisel mahus 200 000 m³ aastas lendub puurimistöode käigus lubjakivitolmu 3,46 t/a (lühiajaline heide 1,1 g/s), lõhkamistöode tulemusena 8,8 t/a (lühiajaline heide 136 g/s), karjäärisisesel transpordil 23,33 t/a (lühiajaline heide kuni 3,6g/s) ja killustiku laadimisel autodele 9,9 t/a (lühiajaline heide 3,6 g/s). Tahked karbonaatsete kivimite osakesed püsivad õhus kuni 2 minutit ja levivad tuule (kuni 6 m/s) korral maksimaalselt 600 m kaugusele.

Lubjakivi transpordil tekkivat müra ja tolmu on võimalik vähendada, suunates Vasalemma karjäärilist lähtuva lubjakivi transpordi ümber Vasalemma aleviku. Üldplaneeringu eelnõuga kavandatakse Vasalemma lubjakivikarjäärile teist juurdepääsuteed, mis viiks lubjakivi veo Vasalemma alevikust eemale. Antud tegevuse elluviimisega kaasneb Vasalemma aleviku elanike heaolule ja tervisele olulist positiivset keskkonnamõju. Üldplaneeringu eelnõuga kavandatavast juurdepääsuteest karjäärile on pikemalt juttu käesoleva aruande ptk-s 4.7 „Teed ja liikluskorraldus“. Kuna nimetatud uue juurdepääsutee osas otsustati KSH aruande avalikule arutelule ja saabunud seisukohtadele tuginedes loobuda, siis jääb lubjakivi transpordiks kasutusele Vasalemma alevikku läbiv Vasalemma karjääritee. Keskkonnamõju strateegiline hindaja soovib tolmu vähendamiseks ja tee ohutumaks muutmiseks paigaldada teelõigule nn lamavad politseinikud, mis veoautode kiirust

piiravad, või rajada mõlemale poole teed kõnniteed, mis sõiduteed kitsamaks teevad ja seeläbi ka kiirust piiravad.

Leevendavad meetmed:

- Olemasoleva Vasalemma karjääritee edasiseks kasutamiseks lubjakivi transpordiks on vajalik ette nähta müra ja tolmu vähendavate meetmete kasutuselevõtt antud teelõigul. Müra ja tolmuteket on võimalik vähendada nt kiirust alandavate elementide (nagu nn lamavad politseinikud, kõnniteede rajamisel tee kitsamaks muutmise) rajamisel.

Üldiselt on lubjakivikaevandustes lõhkamisest põhjustatud vibratsioon tuntav kuni 3 km kaugusele, kuid see sõltub suuresti piirkondlikest iseärasustest. Hoonete ja rajatiste tundlikust võngetele iseloomustatakse lubatud võnkekiirusega. Sõltuvalt pinnastest, kus asub hoone vundament, hoone konstruktsioonist ja materjalist on määratud hoonetele lubatavad maksimaalsed võnkekiirused, mida reguleerib Majandus- ja kommunikatsiooniministri 1.06.2005. a määrus nr 64 „*Lõhketööde projektile esitatavad nõuded*” (RTL 2005, 63, 910).

Vastavalt Sotsiaalministri 17. mai 2002. a määrusele nr 78 „*Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ja vibratsiooni mõõtmise meetodid*” (RTL, 29.05.2002, 62, 931) on vibratsiooni taseme piirväärtus olemasolevates elamutes päeval 82 dB ja öösel 79 dB, uutes elamutes vastavalt 79 dB päeval ja 76 dB öösel. Kehtestatud piirnormidele vastavust saab kontrollida reaalse mõõtmiste läbiviimisega.

Majanduslik keskkond

Lubjakivi kaevandamine on Vasalemma vallas üks olulisimaid tootmisharusid, mis kohalikele inimestele pakub tööd. Kaudselt on tootmishahtudega seotud ka lubjakivi kaevandamisega tegelevate töötajate arv (administratsioon, teenindus, transport), mistõttu lubjakivi kaevandamise jätkumine valla territooriumil säilitab senist tööhõivet ning omab seeläbi positiivset majanduslikku mõju.

4.6 Riigikaitse ehitiste ala

Riigikaitse ehitiste aladena käsitletakse Vasalemma valla üldplaneeringu eelnõus Rummu alevikus asuvaid vanglaid ning Ämari lennubaasi territooriumi. Riigikaitse ehitiste alale on lubatud kavandada riigikaitse-, sisekaitse-, kaitseväe-, piiriületuse, tolli- ja kinnipidamiskoha, päästeteenistuse ja korrakaitse ehitisi jms.

4.6.1 Ämari lennuväli

Ämari Lennuväli asub Vasalemma valla loodeosas. Lennuvälja ehitamist alustati 1945. aastal ja 1952-1992 kasutati seda NL sõjaväe lennuväljana. Lennuvälja pindala on 930 ha. Lennurajad, 2500 x 60 m - pearada ja 1950 x 20 m - varurada ning ruleerimisteed on suhteliselt heas olukorras. Lennuväljal asuvad hooned on amortiseerunud. Käesoleval ajal kuulub Ämari lennuväli Kaitseministeeriumi haldusalasse. Lennuvälja on võimalik kasutada nii militaar- kui ka tsiviilotstarbel.

Sobiva asendi ja tingimuste tõttu on Ämarisse võimalik rajada rahvusvaheline jaotuskeskus (logistikakeskus).

Ämari lennuvälja arendamine tsiviillennujaamaks eesmärgiga kolida Tallinna lennujaam ümber Ämarisse on kaugel perspektiiv, mis lähima 15 aasta jooksul teoks suure tõenäosusega ei saa (Eesti Päevaleht, 26.07.2006). Lähim eesmärk on arendada Ämari lennuväli NATO nõuetele vastavaks militaarlennuväljaks, mis võimaldaks vajadusel regulaarselt teostada NATO õhuruumi turvet ja oleks võimeline tagama kõrge teenindatuse taseme ka kriisisituatsioonis. Vasalemma valla üldplaneeringu eelnõu koostamisel ja keskkonnamõju strateegilisel hindamisel on Ämari lennuvälja arengustenaariumi osas aluseks võetud, et lennuvälja kasutatakse lähemas tulevikus NATO vägede tugibaasina ja Eestis peamise militaarlennuväljana.

4.6.2 Ämari lennuväljaga seotud keskkonnamõjud

Lennuvälja eksisteerimine Ämari alevikus on olnud oluliseks reostusallikaks pinnasele ja veekeskkonnale, kuna aastate jooksul on pinnasesse valgunud suurtes kogustes lennukikütust. Väljaspool lennujaama territooriumi mõjutavad keskkonda peamiselt lennuliiklusega kaasnev müra ja õhusaaste. Samuti kaasneb lennuväljaga suurõnnetuse oht.

Vesi ja pinnas

Ämari lennuvälja jääkreostuskolle koosneb endistest kütuseladude ja lennukite tankimisplatsi maa-alast ning Vasalemma jaamast 1 km edela pool asuvast kütuse ülepumpamisjaamast. Pinnasesse valgunud reoaineks on peamiselt lennukipetrool, kuid ka diisel ja kütteõli. Ämari lennuvälja rekonstrueerimise detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande (2007) kohaselt on pinnasereostus tänaseks päevaks likvideeritud. Pinnasereostuse puhastamine lahtise kraavitusega toimub alates 2001. aastast. Kütusehoidlate territooriumil, kus eksisteeris vaba naftaproduktide kiht Ordoviitsiumi põhjaveehorisondi vees, on rakendatud hüdraulilist piiramist, mis kujutab endast reostuskolde pinnavee ja ülemiste horisontide põhjavee kokkukogumist ning reostunud vee suunamist õlipüüduri kaudu Metsapere peakraavi. Reostuse hüdraulilise piiramise projekt on tänaseks tööle rakendatud, põhjavee puhastamise osas teostatakse regulaarset seiret, kuni põhjavee sisaldus saavutab sihtarvuga määratud taseme, õlipüüduri jäätmed utiliseeritakse selleks seadusega ettenähtud korras.

Kokkuvõttes ei hõlma Ämari lennuvälja eksisteerimisest tingitud põhjavee reostus käesoleval ajal enam väga suurt piirkonda vallast ega oma seetõttu olulist keskkonnamõju, kui nähakse ette reostuskollete edasine puhastamine ning põhjavee seiramine. Põhjavee seiret tuleks teha lennuvälja olemasolevates puuraukudes üks kord 3 aasta jooksul (Harju alamvesikonna veemajanduskava, 2008).

Leevendavad meetmed:

- Vastavalt Harju alamvesikonna veemajanduskavas välja toodud nõudele tuleb Ämari lennujaama territooriumil olemasolevates puuraukudes teostada üks kord kolme aasta jooksul põhjavee seiret.

- Kütusehoidlate, töökodade, autode tankla ja endise katlamaja ümbruses on vajalik jätkata põhjavee puhastamist ja seiramist seirekavaga ettenähtud korras.

Ämari lennubaasi territooriumilt toimub sademevee äravool erinevate kraavide kaudu, mis lõpuks suubuvad Vasalemma jõkke. Katustelt, teedelt ja platsidelt ning kuivendatavatelt aladelt kokku kogutav sademevesi juhitakse kinniste ja lahtiste veejuhtmete kaudu pinnasesse või kraavidesse, millel on eelvool olemas. Kuna pinnasesse või veekogusse juhitud vesi peab vastama kehtestatud nõuetele, kasutatakse vajadusel enne kokkukogutava sademevee loodusesse juhtimist erinevaid puhasteid (Ämari lennuvälja rekonstrueerimise detailplaneering, 2007). Sademevee nõuetekohasel puhastamisel olulist mõju Vasalemma jõele kui reostustundlikule heitveesuublale ette pole näha.

Lennuvälja puhul on oluliseks ohuks veekeskkonna saastumine jäätõrjekemikaalide (nt karbamiidid, atsetaatide vesilahused) komponentidega. Seetõttu peavad sademevett käitlevad puhastid olema projekteeritud nii, et need suudaksid ka lennuväljalt tulevaid jäätõrjekemikaale veest puhastada.

Õhu kvaliteet

Lennujaama eksisteerimisega seotud õhusaaste tuleneb kolmest erinevast allikast:

- Õhusaaste, mille allikaks on õhusõidukite (lennukid, helikopterid) mootorid kõigi töötükli osade jooksul;
- Lennubaasi tegevusest tingitud maanteeliikluse poolt põhjustatud õhureostus;
- Lennubaasi tehnoloogiliste sõlmede (katlamajad, kütusemahutid, kütuse ümberlaadimise seadmed jne) tööst põhjustatud õhureostus.

Õhusõidukite poolt õhku paisatavate heitgaaside koostises on kõige suurema osakaaluga süsinikoksiid (CO) ja lämmastikoksiidid (NO_x). Lennuliiklusest tulenev õhusaaste ei mõjuta oluliselt välisõhu kvaliteeti lennuvälja ümbruses asuvatel elamualadel ega mõju negatiivselt kasvatavatele põllukultuuridele ja metsadele.

Arvestades Ämaris hetkel ja perspektiivselt töötavate elanike arvu ning autotranspordi vajadusi, ei ületa liikluskoormus Ämari teel tõenäoliselt 500 autot ööpäevas. Antud koormuse juures ei kujune transpordimõju Ämari tee ääres oluliseks (Ämari lennuvälja rekonstrueerimise detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne, 2007).

Bioloogiline mitmekesisus, taimestik ja loomastik (sh roheline võrgustik)

Lennubaasi territooriumi lõunaosa jääb rohevõrgustiku alale. Lennuvälja arendamisel NATO nõuetele vastavaks militaarlennuväljaks hüppelist lennuliikluse intensiivistumist ette pole näha ning seega ei suurene oluliselt ka keskkonnamõju elustikule. Lennuliiklus avaldab kõige enam mõju linnustikule. Lindude kokkupõrked lennukite või helikopteritega toimuvad õhusõidukite õhkutõusmis- ja maandumismanöövrite ajal.

Loomade lennuvälja territooriumilt eemale hoidmiseks on territoorium tarastatud. Lennuvälja NATO militaarlennuväljaks arendamise käigus eemaldatakse lennubaasi idaosas asuv Vasalemma jõe äärne mets, mis on loomadele liikumiskoridoriks ning ühtlasi ka rohevõrgustiku ala. Ämari lennuvälja rekonstrueerimise detailplaneeringu

keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes tuuakse välja, et siiski ei pea loomad metsaala eemaldamisega Vasalemma jõe äärselt alalt oma liikluskoridore oluliselt muutma, kuna lageraiet antud alal ette nähtud teha pole. Rohekoridori aladele pole piirdeaedu plaanis rajada.

Elanikkonna heaolu ja tervis

Lennuvälja kasutamine avaldab elanike heaolu ja tervisele mõju peamiselt läbi tekkiva müra. Öhusaaste ja vibratsiooni mõju ulatus on piiritletav töötavate lennukite lähiümbrusega ega ulatu tõenäoliselt kaugemale kui mürast tulenev tugev kahjulik mõju.

Ämari lennuvälja näol on hetkel tegemist militaarlennuväljaga, millele võib ca 25-30 aasta perspektiivis lisanduda ka tsiviillennuvälja staatus, tulenevalt võimalikust Tallinna Lennuvälja ümberkolimisest Ämarisse (Eesti Päevaleht, 26.07.2006). Vasalemma valla üldplaneering koostatakse 15 aastaks, mistõttu arvestades eelnevat ei ole ette näha olulist tsiviillendude lisandumist antud perioodi jooksul. Seetõttu keskendutakse käesolevas töös Ämari militaarlennuvälja kasutamisega seotud temaatikale.

Ämari lennuvälja kasutamisega seotud müratasemete prognoosimine viidi läbi Hendrikson & Ko (2007) poolt *Ämari lennuvälja rekonstrueerimise detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise* käigus. Järgnevalt on esitatud kokkuvõtte antud töö müratemaatikat puudutavast osast.

Võrreldes praeguse Ämari lennuliikluse mahtudega, on lähiaastatel ette näha lennuintensivsuse suurenemist tulenevalt eeldatavast Ämari lennuvälja viimisest NATO nõuetega vastavusse. Prognoosi kohaselt lisanduksid praegustele lennumasinadele perspektiivis ka hävituslennukid (F-16, F-3). Nimetatud lennukite poolt emiteeritav absoluutne müratase on ca 10-20 dB suurem kui praegusel hetkel Ämaris kasutatavate treeninglennukite L-39 Albatrosi või reisilennuki Boeing 737 poolt emiteeritav müratase. Hendrikson & Ko (2007) töös on modelleeritud nõu halvimat varianti ehk siis olukorda, kus liiklusintensivsus on eeldatavalt suurem kui see realselt hakkab olema.

Vasalemma üldplaneeringu eelnõu kohaselt Ämari lennuvälja läheduses senist maakasutust ei muudeta, st uusi elamu- ega ärimaid lennuvälja lähetele ei reserveerita. Maa-ameti kaardirakenduse alusel jäävad lähimad elamud Vasalemma vallas Ämari lennuvälja lennurajast ca 1,7 km kaugusele. Lähimate elamute ja Ämari lennuvälja vahele jäävad maatulundusmaad, millest valdava osa moodustab metsamaa. Olemasolevatele elamualadele jõudva mürataseme piirväärtused on kehtestatud Sotsiaalministri 4. märtsi 2002. a määrusega nr 42 „*Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid*”, mille kohaselt on kehtiv päevane ja öine piirnorm vastavalt 60 ja 55 dB ning müra taotlustase olemasolevatel elamualadel päeval 60 dB ja öösel 50 dB. Hendrikson & Ko (2007) tehtud perspektiivse Ämari lennuvälja kasutamisega seotud müramodelleerimine näitas (lisa 5), et päevane 60 dB müratase saavutatakse lennuväljast ca 700 m kaugusel lennurajast ning ca samal kaugusel saavutatakse ka öine 50 dB müratase. Kuna olemasolevad lennuväljale lähimad elamud jäävad ca kaks korda kaugemale, siis ei ole lähimate elamute juures ette näha kehtestatud müranormide ületamist.

Eelnevalt toodud müratasemed on seotud otseselt lennukite õhku tõusmise ja maandumisega. Käesolevaks hetkeks ei ole täpselt selge, kuidas hakkavad kulgema lennukoridorid peale lennukite õhku tõusmist, mistõttu võib müratase perspektiivselt lennukoridoride alla jäävatel aladel olla mõnevõrra erinevad eeltoodust, st võivad tekkida tsoonid, kus müratase võib ületada piirnorme ka kaugemal kui 700 m lennurajast.

Hendrikson & Ko (2007) tööle tuginedes ei ole müratasemete ületamist ette näha ka Ämari lennuvälja juurdepääsutee äärde jäävate elamumaadel, kuna lennuvälja kasutamise seotud transpordi liiklusintensiivsus on suhteliselt madal.

Lennuvälja käitamisega kaasneb lisaks kõrgendatud müratasemele ka suurem vibratsiooni teke. Vibratsioon on tingitud madalsagedusliku laine poolt põhjustatavast mõjust materjalidele, sh ehitistele. Vibratsioonilaine levik on seotud lisaks allika tugevusele väga olulisel määral ka keskkonnatingimustega. Looduslikes tingimustes on kõige olulisemaks pinnase niiskusesisaldus: mida niiskem on pinnas, seda paremini vibratsioonilaine levib. Arvestades vibratsiooniga seotud uuringuid suure koormusega tsiviilennuväljade naabruses, on Ämari lennuvälja koormust arvestades vibratsioonil negatiivsete mõjude ilmumine väljaspool lennubaasi territooriumi vähetõenäoline. Vibratsiooni leevendava mõjuga on puittaimede juured, mis avaldavad vibratsioonilainele summutavat mõju.

Ämari lennuvälja eksploatatsiooniga kaasneb suurõnnetuse oht. Vastavalt Harjumaa riskianalüüsile (2005) on õhustranspordi põhiliseks riskiks raskete tagajärgedega lennuõnnetus lennuväljal või Harjumaa õhuruumis. Harjumaa õhuruumis toimunud lennuõnnetuse tagajärjel võib lennuki mahakukkumiskohal asumisse toimuda plahvatus ja selle tagajärjel suurtulekahju asumis või metsatulekahju. Ei ole välistatud kõrghoone varing. Harjumaa õhuruumis toimunud raskete tagajärgedega lennuõnnetuste korral rakendatakse olukorrale vastav Harjumaa kriisireguleerimisplaan tegevuskava. Ämari lennuväljal raskete tagajärgedega toimuda võivate lennuõnnetuse väljundid ei välju reeglina lennuväljade piirest.

Majanduslik keskkond

Ämari lennubaasi arendamine NATO nõuetele vastavaks lennuväljaks muudab selle ka majanduslikult olulisemaks objektiks. Seeläbi muutub mõningal määral ka Vasalemma valla staatus.

Ämari lennubaasi rekonstrueerimisel ning lennukoridoride pikendamisel on ette näha müra suurenemist lennubaasi lähipiirkonnas. Müra on ka oluline faktor, mis seab piirangud lähiumbruses asuvate maa-alade arendamiseks. Kuna elamuehituse arendamine nendel aladel tänu müra suurenemisele pole lubatud, siis madaldab lennubaasi laiendamise ja käitamisega kaasnevad mõjud ka piirkonna kinnisvaralist väärtust. Kuna müra piirnormide ületamine ei ulatu lennuväljast kaugemale kui 700 m, siis pole maade kinnisvaralise väärtuse seisukohast tegemist ka kuigi ulatusliku ja olulise mõjuga.

4.6.3 Vanglad

Vasalemma valla territooriumile jäävaid vanglaid (Rummu alevikus asuvad Murru vangla ja avavangla) käsitletakse üldplaneeringu eelnõus samuti riigikaitse ehitiste

maana. Endine Rummu vangla on vanglana mittekasutusel alates 2002. aastast. Ämari vangla suleti 2007. aastal.

Elanikkonna heaolu ja tervis

Vanglad on Vasalemma vallas asunud juba päris kaua aega. Murru vangla asutati 1938. aastal, Ämari vangla 1984. aastal. Kuigi paljud piirkonna elanikud on vanglates tööd leidnud ning vanglad on valla territooriumil kaua aega paiknenud, vähendavad nad siiski elanike turvatunnet.

Pikemas perspektiivis on Justiitsministeeriumil plaanis sulgeda Murru vangla, mis soodustaks ka Rummu aleviku arengut ning parandaks sealsete elanike turvatunnet. Vanglate sulgemine ning nende hoonete ja territooriumite teisene kasutuselvõtt muudab visuaalselt paremaks ka Rummu ja Ämari alevike ilmet.

Majanduslik keskkond

Vanglate sulgemisel kaovad ka nendega seotud senised töökohad. Vanglahoonete kasutuselvõtt tootmis- või ärimaade otstarbel toob valda küll teise spetsiifikaga töökohti, kuid aitab siiski kompenseerida vanglate sulgemisega vähenevate töökohtade arvu.

4.7 Teed ja liikluskorraldus

Suurematest maanteedest läbivad valda Keila-Haapsalu tugimaantee, Ämari tee kõrvalmaantee, Riisipere-Vasalemma kõrvalmaantee, Vasalemma jaama tee kõrvalmaantee ning Vasalemma karjääri tee kõrvalmaantee. Valla läänepiiriks on 1,3 km ulatuses Paldiski-Padise kõrvalmaantee.

Üldplaneeringu eelnõuga kavandatakse Vasalemma lubjakivikarjäärile uus juurdepääsutee, vältimaks sellega lubjakivi killustikku vedavate raskeveokite liikumist läbi Vasalemma aleviku. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikul väljapanekul laekunud ettepanekute ning aruande avalikul arutelul esitatud erinevate osapoolte seisukohtadest lähtuvalt otsustati uuest juurdepääsuteest karjäärialale loobuda. Kehtima jääb Vasalemma alevikku läbiva Vasalemma karjääritee kasutamine Vasalemma lubjakivikarjääri teenindava transpordi tarbeks.

Lisaks planeeritakse teed, mis ühendaks Padise paemurrud nr 1 maardlas asuvat krossirada ja selle äärset puhkeala eemal paikneva hooajaliste elamute maaga. KSH avaliku arutelu ajal saanud seisukohtadest tulenevalt otsustati üldplaneeringus loobuda hooajaliste elamute maa kasutusfunktsioonist, mistõttu loobuti ka eelmainitud ühendustee kavandamisest.

Kergliiklusteed kavandatakse rajada piki Keila-Haapsalu tugimaanteed Vesikiküla küla ja Rummu aleviku vahelisel lõigul (2 km pikkuselt), piki Ämari kõrvalmaanteed kuni Ämari alevikuni ning piki Ämari ja Rummu alevikke ühendavat pinnaskattega teed.

4.7.1 Teede ja liikluskorraldusega seotud keskkonnamõjud

Õhu kvaliteet

Kergliiklusteede rajamine vähendab elanike vajadust liikuda lühikesi vahemaid mootorsõidukiga ning seeläbi kahaneb pikemas perspektiivis ka õhku paisatavate heitgaaside kogus.

Elanikkonna heaolu ja tervis

Liiklusest tulenev müra ja õhusaaste avaldab olulist keskkonnamõju eelkõige teede vahetus läheduses. Mõju ulatus sõltub tee liiklussagedusest, lubatud kiirusest ja muudest teguritest. Inimeste tervisele ja heaolule maanteedest tuleneva mõju vähendamiseks ja vältimiseks kehtestatakse teedele sanitaarkaitsevööndid. Sanitaarkaitsevööndis võib olla inimese elamine ja puhkamine tervisele ohtlik. Vältimaks võimalikke keskkonnasaaste, müra ja vibratsiooni mõjusid inimeste tervisele, on soovitatav teede sanitaarkaitsevööndid kaardile kanda.

Vasalemma valda läbiv Keila-Haapsalu tugimaantee (17) möödub ka Vesikiküla Vasalemma ja Rummu aleviku lääneosa perspektiivsetest elamupiirkondadest. Samuti nähakse perspektiivseid elamualasid ette Vasalemma alevikus Vasalemma karjääri tee ning Vasalemma jaama tee kõrvalmaanteedes. Teede sanitaarkaitsevööndisse võib elamuid rajada vaid juhul, kui on tagatud liiklusest tuleneva müra taseme kehtestatud normidele vastavus.

Käesoleva töö käigus viidi läbi liikluse müra modelleerimine Keila-Haapsalu tugimaantee võimaliku perspektiivse liiklussageduse korral. Perspektiivse liiklussageduse leidmisel lähtuti Maanteeameti poolt 2007. a läbiviidud liiklusloenduse tulemustest ja eeldusest, et liiklus kasvab lähima 15 a perspektiivis ca 1,5 korda (modelleeritav lõppliiklussagedus Vesikiküla elamupiirkonna ja Vasalemma aleviku piires 6480 sõidukit/ööp, Rummu aleviku piires 3540 sõidukit/ööp). Modelleerimine viidi läbi spetsiaaltarkvaraga *Soundplan 6.5*. Maanteelt tuleneva müra modelleerimise aluseks on tulenevalt Euroopa Liidu (EL) direktiivist (2002/49/EÜ) Prantsuse riiklik arvutusmeetod 'NMPB-Routes-96'. Mainitud arvutusmeetod on soovituslik nendes EL riikides, kus puudub konkreetselt selle riigi tarbeks koostatud arvutusmeetod (standard).

Müra hinnang kehtib avatud ja tasase maastiku korral ning ei arvesta piirkonna reljeefi, kõrghaljastust ega majade paiknemist. Müra hinnangu tulem on mõõdetuna 2,4 m kõrgusel maapinnast, kuna kavandatavatesse elamupiirkondadesse on lubatud rajada vaid väikeelamuid. Modelleerimisel võeti arvesse järgnevaid maantee parameetreid: laius 7 m, sõiduraja laius 3,5 m, sõiduradade arv 2, teekate, kiirusepiirangud ja liiklussagedust.

Eestis on müra normtasemed määratud sotsiaalministri 4. märtsi 2002. a määrusega nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja müürataseme mõõtmise meetodid”. Müra hinnangu aluseks võeti eeltoodud määruuses toodud taotlustase II kategooria planeeritava alal: päevane 55 dB ja öine 45 dB. Müra modelleerimise tulemusena selgus, et maanteelt tulenev liikluse müra jääb perspektiivsetel elamumaadel (vt lisa 6) lubatud taotlustaseme normi piiridesse järgmistel kaugustel:

- Vesiküla elumupiirkonna ja Vasalemma aleviku piires kiirusepiiranguga (70 km/h) maantee lõigul ca 85 m kaugusel maanteest, kiirusepiiranguvälisel lõigul ca 95 m kaugusel maanteest ja seda nii päevasel kui ka öisel ajal.
- Rummu aleviku piires kiirusepiiranguga (50 km/h) maantee lõigul ca 50 m kaugusel maanteest ning kiirusepiiranguvälisel lõigul ca 70 m kaugusel maanteest ja seda nii päevasel kui ka öisel ajal.

Leevendavad meetmed:

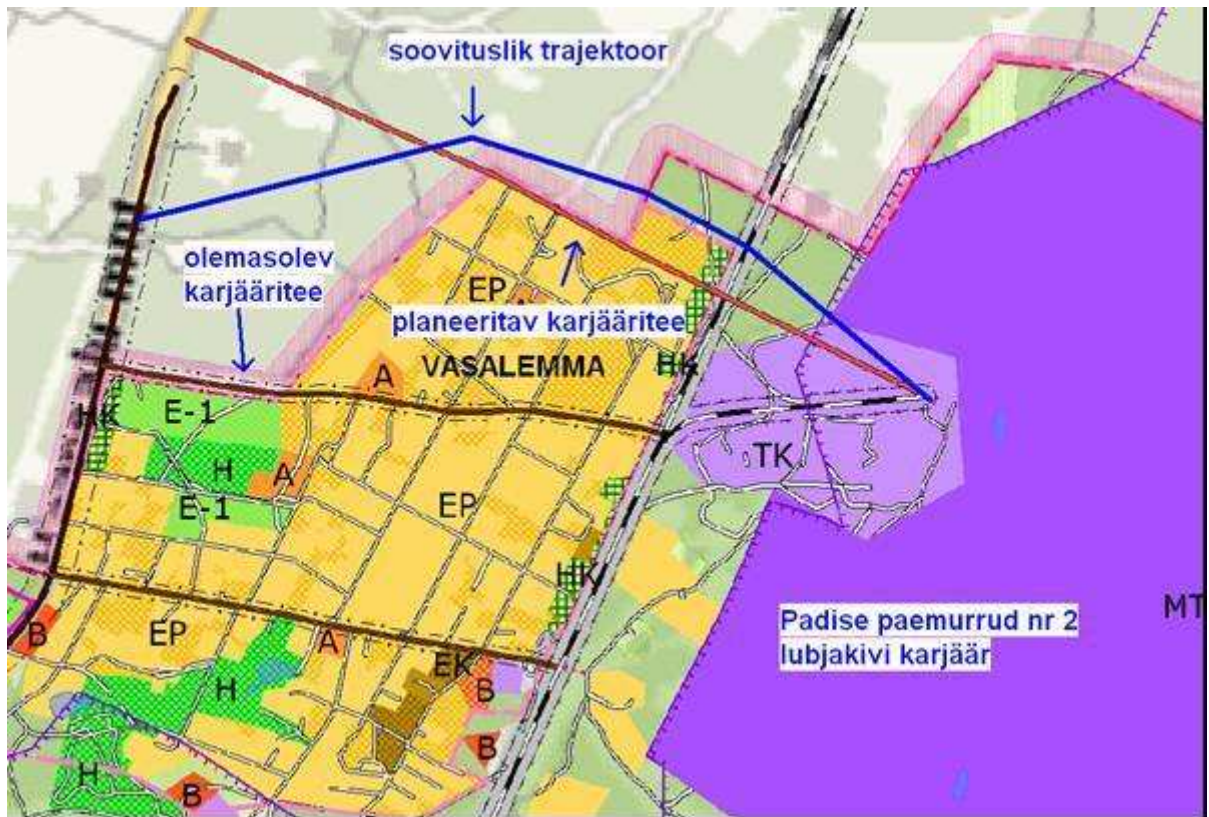
- Üldplaneeringu eelnõuga reserveeritavate elamumaade krundid tuleb soovituslikult kavandada Keila-Haapsalu tugimaanteest Vesiküla piirkonnas ja Vasalemma alevikus minimaalselt 95 m kaugusele (kiirusepiiranguga maantee lõigul ca 85 m kaugusele), Rummu alevikus minimaalselt 70 m kaugusele (kiirusepiiranguga maantee lõigul ca 50 m kaugusele). Eeltoodud kaugustest maanteele lähemale kavandavatel elamukruntidel tuleb kasutusele võtta müratõkkeelemendid, tagamaks liiklusest tuleneva müra jäämist kehtestatud normi piiridesse.
- Soovitav on määrata planeeringu eelnõus sanitaarkaitsevööndid kõigile riigimaanteedele ja kajastada neid ka üldplaneeringu kaardimaterjalil.
- Teede sanitaarkaitsevöönditesse jäävate elamualade puhul tuleb detailplaneeringutele seada nõue müratasemete hindamiseks ja kui need ületavad kehtestatud piirnorme, tuleb ette näha vajalikud leevendavad meetmed.

Liiklusohutuse tagamisel on oluline komponent hea nähtavus ja häirivate objektide puudumine tee ääres. Liiklusohutuse tagamiseks ja teehoiu korraldamiseks määratakse teele kaitsevöönd, mille laius riigimaanteedel on 50 m. Tee kaitsevööndis on muuhulgas keelatud nähtavust piiravate hoonete või rajatiste ehitamine. Vasalemma valla üldplaneeringu eelnõus on Vasalemma ja Rummu alevikus ning Vesiküla külas planeeritud perspektiivsed elamu- ja toomismaad tee kaitsevööndisse.

Leevendavad meetmed:

- Hoonete planeerimine tee kaitsevööndisse ei ole lubatud.

Üldplaneeringu eelnõuga kavandatakse Vasalemma lubjakivikarjäärile uus juurdepääsutee, vältimaks sellega lubjakivi vedavate raskeveokite liikumist läbi Vasalemma aleviku (joonis 4.3). Uus juurdepääsutee trajektoor asub Vasalemma aleviku põhjaosas ning ei läbi aleviku elamuala nii suures ulatuses kui olemasolev teekoridor. Seega ei mõjuta uue juurdepääsutee rajamisel raskeveokite liiklemine nii suurt elanike arvu ning müra ja tolmu teke elamualas kindlasti leevendub, võrreldes praeguse olukorraga. Negatiivsete keskkonnamõjude minimeerimiseks on soovituslik kavandada uut karjääriteed siiski veel rohkem põhjapoole, jäädes praktiliselt Vasalemma alevikust väljapoole. Kuna sel juhul kulgeks tee osaliselt ka Keila valla territooriumil, tuleb trajektoori muudatus kooskõlastada naaberomavalitsusega. Soovituslik juurdepääsutee trajektoor Padise paemurrud nr 2 karjäärile on toodud joonisel 4.3. Keila-Haapsalu maanteelt mahasõit on soovitusliku trajektoori puhul märgitud piki metsasihti. Vasalemma aleviku elamualast kulgeb siiski uus juurdepääsutee üsna lähedalt mööda, kuna valla piiri lähedal looduslikel aladel asuvad kaitsealuse taimeliigi, sileda tondipea, kasvukohad.

Joonis 4.3. Vasalemma lubjakivikarjääri (Padise paemurrud nr 2) viiv olemasolev ja planeeritav karjääritee (punane joon). Sinise joonena on näidatud soovituslik trajektoor, mis kulgeb suures osas läbi Keila valla territooriumi.

Vastavalt KSH aruande avalikul arutelul ning aruandele esitatud seisukohtadele otsustati üldplaneeringuga kavandatavast uuest juurdepääsuteest loobuda, kuna uus juurdepääsutee kulgeks suures osas naaberomavalitsuse territooriumil. Vasalemma lubjakivikarjääri viiva olemasoleva ja kavandatava karjääritee trasside kasutamisega kaasnevate mõjude hindamise tabel on esitatud käesoleva aruande lisas 7.

Lubjakivi transpordiks jääb kasutusele Vasalemma alevikku läbiv Vasalemma karjääritee. Keskkonnamõju strateegiline hindaja soovitab tolmu vähendamiseks ja tee ohutumaks muutmiseks paigaldada teelõigule nn lamavad politseinikud, mis veoautode kiirust piiravad, või rajada mõlemale poole teed kõnniteed, mis sõiduteed kitsamaks teevad ja seeläbi ka kiirust piiravad.

Leevendavad meetmed:

- Olemasoleva Vasalemma karjääritee edasiseks kasutamiseks lubjakivi transpordiks on vajalik ette nähta müra ja tolmu vähendavate meetmete kasutuselevõtt antud teelõigul. Müra ja tolmuteket on võimalik vähendada nt kiirust alandavate elementide (nagu nn lamavad politseinikud, kõnniteede rajamisel tee kitsamaks muutmise) rajamisel.

Sotsiaalne keskkond

Kergliiklusteede rajamine toetab tervislikke ja sportlikke eluviise, avaliku ruumi kättesaadavust ning tõstab jalgratturite ja jalakäijate turvalisust ning vähendab nendega toimuvate liiklusõnnetuste ohtu.

Kergliiklusteed on soovitatav kavandada läbi kolme aleviku ja tähtsamate puhkealade, seesugune planeerimine ühendaks sotsiaalselt kolme aleviku elanikke ning muudaks valda ühtsemaks. Kergliiklusteed on mõistlik ühendada ka vaatamisväärsustega, et suurendada nende kasutatavust. Alevikke ja koole ühendavad kergliiklusteed muudavad koolilastele liiklemise ohutumaks ning omavad kokkuvõttes positiivset keskkonnamõju.

Leevendavad meetmed:

- Kergliiklusteed on soovitatav kavandada läbi kolme aleviku, ühendades ka tähtsamaid sotsiaalobjekte, puhkealasid ja vaatamisväärsusi. Seetõttu tuleks piki Keila-Haapsalu maanteed kulgev perspektiivne kergliiklusteed pikendada nii, et see kulgeks Rummu alevikust Vasalemma alevikuni.

4.8 **Raudtee**

Vasalemma valla idaosa läbib Tallinn-Riisipere raudtee, mida praegusel hetkel kasutavad peamiselt elektrirongid (regulaarse kaubarongide liikumise kohta andmed puuduvad).

Vasalemma üldplaneeringu eelnõuga kavandatakse rajada raudteeharu Ämari lennubaasini. Üldplaneeringus ja käesolevas töös käsitletakse kahte võimalikku alternatiivi Ämari lennubaasini rajatava raudtee asukoha valikul:

- Alternatiiv I – hetkel kehtivas Vasalemma valla üldplaneeringus on uue Ämari lennubaasini rajatav raudteeharu hargnemine Tallinn-Riisipere raudteelt kavandatud Vasalemma alevikust lõuna pool.
- Alternatiiv II – Vasalemma valla üldplaneeringu eelnõus on vastav Ämari lennubaasini rajatav raudteeharu hargnemine kavandatud peamiselt Keila valda ning Vasalemma valla territooriumile jääb ainult väike osa.

4.8.1 **Raudteedega seotud keskkonnamõjud**

Vesi ja pinnas

Vasalemma vallas ja selle lähiümbruses on maapinnalt esimene aluspõhjaline põhjaveekompleks enamasti pindmise reostuse eest kaitsmata või nõrgalt kaitstud. Ämari lennubaasini rajatav raudteeharu kaudu hakatakse lennubaasi varustama kütuse ja muude sõjaväelise lennuliikluseks vajalike materjalidega. Raudtee rajamine toob seega kaasa ohu kütuse jm materjalide sattumiseks pinnasesse ja põhjavette. Nimetatud ained võivad pinnasesse ja veekeskonda sattuda eeskätt raudteel toimuda võiva õnnetuse tagajärjel. Õnnetuse mõju vähendamiseks on vajalik reostus kiirelt likvideerida ning selleks tuleb ette näha tegevuskava koostamine.

Trassivalik alternatiiv II läbib osaliselt ka kuivendatud alasid, kuhu on rajatud maaparandussüsteemid. Oluline on tagada raudtee ehitamisel olemasoleva kuivendussüsteemi toimimine, et toimiks piirkonnale omane niiskus- ja veerežiim.

Leevendavad meetmed:

- Uue Ämari lennubaasini ulatava raudteeharu rajamisel tuleb arvestada olemasolevate kuivendussüsteemidega. Raudtee ehitusel tuleb tagada kuivendussüsteemide toimimine.
- Raudteel toimuda võivate õnnetuste mõju vähendamiseks tuleb koostada tegevuskava õnnetuse olukorras käitumiseks.

Bioloogiline mitmekesisus, taimestik ja loomastik (sh roheline võrgustik)

Kavandatavate Ämari lennubaasi viivate raudteetrasside puhul on probleemiks lisanduvate rohevõrgustiku konfliktalade tekitamine. Alternatiiv I raudteetrassi valikul lõigatakse raudtee poolt rohevõrgustik läbi kahel korral, alternatiiv II puhul samuti kahel korral. Raudteega ristuvad rohevõrgustiku osad pole suureks probleemiks taimede ja putukate levikule, vaid eeskätt ulukite liikumisele.

Raudteelt lähtuv müra häirib loomi ja sõltuvalt liigist võib oluliselt häirida koridoride toimimist. Kui raudtee on koridoriga risti, on rohevõrgustiku ja raudtee konfliktala võimalikust kõige väiksem. Koridoriga paralleelne ja kattuv raudtee on terves ulatuses konfliktala ja mõjutab koridori toimimist olulisel määral.

Raudteetrass alternatiiv I puhul on Keila-Haapsalu maanteest lõuna poole jääva rohekoridori kattumine raudteega minimaalne, kuna raudtee ja koridor ristuvad. Kuna koridor kulgeb piki Vasalemma jõge, tuleb raudteesilla rajamisel arvestada ka loomade liikumisvajadusega. Teine rohevõrgustiku lõikamine on Ämari lennubaasi territooriumil, kus raudteetrass lõikab risti pidi läbi kogu koridori.

Raudteetrass alternatiiv II ristub rohevõrgustiku tuumalaga T-8 Keila valla poolses osas, lõigates täielikult läbi vastava tuumala osa. Kuna tuumala kulgeb antud kohas piki Vasalemma jõge, tuleb raudteesilla rajamisel arvestada ka ulukite liikumisvajadustega. Teine koridoriga kattumiskoht on Ämari lennubaasi territooriumil, kus koridori täielikku lõikamist ei toimu.

Leevendavad meetmed:

- Ämari lennubaasi rajatava raudteetrassi (alternatiiv I ja II) rajamisel tuleb näha ette meetmed roheline võrgustiku toimimise tagamiseks konfliktaladel, st raudteesildadel ja mitmetasandilistes tee ülesõidukohtades. Raudteetunnelite kavandamisel tuleb arvestada loomade liikumisvajadustega ning tagada neile läbipääs sildade alt ning tunnelitest.

Mõlema trassivaliku puhul ületab rajatav raudteeharu Vasalemma jõge, mis kuulub lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. Läbi veekvaliteedi muutmise muudetakse ka nimetatud kalaliikide elutingimusi. Kindlasti suureneb raudteeharu loomisel piirkonnaas müra ja vibratsiooni tase. On tõenäoline, et paljud elusorganismid vees, sealhulgas lõhed ja nende noorjärgud liiguvad müra- ja vibratsiooniallikast eemale (Kruntsen *et al* 1992). Kuna raudteesõidukid pidevat müra ei tekita, siis ei ole lõhedele pidevat takistust jões liikumisele. Siiski on raudteesilla asukoha valimisel oluline jälgida, et see ei läbiks ega oleks liialt lähedal lõheliste kudemispaikadele. Sobivate kudemispaikade vähenemine on oluliseks põhjuseks, mis lõheliste populatsioonid on eesti vetes vähenenud.

Vasalemma jõe veekvaliteeti võivad halvendada lisaks mürale ja vibratsioonile ka võimalikud raudteelt tulevad õlireostused ning õnnetused raudteel, mille tagajärjel võib vette sattuda ohtlikke aineid.

Leevendavad meetmed:

- Ämari lennubaasini rajatava raudteeharu raudteesilla asukoha valimisel on oluline jälgida, et see ei läbiks ega oleks liialt lähedal lõheliste kudemispaikadele. Seejuures tuleb silla ehitustööde ajal tagada kalade vaba liikumine jões vähemalt kudeperioodil.

Elanikkonna heaolu ja tervis

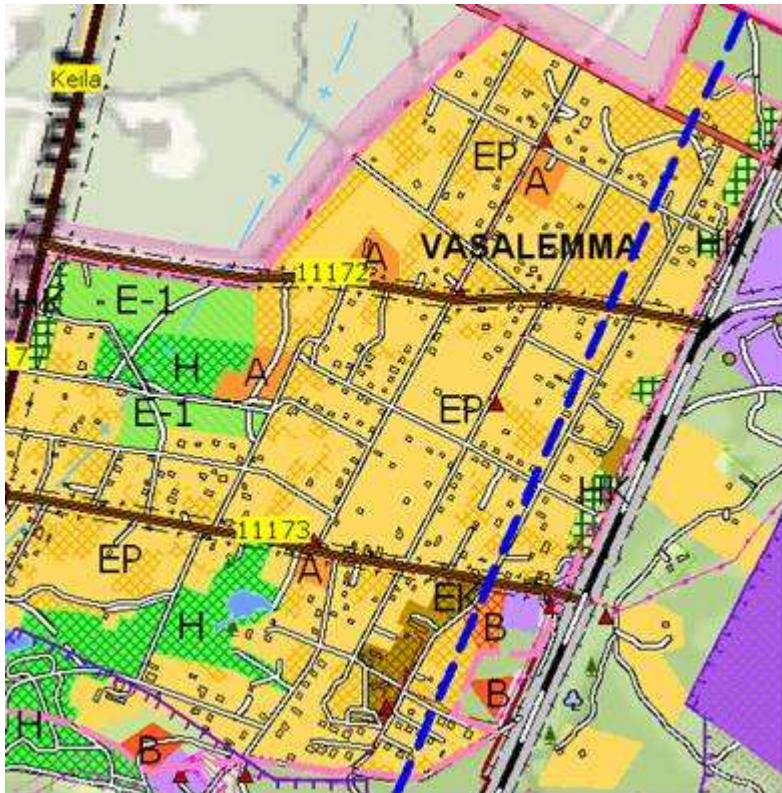
Vastavalt AS-i Elektriraudtee sõiduplaanile läbib Vasalemma valda jäävat Tallinn-Riisipere raudteelõiku 17 rongi ööpäevas (mõlemad suunad kokku), nendest 16 sõidavad päevasel ajal. Suurim liiklussagedus päevasel ajal (7.00-23.00) on kaks rongi tunnis ning öisel ajal (23.00-7.00) üks rong tunnis. Elektrirongide liiklussageduse olulist kasvu Vasalemma valla piires lähiaastatel ette näha ei ole. Elektrirongide poolt tekitavat mürataset on modelleeritud Akukon OY (2005) töös, kus elektrirongide liiklussageduseks oli neli rongi tunnis. Samas on teada, et liiklussageduse kahekordse languse korral väheneb müratase ca 3 dB ning müratase väheneb 3 dB, kui vahemaa müra allika ja vastuvõtja vahel kahekordistub (Ründva ja Arumägi, 2004). Seega, arvestades eelnevat tööle tuginedes, on võimalik anda ligikaudne mürataseme hinnang ka Vasalemma valda läbiva raudteelõigu osas.

Olemasoleva müra olukorra hindamisel lähtutakse Sotsiaalministri 4. märtsi 2002. a määruses nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid” (RTL, 14.03.2002, 38, 511) toodud piirtasemest, mis on II kategooria alal päevasel ajal 60 dB ja öisel ajal 55 dB. Vasalemma valda läbivalt raudteelt tulenev müra jääb lubatud piirtasemest väiksemaks päevasel ajal ca 20 m ja öisel ajal ca 30 m kaugusel. Eeltoodud kaugustel käesoleval hetkel elamualasid ei paikne.

Vastavalt sotsiaalministri määrusele nr 42 on taotlustase II kategooria uut planeeritavatel aladel päevasel ajal 55 dB ja öisel ajal 45 dB. Arvestades Akukon OY (2005) tehtud tööd ja käesoleva hetke elektrirongide liiklussagedust, jääb raudteelt tulenev müratase eeldatavasti lubatud taotlustaseme piiridesse päevasel ajal ca 60 m kaugusel raudteest ja öisel ajal ca 200 m kaugusel raudteest. Seejuures toimub hetkel öisel ajal rongide liikumine ainult ajavahemikus kella 6.00-7.00. Samas tuleb arvestada, et eeltoodud hinnangu eeldus on rongide ühtlane liikumine, mistõttu võib Vasalemma raudteejaama lähistel müra olukord mõnevõrra eeltoodust erineda. Üldplaneeringu eelnõuga uusi elamumaid väljaspool Vasalemma alevikku raudteeäärsel alal ette ei nähta. Elamuarendus võib väikeses mahus toimuda Vasalemma aleviku piires. Seetõttu tuleb võimalike uute elamukruntide kavandamisel raudteele lähemale kui 200 m (joonis 4.4) viia läbi raudteelt tuleneva müra modelleerimine ning vajadusel võtta kasutusele vastavad müratõkkelemendid.

Leevendavad meetmed:

- Võimalike uute elamualade reserveerimisel raudteele lähemale kui 200 m tuleb läbi viia raudteelt lähtuva müra modelleerimine ning vajadusel võtta kasutusele meetmed mürataseme normidega vastavusse viimiseks.

Joonis 4.4. Raudteest lähtuv 200 m joon (sinine katkendjoon).

Vasalemma üldplaneeringu eelnõuga kavandatakse rajada raudteeharu Ämari lennubaasini. Lähima 15 aasta perspektiivis ei ole ette näha tsiviilõendude toimumisi Ämari lennubaasis (vt ptk 4.6.1 Ämari lennuväli), mistõttu ei ole ette näha ka tsiviilõendustarbel toimuvaid rongiühendusi Ämari lennubaasiga. Vastavalt K&H poolt 2006. a koostatud *Ämari lennuvälja rekonstrueerimise detailplaneeringule* on uus raudteeharu kavandatud teenindama Ämari lennuvälja kütusehoidlat ning transpordivahendite parki. Eelnevat arvestades võib uue raudteeharu kasutusintensiivsuseks lugeda maksimaalselt üks rong ööpäevas.

Ämari lennubaasini viiva raudteeharu asukohaks on kaks alternatiivi:

1. Vastavalt Harju maakonnaplaneeringule on hetkel kehtivas Vasalemma valla üldplaneeringus uue Ämari lennubaasini rajatav raudteeharu hargnemine Tallinn-Riisipere raudteelt kavandatud Vasalemma alevikust lõuna pool. Mainitud trassi lähedale (kuni 50 m) jääks kuni 8 olemasolevat elamukrunti. Kuna elamukrundid jäävad raudteetrassi vahetuslähedusse, võib antud aladel eeldada müra normtaseme ületamist, vaatamata minimaalsele eeldatavale liiklusintensiivsusele. Käesoleva KSH objektiks oleva üldplaneeringuga antud raudteeharu lähiste uusi elamu- ja tootmismaid ei kavandata.
2. Vasalemma valla üldplaneeringu eelnõus on vastav Ämari lennubaasini rajatav raudteeharu hargnemine kavandatud peamiselt Keila valda ning Vasalemma valla territooriumile jääb ainult väike osa. Seejuures ei jää Vasalemma valla territooriumile jääva lõigu lähiste olemasolevaid ega perspektiivseid elamualasid. Keila valla territooriumile jääva lõigu vahetuslähedusse (kuni 50 m) jääks 5 elamukrunti. Keila valla üldplaneeringuga võimaliku uue raudteeharu lähedusse uusi elamu- ega tootmismaid ei kavandata.

Seega rongiliiklusest tuleneva müra osas oleks eelistatum II alternatiivne lahendus, kus raudteetrassi lähistelega jääb vähem majapidamisi.

Raudtee kasutamisele kaasneb lisaks mürale ka vibratsioon. Seejuures on vibratsioon tuntav eelkõige raudtee lähistel paiknevates elamutes. Vastavalt Sotsiaalministri 17. mai 2002. a määrusele nr 78 „*Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ja vibratsiooni mõõtmise meetodid*” (RTL, 29.05.2002, 62, 931) on vibratsiooni taseme piirväärtus olemasolevates elamutes päeval 82 dB ja öösel 79 dB, uutest elamutes vastavalt 79 dB päeval ja 76 dB öösel. Kehtestatud piirnormidele vastavust saab kontrollida reaalsete mõõtmiste läbiviimisega. Rongi liikumisest tulenevat vibratsiooni on võimalik vähendada nt raudtee rööbaste kokkukeevitamise, rongi kiiruse muutmise jt meetoditega.

Raudteed ja raudteejaamad on vastavalt sellele transporditavate või jaamas hoitavate materjalide iseloomust ja ohtlikkusest lähtuvalt võimalikud suurõnnetusohuga objektid. Ämari lennubaasini kulgevad raudteed hakatakse kasutama lennukikütuse, aga ka sõjaväeliseks tegevuseks vajalike vahendite transportimiseks. Vastavalt Harjumaa riskianalüüsile (2005) on raudteejaamade põhiliseks riskiallikateks jaamadesse kogunenud läbisõidujärjekorda ootavad tuleohtlike, kokkusurutud või vedeldatud vedelike ja gaasidega ning väetisega täidetud tsisternid ja kaubavagunid. Eriti ohtlikud on propaani- ja bensiini ja toornaftaga täidetud tsisternid ning ammoniumnitraati-34 vedavad vagunid. Võimalike raudtee hädaolukorra ohuga suurõnnetuste tõenäolisteks raskete tagajärgedega väljunditeks on suurtulekahju asustuses, plahvatus, metsatulekahju, mürgise kemikaali vabanemine ning keskkonnareostus. Vasalemma vald on sealjuures määratud suure tuleohuga vallaks.

Sotsiaalne keskkond

Raudtee avaldab piirkonna sotsiaalsele keskkonnale mõju oma eraldava efekti tõttu. Raudtee võib piirata inimeste liikumist ja kujundada erinevaks seni väljakujunenud liikumistrajektoore, kuna raudteed pole võimalik ületada kõikides kohtades. Raudtee ületamiseks on vaja välja ehitada ülesõidud ja paratamatult saab neid olla piiratud koguses.

Sotsiaalse keskkonna seisukohast on Vasalemma valla elanikele soodsam, kui uus Ämari lennubaasi viiv raudteeharu paikneks üldplaneeringu eelnõuga kavandatava kohaselt valla loodeservas. Harju maakonnaplaneeringus käsitletav trassilahendus (mis kulgeb Vasalemma valla lõunaosast läbi) eraldaks omavahel valla alevikke ja asuks olemasolevatele elamumaadele oluliselt lähemal, häirides sellega ka suuremat arvu Vasalemma valla elanikkonnast. Seetõttu soovitab ka keskkonnamõju strateegiline hindaja eelistada Ämari lennubaasi viiva raudteetrassi valikul üldplaneeringus kavandatud varianti. Kuna üldplaneeringu eelnõuga soovitakse Harju maakonnaplaneeringuga kavandatud raudteetrassi muuta, tuleb vastav muudatus sisse viia ka Harju maakonnaplaneeringusse.

Leevendavad meetmed:

- Kuna üldplaneeringu eelnõuga soovitakse Harju maakonnaplaneeringuga kavandatud raudteetrassi muuta, tuleb vastav muudatus sisse viia ka Harju maakonnaplaneeringusse.

Kokkuvõttes on üldplaneeringu eelnõus käsitletud Ämari lennubaasini planeeritav raudteeharu trajektoor (st alternatiiv II) soositum variant raudtee ehitamiseks, kuna selle realiseerumisel mõjutatakse raudteeliiklusest tulenevate võimalike negatiivsete keskkonnamõjudega väiksemat hulka raudteetrassi läheduses elavatest inimestest.

KSH aruande avalikustamise käigus aruandele saabunud seisukohtade alusel loobuti siiski üldplaneeringuga kavandatavast raudteetrassi II alternatiivist, toimima jääb raudtee trassivaliku I alternatiiv. Raudtee asukoha alternatiivide hindamise tabel on esitatud käesoleva aruande lisa 7.

4.9 Ühisveevärk ja -kanalisatsioon

Vasalemma valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukava (ÜVK) aastateks 2007-2018 hõlmab kolme tiheasustuspiirkonda – Rummu, Ämari ja Vasalemma asulat.

ÜVK kohaselt on eesmärgiks ehitada välja eraldi joogiveesüsteemid ja veetöötlus nii Rummu, Ämaris kui ka Vasalemma asulas. Rummu ja Ämari asula reoveekogumisaladel on ühisveevärk ja -kanalisatsioon välja ehitatud 100 %-liselt. Pikas perspektiivis ehitatakse etapiviisiliselt välja kogu Vasalemma alevikku kattev ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteem (2018. aastaks on kuni 90 % asula elanikkonnast ühendatud ÜVK süsteemiga), kuna see on majanduslikult ning keskkonnariskide vähendamise eesmärgil otstarbekam. Rahapuudusel toimub lühiajalises perspektiivis siiski ainult Vasalemma aleviku olemasoleva vee- ja kanalisatsioonisüsteemi rekonstrueerimine ja korrastamine.

Sademe- ja dreenaživee ärajuhtimiseks ning reoveepuhastite hüdraulilise koormuse vähendamiseks ehitatakse Rummu asulas osaliselt välja lahkvoolne kanalisatsioonisüsteem. Sademevee kanalisatsiooniskeemi väljatöötamiseks ning rajamiseks tuleb teostada täiendavaid uuringuid lähtuvalt aluspinnase omadustest, põhja- ja pinnavee tasemest ning eesvoolude olemasolust. Sademevee kanalisatsiooni rajamine suurematel kinnistutel (endiste ning olemasolevate vanglate territooriumil) tuleb lahendada maauksuste detailplaneeringutega.

Lisaks toimub uute elamuarenduspiirkondade väljaarendamine Vesikiküla ja Lemmaru külas (eeldatavalt 20-30 eramaja), kus ehitatakse välja omad veevarustus- ning reovee kogumise süsteemid (Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava aastateks 2007-2018, 2007).

4.9.1 Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamisega seotud keskkonnamõjud

4.9.1.1 Veevarustus

Rummu ja Ämari asula keskveevarustuseks kasutatakse Ordoviitsiumi-Kambriumi veekompleksi põhjavett. Murru vangla kasutab ka ühte Kambrium-Vendi

veekompleksi puurkaevu. Vasalemma ühisveevarustuse puurkaev kasutab Ordoviitsiumi veekompleksi põhjavett. Rummu ja Ämari asulates on joogiveevarustussüsteem välja ehitatud peaaegu 100 %-liselt. Vasalemma alevikus on veevarustus ühisveevärgist tagatud 16 % elanikkonnast.

Rummu ja Ämari asulas vastab põhjavee kvaliteet määratud komponentide osas joogiveele kehtestatud nõuetele. Vasalemma keskveevarustuses kasutusel oleva puurkaevu osas on andmed teadmata.

Üldplaneeringu ülesanne on arvestada juba kehtivate valla arengut suunavate dokumentidega, muuhulgas tuleks kajastada ka ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavaga kavandatud. Arendustegevuse elluviimisel on oluline teada, kas hõlmatav ala või selle lähipiirkond jääb ühisveevärgi piirkonda või on perspektiivis ette nähtud ühisveevärgi väljaarendamine, vastavalt sellele lahendatakse tegevusega kaasnev veevajadus. Seetõttu on soovituslik kaardimaterjalile kanda olemasolevad ja perspektiivsed veetorustikud ning nende paiknemisest tingitud piirangud.

Leevendavad meetmed:

- Soovitav on kanda üldplaneeringu kaardile Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavas 2007-2018 kajastatud olemasolevad ja perspektiivsed veetorustikud ja nende piirangud.

Vesi ja pinnas

Keskonnaministri 6.aprilli 2006. a käskkirjas nr 396 *Harju maakonna põhjaveevarude kinnitamine* on toodud haldus- või hüdrogeoloogilistest piirkondadest lähtuvalt kinnitatud põhjaveevarud ($m^3/ööp$). Põhjaveevaru jaguneb uurituse detailsusest sõltuvalt tarbevaruks T1 või T2 ning prognoosivaruks P. Prognoosivaru on haldus- või hüdrogeoloogilise piirkonna põhjavee eeldatav hulk, millega tuleb arvestada piirkondade arengukavade koostamisel, vee erikasutuslubade väljastamisel ja ühest puurkaevust koosneva veehaarde projekteerimisel. Antud käskkirja alusel on Vasalemma vallale kinnitatud prognoosivaru aastani 2030 Ordoviitsium-Kambrium põhjaveekihi 400 $m^3/ööp$ ja Kambrium-Vendi kihis 600 $m^3/ööp$ ning Rummu alevikule kinnitatud tarbevaru T2 Ordoviitsium-Kambriumi põhjaveekompleksis 900 $m^3/ööp$.

Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosi 2006-2020 alusel on ette näha vähest Vasalemma valla rahvaarvu suhtelist muutust: baasstsenaariumi alusel elanike arv aastaks 2020 mõne protsendi võrra alaneb, rändestsenaariumi korral tõuseb. Seega pole ka veetarbimise osas olulist muutust elanike arvu vähesel muutumisel ette näha. Põhjavee tarbimist võib oluliselt suurendada Rummu alevikus asuvate ulatuslike perspektiivsete tootmisalade väljaarendamine ning nende käigushoidmine. Seetõttu on vajalik tootmisalade arendamisel lähtuda Vasalemma vallale kinnitatud põhjaveevarudest, et vältida ületarbimist.

Leevendavad meetmed:

- Uute tootmisalade planeerimisel ja käitamisel lähtuda Vasalemma vallale ja Rummu alevikule kinnitatud põhjavee prognoos- ja tarbevarudest.

Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava (2007) kohaselt on Vasalemma aleviku serval paikneva lennuvälja küttelao, ülepumpamisjaama ning

küttetrassi piirkonnas õlireostus. Teostatud uuringute järgi on põhjavesi ja pinnas reostunud naftaproduktidega mitme ruutkilomeetri suurusel alal Vasalemma aleviku ja Veskiküla küla piirkonnas. Naftaproduktide ülenormatiivset sisaldust on täheldatud eelkõige nõrgemalt kaitstud kõrgemates põhjaveekihtides, sh Ordoviitsiumi horisondi suurkaevudes. Seni kuni Ordoviitsiumi horisondist pole õlireostus täielikult likvideeritud, on soovitatav võimalikud uued suurkaevud rajada sügavamatesse põhjaveekihtidesse.

Elanikkonna heaolu ja tervis

Kuigi Kambrium-Vendi põhjaveekihi vett valla territooriumil käesoleval ajal ei kasutata, tuleb uute suurkaevude rajamisel arvestada, et Kambrium-Vendi veekompleksi põhjavees võivad olla ületatud joogiveele kehtestatud piinormid radionukliidide osas. Kõrgetes kontsentratsioonides radionukliidide esinemine põhjavees on potentsiaalselt ohtlik inimeste tervisele, kõrgendades riski haigestuda vähki.

Kambrium-Vendi põhjaveekihti rajatavate uute kaevude kasutuselevõtule peab eelnema vee analüüs, mis peavad sisaldama andmeid ka radionukliidide esinemise kohta. Piirväärtuste ületamisel tuleb näha ette vee puhastamine.

Leevendavad meetmed:

- Kambrium-Vendi veekihti uute kaevude rajamisel tuleb arvestada, et selles põhjaveekihis võib esineda kõrge radionukliidide sisaldus. Kambrium-Vendi veekihti avavate uute kaevude kasutuselevõtul tuleb teostada vee analüüs, milles analüüsitakse ka radionukliidide sisaldust. Piirväärtuste ületamisel tuleb ette näha vee puhastamine.

Vasalemma valla asulates on tuletõrje veevõtukohtad vajalikul tasemel välja arendamata. Seega on tuletõrje veevõtuks ÜVK kohaselt alljärgnevad lahendused:

- Rummu asulas võimalik tuletõrje veevõtt tagada ühisveevärgile paigaldatud hüdrantidest. Olemasolevad hüdrandid on vajalik seisundi määramiseks katsetada. Mittetöökorras olevad hüdrandid vajalik asendada. Hüdrantide asukohad tähistada;
- Ämari asulas korrastada olemasolevad veereservuaarid ning võtta osa nendest kasutusele tuletõrje veevõtu mahutitena, mis saaksid oma toite küll ühisveevärgist, kuid seda vett joogivee kvaliteedi tagamiseks ühisveevärki tagasi ei suunata. Ühisveevärgile võib paigaldada hüdrandid, kuid vooluhulka 10 l/s 3 tunni jooksul ei ole võimalik tagada, kuna selleks vajaliku veekoguse (108 m³) hoidmine veereservuaaris halvendab joogivee kvaliteeti;
- Vasalemma asulas vajalik korrastada vajalikud tuletõrje veevõtu mahutid Ranna teel Vasalemma valla haldushoone territooriumil, Vasalemma vanas karjääriaugus välja ehitada veevõtukoht ka talveperioodil kasutamiseks ning Kivi tn ühisveevärgi kõrvale ehitada uus veereservuaar, mis oleks võimalik ühisveevärgi süsteemis kasutusele võtta peale asula ÜVK laiendamist. Täpsustamist vajavad Jaama teel endise õmblustöökoja ning KeVa territooriumitel asuvate veereservuaaride kasutuselevõtu võimalused avalike tuletõrje veevõtukohtadena.

Vastavalt Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavale tuleb uutes valla elamuarenduspiirkondades lähtuda põhimõttest, et uute elamute rühmale tuleb moodustada ühisveevärk, kui rühma kuulub vähemalt 4 elamut ning kui majade vaheline kaugus jääb alla 100 m.

Leevendavad meetmed:

- Tuletõrje veevõtukohtade määramisel ning ühisveevärgi arendamise kavandamisel lähtuda Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavast 2007-2018. Vastavad täiendused tuleb sisse viia ka üldplaneeringusse. Üldplaneeringu kaardile on vajalik kanda tuletõrje veevõtukohtade asukohad.

Majanduslik keskkond

Ühisveevärgi väljaehitamine nõuab suuri investeeringuid, mis kohalikule omavalitsusele on kulukas tegevus. Investeeringu suuruse tõttu ei pruugi kogu planeeritav ühisveevärk antud üldplaneeringu kehtivuse ajaks valmis saada ehk tegemist on pikemas perspektiivis kavandatava tegevuse, mille elluviimine sõltub rahastamisvõimalustest ja võib lõplikult realiseerida ka hiljem kui 15 aastat.

4.9.1.2 Kanalisatsioon

Vasalemma vallas asuvad reoveepuhastusseadmed Rummu, Ämari ja Vasalemma alevikus. Rummu ja Vasalemma puhastid on amortiseerunud ning vajavad rekonstrueerimist. Ämari alevikus lõpetati 2008. a sügisel reoveepuhasti rekonstrueerimistööd. Kõikides asulates on kanalisatsioonitorustikud amortiseerunud.

Nii Rummu kui Ämari asula reovete suublaks on Metsapere kraav, mis suubub omakorda Vasalemma jõkke. Harju alamvesikonna veemajanduskava kohaselt on Metsapere kraavi vee seisund halb.

Vesi ja pinnas

OÜ Eesti Veevärk Konsultatsioonid (2006) on koostanud Vasalemma valla reoveekogumisalade kaardi, mille alusel on Rummu, Vasalemma ja Ämari kompaktsed hoonestusega alad määratud reoveekogumisaladeks. Reoveekogumisalade piires on kohustuslik välja ehitada ühisveevärk ning -kanalisatsioon, mis aitab vältida pinnase, pinna- ja põhjavee saastumist määral, mis võiks ohustada keskkonna kvaliteeti. Reoveekogumisalade piirid on vajalik märkida ka üldplaneeringu kaardimaterjalile. Reoveekogumisalade piirid kattuvad suures osas tiheasustusalade piiridega. Lisaks on vajalik kaardil kajastada ka olemasolevate ja perspektiivsete kanalisatsioonitorustike paiknemine vallas, sest arendustegevuse planeerimisel on oluline teada, kuidas vastavas piirkonnas lahendada reoveekäitlus.

Leevendavad meetmed:

- Kanda üldplaneeringu kaardile reoveekogumisalade piirid. Antud aladel on kohustuslik ühiskanalisatsiooni väljaehitamine.
- Soovitav on kajastada kaardimaterjalil olemasolevate ja perspektiivsete ühiskanalisatsioonitorustike paiknemist vastavalt Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavas 2007-2018 toodule.

Rummu ja Vasalemma reoveepuhastid tuleb rekonstrueerida vastavalt Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavas (2007) toodud meetmetele ja tegevusplaanile. Rekonstrueerimist vajab puhasti ise kui ka järelpuhastina kasutatavad biotiigid, mis on vajalik settinud mudast puhastada. Ämari rekonstrueeritud reoveepuhasti omab veekeskonnale positiivset mõju, kuna nõuetekohasel reovee käitlemisel välditakse edasist heitveesuublate reostamist.

Leevendavad meetmed:

- Vasalemma ja Rummu reoveepuhastid tuleb vastavalt Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavale (2007) rekonstrueerida või näha ette nõuetekohane reovee puhastamine Rummu, Vasalemma ja Ämari alevikus.

Majanduslik keskkond

Reoveepuhastite rekonstrueerimiseks on vajalik teha mahukaid investeeringuid, mida lühikese perioodi peale ajatada ei ole võimalik. Lihtsustatud on rekonstrueerimine, kui saadakse kaasrahastust. Ämari reoveepuhasti rekonstrueeriti SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse kaasabil. Kuna hetkel on eesmärgiks viia üle 2000 ie reoveepuhastid vastavusse nõuetele, siis on alla 2000 ie asulatel (sh Vasalemma alevik) keeruline kaasrahastust saada. Ainuke üle 2000 ie asula Vasalemma vallas on Rummu alevik, mille reostuskoormus tuleb 2500 inimekvivalendist.

4.10 Jäätmeoidla ala

Jäätmeoidla alale võib kavandada reoveepuhastusrajatise. Perspektiivse jäätmeoidla maana reserveeritakse ala Rummu alevikus. Samas ei kajastu kaardimaterjalil olemasolevate reoveepuhastite alused maad kui jäätmeoidla alad.

Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava kohaselt on eesmärgiks aastaks 2018 ehitada Rummu ja Ämari asula reoveekogumisaladel ühisveevärg ja -kanalisatsioon välja 100 %-liselt ning Vasalemma alevikus kuni 90 %-liselt. Rahapuudusel võib Vasalemma alevikus lühiajalises perspektiivis siiski toimuda ainult olemasoleva vee- ja kanalisatsioonisüsteemi rekonstrueerimine ja korrastamine. Seega on üldplaneeringus vajalik kanda kaardile ka Ämari reoveepuhastusrajatiste alune maa ning perspektiivne maa Vasalemma alevikus reovee käitlemiseks.

Leevendavad meetmed:

- Kanda üldplaneeringu kaardile olemasolevad reoveepuhastite alused maad ning reserveerida Vasalemma alevikku perspektiivne jäätmeoidla maa reoveepuhasti rajamiseks pikemas perspektiivis.

4.11 Puhke- ja virgestusalad

Puhke- ja virgestusaladena käsitletakse käesolevas peatükis parke, üldkasutatavaid rohealaseid, supluskohti ja muid puhkeotstarbelisi alasid. Pargid ja üldkasutatavad

rohealad on avalikult kasutatavad haljasalad ja puhkeotstarbelised alad, kuhu võib kavandada väiksemaid spordi-, mängu- ja puhkeehitisi.

Parkide ja üldkasutatavate rohealadena reserveeritakse enamasti parkmetsa alad Rummu ja Vasalemma alevikes. Spordi-, mängu- ja puhkerajatiste kavandamisel parkide ja üldkasutatavate rohealade maadele tuleb rajatiste kasutusest tingitud parkimisvajadused lahendada rohealadid säästvalt ning mitte ümbritseda rajatise üldist maakasutust takistavate piiretega.

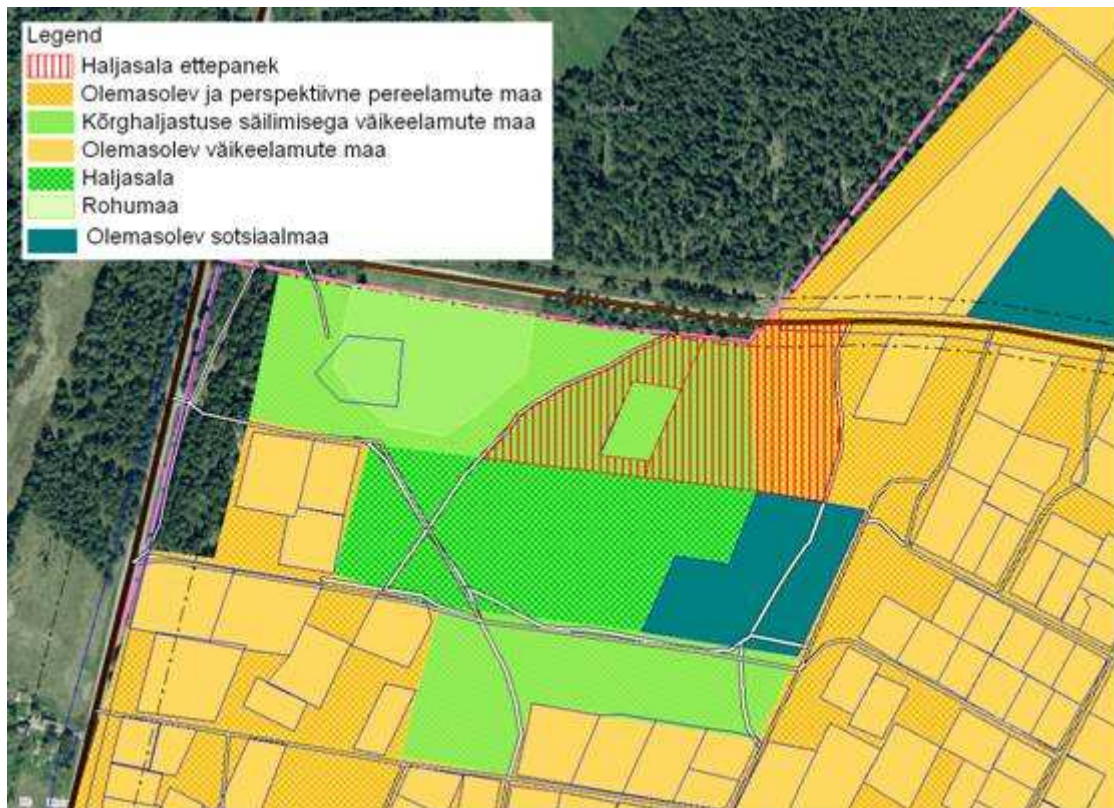
Vasalemma valla üldplaneeringu eelnõuga nähakse ette säilitada ning edasi arendada üldkasutatavate puhke- ning virgestusaladena Tibula karjäärjärve ala, Vasalemma jõeäärset puhvermetsa/kaitsehaljastuse funktsiooniga ala ja luidete ala ning Rummu kortermajade ja aiandusühistute vahelist ala.

Tibula karjäärjärve piirkonda võib rajada ainult puhkajaid teenindavaid kergehitisi ja maastikku (mets, lüüed) kaitsvaid rajatise. Oluline on piirkonnas kergliiklusteede võrgu täiendamine, korrastamine ja valgustuse rajamine. Puhkeala teenindavate ehitiste iseloomu ja paigutuse, suvitushooaja autode parkimise jne. asukohad tuleb lahendada kogu supelranna maa-ala käsitleva detailplaneeringuga.

Vasalemma jõe äärse kaitsemetsa funktsiooniga alal ja luidete alal tuleb säilitada sealsed looduskooslused. Antud alale pole lubatud hoonestuse rajamine. Oluline on vähendada intensiivselt külastatavates piirkondades tallamiskahjustuste ohtu ning erosiooniohtu.

Rummu kortermajade ja aiandusühistute vaheline ala tuleb säilitada avaliku kasutamiseks pargi ja puhke- ning virgestusmaana, kuhu võib rajada väiksemaid spordi- ja puhkerajatise. Alale pole lubatud rajada hoonestust.

Keskkonnamõju strateegiline hindaja soovib Vasalemma alevikus reserveerida täiendavaid haljasaladid üldkasutatava puhke- ja virgestusalana. Tegemist oleks **joonisel 4.5** esitatud alaga, kus kohalike elanike andmetel paikneb liivikul hõre täiskasvanud männimets. Ala kasutatakse käesoleval ajal kohalike elanike poolt sportimiseks ja looduses viibimiseks. Üldplaneeringu eelnõuga kavandatakse alale kõrghaljastuse säilitamise vajadusega elamumaad (roheline ala) ning väikeelamumaad (kollane ala).

Joonis 4.5. Vasalemma alevikus asuva haljasala laiendamise ettepanek.

4.11.1 Puhke- ja virgestusaladega seotud keskkonnamõjud

Vesi ja pinnas

Parkide ja üldkasutatavate rohealade ning puhke- ja virgestusalade kasutamine olulist mõju pinnasele kaasa ei too, kui just pole tegemist erosiooniohtliku pinnasega. Samuti pole veekeskkonnale olulist mõju ette näha antud maakasutusega alade arendamisel.

Leevendavad meetmed:

- Vee ja pinnase saastatuse vältimiseks tuleb puhke- ja virgestusmaad varustada prügiurnide ja välikäimlatega.
- Lubjakivi karjääride aladele kavandatavate puhke- ja virgestusalade väljaarendamisel eelistada ajutist hoonestust ja objekte.

Bioloogiline mitmekesisus, taimestik ja loomastik (sh roheline võrgustik)

Parkide ja üldkasutatavate rohealade määramine ning kasutamine puhke- ja virgestusaladena aitab Vasalemma alevikus asuvaid parkmetsi säilitada ja samas ka kasutuses hoida ning omab antud valdkonnas seetõttu positiivset keskkonnamõju. Vasalemma aleviku pargi ja üldkasutatava roheala puhul on oluline mitte lubada antud aladel hoonestuse rajamist, v.a väikesemahuliste puhkeotstarbeliste rajatiste ehitamist. Vastasel juhul ei tagata kõrghaljastusega alade säilimist aleviku piires.

Leevendavad meetmed:

- Vasalemma alevikku jäävate parkide ja üldkasutatavate rohealade funktsiooniga maade puhul mitte lubada nende hoonestamist, v.a väikesemahulised puhkeotstarbelised ehitised.

Elanikkonna heaolu ja tervis

Puhke- ja virgestusalade (matkaradade jms) rajamise ja uuendamisega kaasneb positiivne mõju antud valdkonnale, kuna avarduvad võimalused looduses liikumiseks ja puhkamiseks, vähendades seejuures minimaalselt looduslikku pinda. Pikemas perspektiivis toetab looduses liikumise võimalus tervislike eluviiside juurdumist.

Vasalemma valla arengukavas tuuakse ühe elanikkonna heaolu ja tervist parandada eesmärgina välja valda läbivate suusa- ja matkaradade rajamise vajalikkus. Üldplaneeringus on soovitatav paika panna ka võimalike suusa- ja/või matkaradade kulgemine. Matkaradade trajektooride määramisel tuleks aluseks võtta looduslikult väärtuslike või ilusate alade paiknemine. Näiteks võiks matkarada kulgeda kindlasti piki Rummu karjäärijärve lõunapoolset külge. Rummu karjääri puhul on virgestus- ja puhkealade arendamisel ohuks järve liiga kõrge veetase, mis ujutab üle järveäärseid alasid. Seega on vajalik Rummu järve äärde matka- ja suusaradade kavandamisel arvestada, et järve lähiumbrus võib aeg-ajalt olla üleujutusohulik ning liigniiske.

Leevendavad meetmed:

- Üldplaneeringus tuleb määrata võimalikud matka- ja suusaradade trajektoorid, et parandada valla elanike sportimisvõimalusi ning sellega ka üldist heaolu. Liigniisketel aladel tuleks spordirajad kavandada laudteedena.

Sotsiaalne keskkond

Sotsiaalse võrgustiku tugevdamiseks kolme aleviku elanike vahel on oluline kavandada puhke- ja virgestusalasid selliselt, et võimaldada erinevate alevike elanike omavahelist suhtlemist. Sotsiaalset võrgustumist toetaks kolme alevikku ühendav kergliiklustee planeerimine, matkaradade rajamine ning ühiste puhkealade kavandamine.

Soovitatav on piki Keila-Haapsalu maanteed kulgevat perspektiivset kergliiklusteed pikendada selliselt, et see kulgeks Rummu alevikust Vasalemma alevikuni. Matkaradasid on sobiv kavandada Vasalemma aleviku kõrghaljastusega aladele ning Rummu järve äärsetele aladele.

Leevendavad meetmed:

- Valla elanike ühtsustunde ja sotsiaalsuse tugevdamiseks on vajalik planeerida puhke- ja virgestusalasid ja objekte läbi kolme aleviku. Selleks on soovitatav üldplaneeringuga määratleda võimalike matkaradade trajektoorid ning planeerida perspektiivne kergliiklustee Rummu alevikust kuni Vasalemma alevikuni.
- Luua elanikele võimalusi omavaheliseks läbikäimiseks. Selleks sobivad näiteks puhkerajatised ja vaba aja veetmise kohad ning kogunemiskohad küldes ja asulates, kus saab korraldada kohalikele elanikele suunatud üritusi.
- Kavandada jalgrattaparklad vaba aja veetmise kohtade ja avalike hoonete juurde.

4.12 **Metsamaa**

Metsaseaduse (RT I 2006, 30, 232) 1.01.2009 jõustuma hakanud muudatuste alusel metsamaa liigitamisel seniseid kategooriaid (hoiumets, tulundusmets, kaitsemets) enam ei eksisteeri. § 3 (1) Mets on ökosüsteem, mis koosneb metsamaast, sellel kasvavast taimestikust ja seal elunevast loomastikust. (2) Metsamaa on maa, mis on metsamaa kõlvikuna kantud maakatastrisse või maatükk pindalaga vähemalt 0,1 hektarit, millel kasvavad puittaimed kõrgusega vähemalt 1,3 meetrit ja puuvõrade liitusega vähemalt 30 protsenti.

Üldplaneeringu eelnõuga tehakse ettepanek mõnede metsamaade muutmiseks kaitsemetsa staatusese. Muutmisettepanekuga metsad asuvad Vesiküla külas piki Ämari lennubaasi territooriumi idapoolset külge.

4.12.1 **Metsamaadega seotud keskkonnamõjud**

Bioloogiline mitmekesisus, taimestik ja loomastik (sh roheline võrgustik)

Üldplaneeringu eelnõuga tehakse ettepanek arvata kaitsemetsa staatusesse Ämari lennubaasi äärised alad. Kaitsemetsaks muutmise ettepanekuga metsade eesmärgiks on toimida puhveralana asustuse ja Ämari lennuvälja vahel. Lisaks tagatakse seeläbi ka metsaalade säilimine looduslikus tingimustes ning rohevõrgustiku funktsioneerimise, kuna suures osas kattub metsaala rohekoridoriga.

Metsaseaduse muudatustest lähtuvalt tuleks kaitsemetsa staatusesse muudetavad Ämari lennubaasi ümber asuvad metsaalad ümber nimetada, soovituslikult näiteks puhvermetsadeks. Vesiküla külasse reserveeritud kaitsemetsa ettepanekuga alad nimetada vastavalt kasutussihotstarbele ümber kaitsehaljastuseks või puhvermetsadeks. Puhvermetsa/kaitsehaljastuse säilimiseks senisel kujul tuleks üldplaneeringus ka vastavad tingimused seada.

Leevendavad meetmed:

- Nimetada kaitsemetsa muutmissettepanekutega Ämari lennubaasi ümber asuvad metsaalad ümber, soovituslikult näiteks puhvermetsadeks, kuna nende alade peamine eesmärk on lennubaasist tulevat müra tõkestada.
- Vesiküla külasse reserveeritud kaitsemetsa ettepanekuga alad nimetada vastavalt kasutussihotstarbele ümber kaitsehaljastuseks või puhvermetsadeks.
- Seada tingimused puhvermetsade ja haljasalade säilimiseks senisel kujul.

Elanikkonna heaolu ja tervis

Puhvermetsa kavandamine Ämari lennubaasi äärsetele aladele on oluliseks puhvertsooniks Ämari lennubaasi ja asustuse vahel. Lisaks vähendatakse seeläbi lennuvälja tegevusest tuleneva müra, vibratsiooni jm negatiivsete mõjude jõudmist Ämari lennubaasile kõige lähemal asuvatele elamualadele, omades seetõttu positiivset keskkonnamõju. Üldplaneeringusse on soovitatav puhvermetsade funktsioonide säilimiseks seada lisatingimus mitte lubada puhvermetsades lageraie läbiviimist.

4.13 *Rohevõrgustik*

Üldplaneeringu eelnõus on rohevõrgustiku Vasalemma valda jäävat rohevõrgustiku osa puudutatud vaid põgusalt. Rohevõrgustikuna nähakse Ämari lennuvälja lõunaosa äärseid metsaalasid ning Vasalemma jõe äärset ala Vesikiküla külas. Seesugune planeerimine ei taga rohevõrgustiku normaalset funktsioneerimist, kuna rohevõrgustik on liiga hõre ja fragmenteeritud. Samuti ei lähtuta rohevõrgustiku täpsustamisel piisavalt kehtestatud maakonnaplaneeringu teemaplaneeringust „*Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused*”.

Roheline võrgustik on ökoloogiline infrastruktuur, mis koosneb tugialadest ning neid ühendavatest koridoridest. Tugialadel asuvad olulised elupaigad ja kasvukohad ning koridorid võimaldavad liikuda ja levida erinevatel liikidel ühelt tugialalt teisele. Tugialadele on omane massiivsus, kompaktsus ja looduskaitseväärus, koridorid seovad omakorda tugialad tervikuks, tagades liikide leviku.

Tugi- ehk tuumalade käsitlemisel tuleb arvestada, et nende lahutamatuks osaks on äärealad. Need alad jäävad küll tuumala piiridest välja, kuid on nende kandjateks ja moodustamise aluseks. Tuumalade säilitamine toimub eelkõige äärealade rohelse võrgustikuga sobiva maakasutuse kaudu.

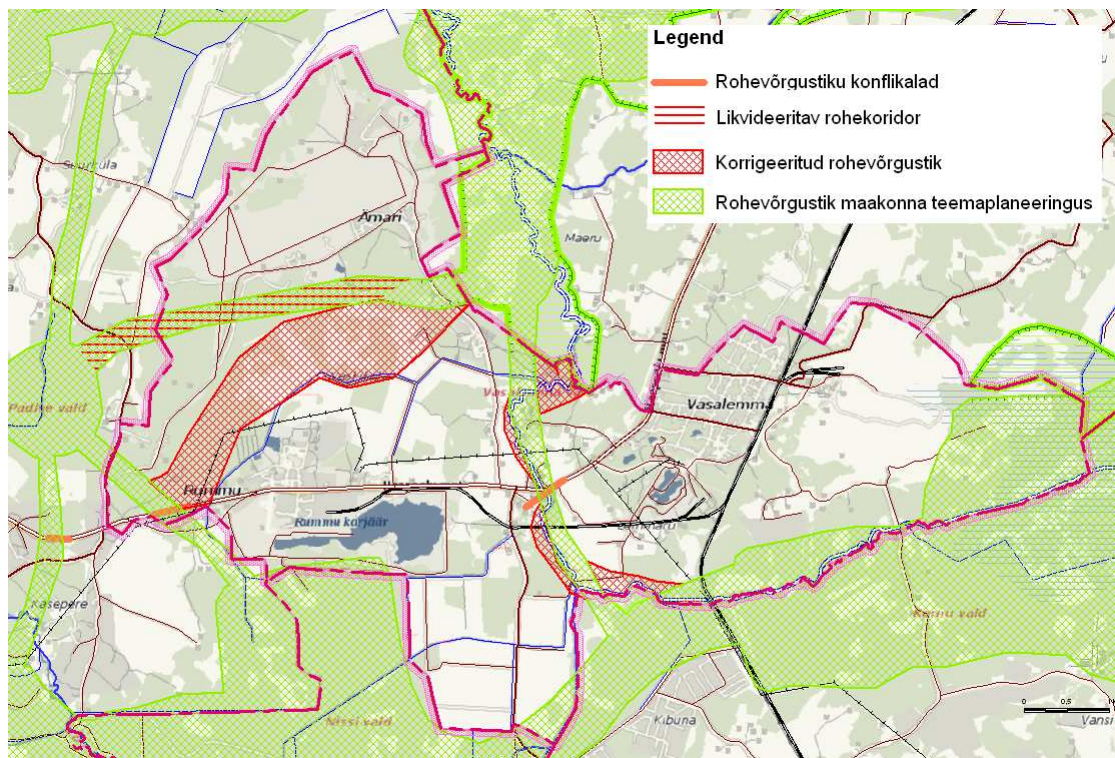
Rohelse võrgustiku elementide (tugialade pindala, ribastruktuuride laiuse, võrgustiku tiheduse) määratlemise hierarhia tasandid ja üldised vormimõõtmelised kriteeriumid on toodud tabelis 4.1.

Tabel 4.1. Rohelse võrgustiku elementide põhikriteeriumid.

<i>Tasand</i>	<i>Tugiala läbimõõt</i>	<i>Ribastruktuuride läbimõõt</i>	<i>Indeks¹</i>	<i>Eesti 2010 tasand</i>
Riigi	25... 50 km	10...20 km	T6 (K6)	Rahvusvaheline tasand
Piirkondlik	5...25 km	2...10 km	T7;T8;T9 (K7; K8; K9)	Riigi tasand
Kohalik	1...5km	300...2000m	T10 (K10)	Mikrotasand

Arvestades Harju maakonna eripära ja maakasutuslikku survet siinsetele looduskeskkonna elementidele, osutus rohelse võrgustiku seoste säilitamiseks ja loomiseks otstarbekaks tähistada piirkondliku tasandi oluliste rohekorridoridena ka väiksema läbimõõduga rohelse võrgustiku elemente kui meetodikas soovitatud.

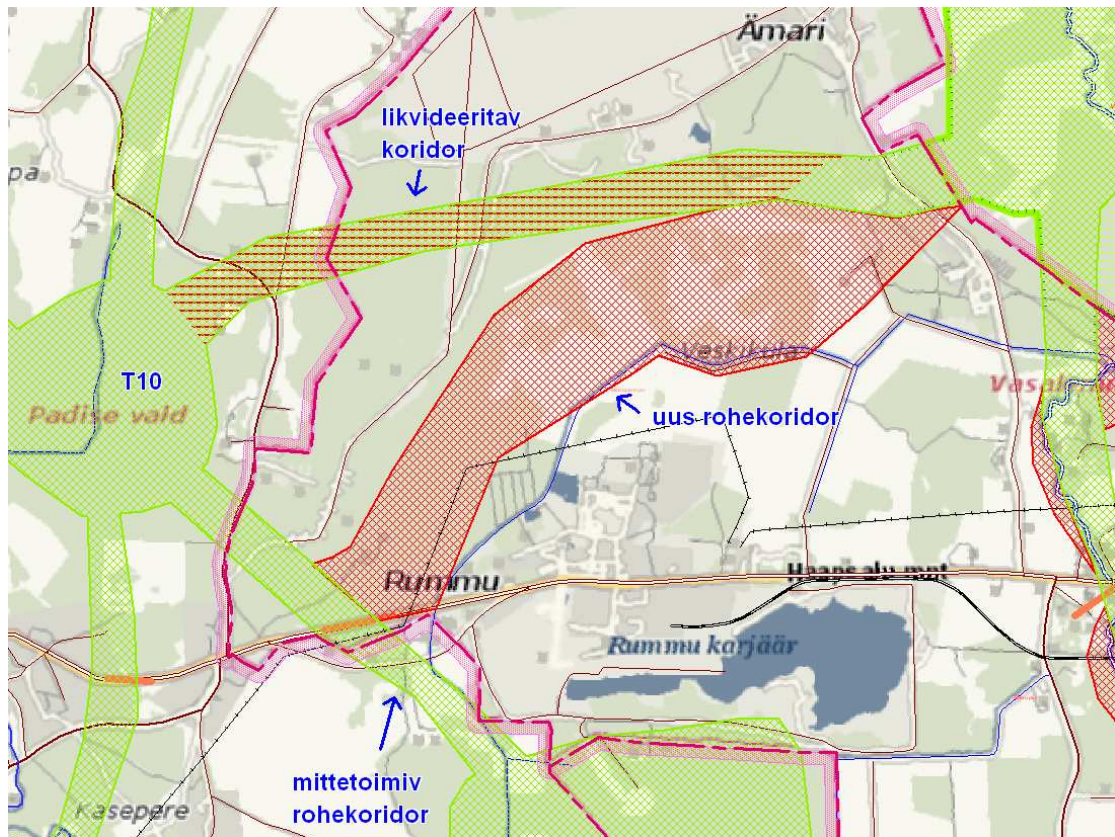
Eelnevaid põhimõtteid arvestades teeb keskkonnamõju strateegiline hindaja ettepaneku Vasalemma valda jäävat rohevõrgustiku osa täiendada. Rohevõrgustiku täiendamisel on aluseks võetud Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneering (joonis 4.5), naaberomavalitsuste üldplaneeringutes kajastuvad rohevõrgustiku piirid ning väärtuslikemate alade (väärtuslikud niidud ja vääriselupaigad) paiknemine vallas. Rohevõrgustikku korrigeerivale kaardile on kantud Keila valla ja Kernu valla üldplaneeringus kajastuv korrigeeritud rohevõrgustik. Padise valla üldplaneeringus on aluseks võetud Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus toodud rohevõrgustiku piirid.

Joonis 4.5. Ettepanekud rohevõrgustiku täiendamiseks Vasalemma valla territooriumil.

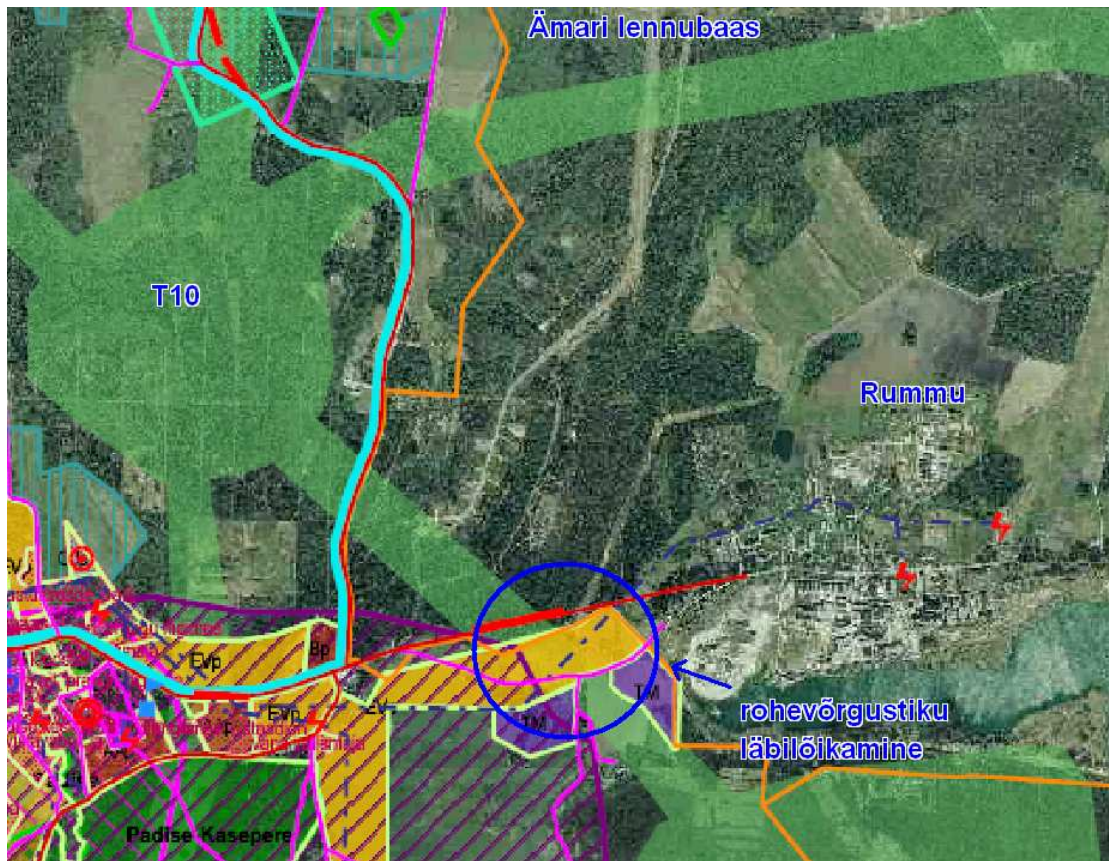
Üldiselt võiks Vasalemma valla keskosa läbiv rohekoridor kulgeda piki Vasalemma jõge, seetõttu on tehtud ettepanek ka osaliselt rohekoridori trajektoori muutmiseks. Joonisel 4.5 on punase ruudustikuna märgitud täiendavad alad, mis tuleks lisada senisele Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus rohevõrgustikuks määratud aladele selleks, et tagada rohekoridoride piisav sidusus. Piki Vasalemma jõge kulgeva rohekoridori minimaalne laius võiks olla veekogu piiranguvööndi laius. Kinnistutel, mis ulatuvad Vasalemma jõeni, pole rohekoridori toimimise tagamiseks lubatav kanalite rajamine. Krundi tarastamine on lubatud vaid õueala piires.

Lisaks tehakse ettepanek Ämari lennubaasi territooriumit läbiva rohekoridori nihutamiseks lõunapoole aladele, mis on planeeritud üldplaneeringu eelnõuga kaitsemetsaks (joonis 4.6). Kuna Ämari lennubaasi territoorium on suures osas tarastatud, ei toimi seda läbiv 250 m laiune rohekoridor rohevõrgustiku funktsioonides. Loomi peletab eemale ka lennuväljalt lähtuv müra. Rohekoridori nihutamisel lõunapoole jääb koridor suures osas Ämari lennubaasi territooriumist välja, tagades sellega loomadele ka paremad liikumisvõimalused.

Joonis 4.6. Ämari lennubaasist lõunasse jääva uue rohekoridori võimalik asukoht. Mittetoimiv rohekoridor – Padise valla üldplaneeringuga on T10 tuumala ühendavale rohekoridorile ette nähtud pere- ja ridaelamute rajamine, mis lõikab koridori täies ulatuses läbi.

Ämari lennubaasist lõunasse jääva rohekoridori säilimine selleks ette nähtud funktsioonis on väga oluline, kuna Padise valla üldplaneeringuga on ühele T10 tuumala ühendavale rohekoridorile ette nähtud pere- ja ridaelamute rajamine, mis lõikab koridori täies ulatuses läbi (vt joonis 4.7). Tuumalad ise ei toimi ilma neid ühendavate koridorideta. Uue kavandatava rohekoridori funktsioneerimiseks ei ole kaitsehaljastuse/puhvermetsa maal lageraie läbiviimine lubatud.

Joonis 4.7. Rohekoridori (roheline ala) läbilõikamine planeeritava pere- ja ridaelamumaaga (kollane ala) Padise vallas.

4.13.1 Rohevõrgustikuga seotud keskkonnamõjud

Bioloogiline mitmekesisus, taimestik ja loomastik (sh roheline võrgustik)

Looduslike alade säilitamine roheline võrgustikuna aitab vähendada inimtegevusest tulenevat negatiivset mõju ökoloogiliste protsesside kulgemisele ja looduskeskkonna toimimisele.

Rohevõrgustiku alal tuleks paika panna üldprintsipiibid arendustegevuse elluviimiseks, määrates nt minimaalse protsentuaalse jaotumise säilitatava rohevõrgustiku osa ja arendatava ala vahel ning minimaalsed krundisuurused elamuehituse arendamiseks. Lisaks on rohevõrgustiku alale jäävatel kinnistutel oluline piirata tegevusi, mis võiksid takistada loomade liikumist.

Leevendavad meetmed:

- Piki Vasalemma jõge kulgeb rohekoridor on soovitatav määrata minimaalselt veekogu piiranguvööndi laiusega (100m).
- Kinnistutel, mis ulatuvad Vasalemma jõeni, pole rohekoridori toimimise tagamiseks lubatav kanalite rajamine. Krundi tarastamine on lubatud vaid õueala piires
- Rohevõrgustiku alal paikneva kinnistu tarastamisel tohib aia ehitada ainult õueala ümber, et mitte takistada loomade liikumist.
- Rohevõrgustiku aladele arendustegevuse kavandamisel ei tohi rohekoridore ega tuumalasi läbi lõigata.

- Soovitatav on säilitada igasuguse arendustegevuse korral rohevõrgustiku elementidel loodusliku ala osakaal vähemalt 90 % territooriumist.
- Ämari lennubaasist lõunas paiknev rohekoridor jääb suures osas lennubaasi kaitsehaljastuse/puhvermetsa maale, kus lageraie läbiviimine pole lubatud.

Rohevõrgustiku alade kattumisel intensiivse inimtegevusega aladega tekivad konfliktalad, kus loomade liikumine võib olla takistatud kunstlike barjääride või suure liiklustiheduse tõttu. Konfliktalad takistavad rohevõrgustiku toimimist ja nendel aladel on suurim oht õnnetuste toimumiseks (teede puhul).

Harju maakonna teemaplaneeringus on määratud ka rohevõrgustiku konfliktalad, kus tuleb rohevõrgustiku toimimiseks ette näha vastavad meetmed. Vasalemma vallas on konfliktaladeks Haapsalu-Keila maanteeaga ristumiskohad Rummu aleviku lähiümbruses ja Vasalemma ja Rummu aleviku vahelisel alal Vasalemma jõe teesilla juures. Vasalemma jõe konfliktalal on võimalik loomadel liikuda teesilla alt, kui jõe veetase pole liialt kõrge. Teedega ristumiskohtades on ulukitele vajalik tagada teede ületamiskohad. Konfliktalades rohevõrgustiku toimimiseks on võimalik leevendavate meetmetena ette näha ka maanteeäärse nähtavuse parandamist ja metsloomade teele ilmumiskohtade tähistamist ning põhjendatud juhtudel teatud teeäärsete teelõikude tarastamist.

Leevendavad meetmed:

- Rohevõrgustiku konfliktaladel tuleb ette näha leevendavate meetmete rakendamine, et tagada rohevõrgustiku terviklik toimimine.

4.14 **Väärtuslikud alad**

4.14.1 **Väärtuslikud maastikud**

Teemaplaneeringu kohaselt on Vasalemma aleviku piirkond määratud ajaloolise asustusstruktuuriga väärtuslikuks maastikuks.

Ajastumaastikud väärivad kohaliku eripära toetamiseks säilitamist kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning vastavat maastikuhooldust. Maastikuhooldus algab maastikuhoolduskava koostamisest, mis on aluseks tööde ja vahendite planeerimisel ja hooldustoetuste taotlemisel.

4.14.2 **Väärtuslikud põllumaad**

Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus „*Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused*” on määratud kõrge boniteediga põllumaad, mis on leitud mullastiku potentsiaalse viljakuse ja maaharimiseks sobivuse alusel. Teemaplaneeringu kohaselt tuleb kõrge boniteediga põllumaad hoida võimalikult suures ulatuses põllumajanduslikus kasutuses ning nendega tuleb arvestada planeeritava maakasutuse keskkonnamõju hindamisel.

Vasalemma vallas paiknevad suuremad väärtuslikud põllumaad valla kesk-, lõuna- ja idaosas. Väärtuslike põllumaadena käsitletakse üle 40 hindepunktiga põllumaid. Kuigi

kohati on väärtuslikele põllumaadele kavandatud arendustegevuse elluviimist, pole nende alade osakaal kuigi suur.

4.14.3 Väärtuslikud niidud

Enamik väärtuslike niidualasid jääb rohevõrgustiku aladele, mis tagab ka nende parema kaitse ja säilimise. Väärtuslikud niidud paiknevad Vasalemma ja Kloostri jõe äärsel aladel ning Padise paemurrud nr 1 territooriumil. Valla idaosas piki Vasalemma jõge asuvad niidualad on enamasti madala geobotaanilise, floristilise ja esteetilise väärtusega liigirikkad soostunud niidud. Valla keskosas lubjakivi maardla territooriumil asub keskmise väärtusega kuiv looniit ning Vasalemma jõe äärsel alal kõrge geobotaanilise ja esteetilise väärtusega kuiv nõmmeniit. Valla lõunaosas asuvad lamminiidud on peamiselt madala ja keskmise geobotaanilise ja esteetilise väärtusega.

4.14.4 Miljööväärtuslikud alad

Miljööväärtuslikud alad on piirkonnad, kus on säilinud ajalooline, aastakümnete ja -sadade jooksul kujunenud keskkond, mille moodustavad nii elamud, abihooned kui ka ajalooline teede- ja tänavatevõrk. Miljööväärtuslikeks piirkondadeks on üldplaneeringu eelnõus tähistatud Vasalemma mõisa ja selle pargi lähiumbrus. Miljööväärtuslike alade määramine aitab säilitada antud piirkondadele omast maastiku ja linnapilti ning omab seetõttu valdkonnas maastik ja kultuuripärand olulist positiivset keskkonnamõju.

Vasalemma alevik kui aedlinnak on kindlasti miljööväärtusega piirkond, mis vääriks ka üldplaneeringus käsitlemist kui miljööväärtuslikku ala. Piirkonnale on omane ajalooliste puitehitiste esinemine ühepereelamutena vahelduvana kõrghaljastusega, milleks on enamasti mändide enamusega metsatukad. Arhitektuuris on eelistatud enamasti hilisjuugendlike sugemetega vorme. Miljööväärtuslikus piirkonnas tuleb säilitada ajalooline asustusstruktuur ja ehituskunst (sh viimistlusmaterjalid), säilitamiseks sealset miljööd. Keskkonnamõju strateegiline hindaja teeb ettepaneku arvata miljööväärtuslike alad nimistusse peale Vasalemma mõisa ja selle pargi lähiumbruse ka Vasalemma alevik.

Leevendavad meetmed:

- Üldplaneeringuga on soovitatav määrata miljööväärtuslikuks piirkonnaks ka Vasalemma alevik ning panna paika selle säilimist tagavad tingimused ning piirangud arendustegevuse elluviimiseks.

4.14.5 Väärtuslike aladega seotud keskkonnamõjud

Maastik ja kultuuripärand

Miljööväärtuslike alade määramine ja nende kasutustingimuste kehtestamine aitavad kaasa valla kultuuriliste ja maastikuliste väärtuste säilimisele. Üldplaneeringu kaardil ei kajastu miljööväärtuslike alade paiknemine, mistõttu on vajalik kanda miljööväärtuslike alade piirid ka üldplaneeringu kaardile. Valla kultuuriväärtused ja

vaatamisväärsused peavad olema avalikult ligipääsetavad. Selleks tuleb tagada neile avalik ligipääs. Soovitatav on vaatamisväärsused viidastada.

Leevendavad meetmed:

- Miljööväärtuslike alade piirid tuleb kanda ka üldplaneeringu kaardile.
- Soovitatav on vallas paiknevad vaatamisväärsused viidastada.

Teemaplaneeringu kohaselt on Vasalemma aleviku piirkond määratud ajaloolise asustusstruktuuriga väärtuslikuks maastikuks. Väärtuslikul maastikul arendustegevuse planeerimisel tuleb säilitada traditsiooniline maastikuilme ning järgida väljakujunenud ehitusstiili.

Leevendavad meetmed:

- Viia üldplaneering kooskõlla Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga „*Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused*” väärtuslike maastike esinemise osas. Vasalemma aleviku piirkond kuulub ajaloolise asustusstruktuuriga väärtuslike maastike nimistusse.
- Väärtusliku maastiku säilimiseks on vajalik seada tingimused, mis määravad ehitusstiili, krundi suuruse jms.

Kuigi kohati on üldplaneeringu eelnõus väärtuslikele põllumaadele kavandatud arendustegevuse elluviimist, pole nende alade osakaal kuigi suur. Seetõttu olulist mõju väärtuslike põllumaade säilimisele üldplaneeringu rakendumisel ei esine.

Leevendavad meetmed:

- Hoida kõrge boniteediga põllumaad võimalikult suures ulatuses põllumajanduslikus kasutuses.

Väärtuslikele niidualadele arendustegevust kavandatud pole, omades antud alade säilimise osas positiivset keskkonnamõju. Siiski on oluline keskmise ja kõrge väärtusega niidualade säilimiseks seada kohustus enne arendustegevuse planeerimist viia läbi antud alade väärtust täpsustav uuring.

Leevendavad meetmed:

- Keskmise ja kõrge väärtusega väärtuslikele niidualadele arendustegevuse planeerimisele peab eelnema antud ala väärtust täpsustav uuring.

Sotsiaalne keskkond

Ajaloo- ja kultuurimälestiste ning miljööväärtuslike alade säilitamine aitab säilitada ja luua elanikes kohaga seotud identiteeditunnet ning parandab elukeskkonna kvaliteeti.

4.15 **Turvalisus**

Vastavalt Planeerimisseadusele on üldplaneeringu ülesanne suurendada läbi planeerimise ka üldist turvalisust.

Elanike heaolu ning sotsiaalne keskkond

Vasalemma vald paikneb piirkonnas, kus esineb mitmeid üldist turvalisust vähendavaid rajatisi ning objekte: Nõukogude Liidu ajal rajatud militaarlennuväli, Ämari ja Rummu vanglad ning lubjakivikarjäärid. Üldplaneeringus on oluline näha ette erinevad meetmed üldise turvatunde suurendamiseks ja elanike heaolu parandamiseks, et tagada edaspidine valla areng ja kasv ning hoida ära valla hääbumist tänu elanikkonna vähesusele.

Vasalemma valla elanike heaolu pärssivaks teguriks on lubjakivi laialdane kaevandamine valla territooriumil alevike lähedal ja ka nende aladel. Vasalemma alevikus töötava Padise paemurrud nr 2 karjääri tegevuse tulemusel on langenud põhjaveetase ja see on muutnud kuivaks madalamad kaevud ning suurendanud põuakartlike pinnast ulatust piirkonnas. Kuna lubjakivi kaevandamine sõltub nõudlusest, pole ka selget visiooni tuleviku suhtes, mil määral kaevandamist Padise paemurrud nr 2 karjääris laiendatakse või kui kaua üldse kaevandamine antud alal toimuda võiks. Ebamäärasus piirab arendustegevuse kavandamist, tekitades olukorra, kus inimesed ei taha Vasalemma valda elama asuda tänu ebakindlusele tuleviku ees. Lisaks esineb Rummu karjäärijärve lähiümbruses järve kõrgest veetasemest tingitud liigniiskuse oht, mille tõttu on samuti arendustegevus pärsitud.

Üldise turvalisusega on tihedalt seotud ka vanglate eksisteerimine valla territooriumil. Vanglad on Vasalemma vallas asunud juba päris kaua aega. Murru vangla asutati 1. jaanuaril 1938, Ämari vangla 1984. aastal. Tänapäevaks on suletud endine Rummu vangla ning Ämari vangla. Murru ja Ämari vanglate ühendamise tulemusel loobuti Ämari amortiseerunud hoonetest. Töötava vanglana tegutseb Murru vangla.

Pikemas perspektiivis on Justiitsministeeriumil plaanis sulgeda ka Murru vangla, mis soodustaks ka Rummu aleviku arengut ning parandaks sealsete elanike turvatunnet.

Turvalisust suurendavateks tegevusteks on ka liiklusohutuse parandamine läbi tänavavalgustuse arendamise. Üldplaneeringus tuleks suurematele tänavatele ja kergliiklusteedele kavandada perspektiivis ka tänavavalgustuse rajamist.

4.16 **Muud küsimused**

4.16.1 **Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad**

Vasalemma valla üldplaneeringu eelnõus on detailplaneeringu kohustusega alaks määratud Vesiküla kompaktse hoonestusega elamuala, selle perspektiivne elamumaa ning Lemmaru küla hooajaliste elamute (suvilate ja aiamajade) maa. Rummu, Ämari ja Vasalemma alevikud detailplaneeringu koostamise kohustusega aladeks pole määratud.

Planeerimisseaduse alusel on detailplaneeringu koostamine kohustuslik linnades ja alevites ning alevike ja külade olemasolevatel ja kavandatavatel selgelt piiritletataval kompaktsel asustusega territooriumi osadel. Seadusest tulenevalt on vajalik detailplaneering koostada ka Vasalemma, Rummu ja Ämari aleviku tiheasustusaladel arendustegevuse kavandamiseks. Detailplaneeringu lähteülesannetega antakse tegevusele suunised, mis tingimustel ja mis mahus tohib tegevust antud piirkonnas ellu viia, mistõttu on detailplaneeringu koostamise kohustusega alade kaardimaterjalil kajastamine väga oluline.

Leevendavad meetmed:

- Viia üldplaneering kooskõlla Planeerimisseadusega detailplaneeringu koostamise kohustusega alade määramise osas, lisades detailplaneeringu koostamise kohustusega alade nimistusse ka Vasalemma, Rummu ja Ämari alevikud.

4.16.2 Kuivendatud alad

Vasalemma vallas asub mitmeid põllu- ja metsamaid, millele on rajatud kuivendus- või maaparandussüsteem pinnasevee alandamiseks ja maade kuivendamiseks. Suuremad kuivendatud alad jäävad valla keskossa Vesiküla külla ning valla lõunaossa (vt ptk 3.3.1 joonis 3.2). Kõikide arendustegevuste elluviimisel on oluline tagada olemasolevate maaparandussüsteemide toimimine. Kuivendussüsteemide kahjustamisel tuleb taastada selle toimimine.

Leevendavad meetmed:

- Kõikide arendustegevuste elluviimisel on oluline tagada olemasolevate maaparandussüsteemide toimimine. Kuivendussüsteemide kahjustamisel tuleb taastada selle toimimine.

4.16.3 Ettepanek valla piiri muutmiseks

Üldplaneeringu eelnõus tehakse ettepanek muuta Vasalemma valla piiri Keila ja Padise vallaga, lähtuvalt ajaloolisest ja looduslikust aspektist. Pakutav valdade vaheline piir kulgeks mööda Vasalemma jõge piirimuudatuse tulemusena.

Vasalemma valla piiri muutmine saab toimuda vaid naabervaldadega kokkuleppel ning Vabariigi Valitsuse otsuse alusel.

Sotsiaalne keskkond

Valla piiri taastamine ajalooliselt väljakujunenud viisil toetab valla sotsiaalse keskkonna tugevnemist. Omavalitsuste piiride kulgemine mööda looduslikke piire (nt jõgi) on ka loogilisem, kuna antud juhul on Vasalemma jõgi nagnii looduslikuks barjääriks mõlemal pool jõge asuvate asulate omavaheliseks suhtlemiseks.

4.17 **Kumulatiivsed mõjud**

Juba tehnogeenses kasutuses olevate alade (nt endised vanglate alad) kasutamine tootmistegevuse arendamiseks omab positiivset mõju looduslike alade säilimisele ning ka elanike heaolule ja tervisele, kuna elamute lähedale ei nähta ette uute tootmisalade rajamist. Vanglaalade kasutuselevõtt tootmisobjektidena omab positiivset mõju ka tööhõive säilimisele vallas ning tõstab tänu vanglate sulgemisele elanikkonna turvatunnet.

Kõrghaljastusega elamumaade arendamine aitab säilitada looduslikke alasid ning omab kumuleeruvat mõju eeskätt bioloogilise mitmekesisuse säilimisele, aga ka elanikkonna heaolule ja tervisele ja kaudselt õhu ning pinna- ja põhjavee kvaliteedi säilimisele. Kõrghaljastuse säilitamise vajadusega elamumaade määramine on eeskätt oluline Vasalemma alevikus esinevate kõrghaljastusalade säilimiseks. Osaliselt on Vasalemma aleviku kõrghaljastusega alad määratud ka haljasaladeks, kus hoonete rajamine pole lubatud ning seetõttu omab meede veelgi olulisemat positiivset mõju sealsete männimetsade säilimisele.

Elanikkonna heaolu ja tervist silmas pidades on oluline Ämari lennubaasi lõunaküljel asuvate metsade määramine puhvermetsadeks/kaitsehaljastuseks eesmärgiga tõkestada lennuliiklusest tulenevat müra. Lisaks mõjutab see positiivselt rohevõrgustiku toimimist ning looduslike alade säilimist, kuna antud aladele pole hoonestuse rajamine üldjuhul lubatud.

Kergliiklusteede rajamine ühtse võrgustikuna kolme aleviku ning olulisemate sotsiaal- ja puhkealade vahel suurendab kergliiklusvahendite kasutamist liikumisel ning omab positiivset mõju nii sotsiaalsele keskkonnale, elanikkonna heaolule ja tervisele, õhu kvaliteedile kui bioloogilise mitmekesisuse säilimisele.

Olulise positiivse mõjuga on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamine ning reoveekogumisalade määramine, sest antud meetmed aitavad ära hoida pinna- ja põhjavee edasist saastumist reoainetega.

Õhu kvaliteedile avaldab positiivset mõju segafunktsiooniliste alade määramine, millega tagatakse teenuste kättesaadavus kodukoha lähedal, ning jalgrattateede võrgustiku planeerimine, pöörates tähelepanu kergliiklussõbralikkusele ja liiklusohutusele.

Miljööväärtuslike alade ning väärtuslike maastike määramine ning nende säilimiseks tingimuste seadmine aitab hoida piirkondadele omast maastikupilti ning ilmet, tagades samaaegselt ka piirkonna elukvaliteedi säilimise.

Majandusliku keskkonna arengut soodustavad olemasolevate vanglaalade kasutuselevõtt tootmisaladena ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni väljaarendamine valla kolmes alevikus.

5 Keskkonnamõju seireks kavandatud meetmed ja mõõdetavate indikaatorite kirjeldus

Keskkonnamõju seiret korraldab kohalik omavalitsus. Seire aitab jälgida keskkonnameetmete rakendamise käiku, hinnata nende tõhusust ning varakult avastada võimalik oluline keskkonnamõju.

Suuremahuliste uuringute korraldamine erinevates valdkondades käib omavalitsusele tõenäoliselt üle jõu, seepärast tuleb vallavalitsusel end kursis hoida teiste riigiasutuste poolt teostatava seire ja analüüsidega tema territooriumil (näiteks Keskkonnaministeerium, selle allasutused, maavalitsus jne). See võib hõlmata näiteks inventuure kaitsealadel ja muudel looduslikel aladel, hinnanguid maastike väärtuste kohta, sotsiaalse keskkonna analüüse jm.

Omavalitsuse enda poolt teostatava seire korraldamiseks sobivad indikaatorid on toodud tabelis 5.1. Vallavalitsus peaks seireandmed koondama perioodiliselt (soovitavalt igal aastal) ja võrdlema neid varem kogutud andmetega. Olulise negatiivse keskkonnamõju ilmnemisel või sellekohase kahtluse tekkimisel tuleb teostada täiendav kontroll ning rakendada meetmeid mõju vältimiseks või leevendamiseks. Seire tulemusi tuleb arvestada omavalitsuse töös ja üldplaneeringu uuendamisel.

Tabel 5.1. Soovituslikud indikaatorid keskkonnaseire korraldamiseks.

Keskkonnamõju valdkond	Võimalik keskkonnamõju	Indikaatorid
Vesi ja pinnas	Pinnavee saastumine	Analüüsid veekogudesse suunatavast heitveest ning suublast suubumiskohast üles- ja allavoolu (teostab vee-ettevõtte vastavalt vee erikasutusloas sätestatavatele nõuetele). Analüüsid veekogudesse suunatavatest kaevandusvetest (teostavad kaevandusloa omanikud). Rummu järve veetaseme seire
		Ühiskanalisatsiooni või lokaalse puhastiga ühendatud majapidamiste arv
		Reovee pürgimissõlmede arv
	Põhjavee saastumine	Joogivee analüüsid puurkaevudest., sh radooni sisalduse määramine (teostavad vee-ettevõtted vastavalt vee erikasutusloas sätestatavatele nõuetele) Kasutusest väljasolevate tamponeerimata puurkaevude arv
Õhk ja kliimaatilised faktorid	Kasvuhoonegaaside ja muude saasteainete paiskamine õhku	Välisõhku paisatavate emissioonide seire (teostavad ettevõtted vastavalt välisõhu saasteloas sätestatud nõuetele)
Bioloogiline mitmekesisus, taimestik, ja loomastik	Looduslike elupaikade vähenemine arendustegevuse tulemusena	Metsade, looduslike rohumaade ja haritava põllumaa pindala
		Arendusprojektide maht rohelise võrgustiku aladel, kaitsealadel ja metsaaladel
		Loodusliku pinnase osakaal puhke- ja turismialadel
	Bioloogilise mitmekesisuse vähenemine	Rekultiveeritud karjääri pindala
Kultuuripärand ja maastik	Maastikuilme muutmine väärtuslikel maastikel ja väljaspool neid.	Hooldatavate pärandkultuurmaastike pindala
		Põllumajanduslikus kasutuses oleva maa pindala
Elanikkond ja inimeste tervis	Keskkonnasaaste mõju inimese tervisele	Väärtuslike põllumaade pindala ja selle muutused
		Roheliste puhvertsoonide olemasolu ettevõttelaladel Elamute kraanidesse jõudva joogivee kvaliteedi kontroll, sh radoonisisalduse määramine (teostab vee-ettevõtte)
Sotsiaalne ja majanduslik keskkond	Avalikud teenused ei ole kättesaadavad	Vallas pakutavate elukondlike teenuste nimistu ja neid pakkuvate asutuste arv ning paiknemine
		Kõvakattega teede kogupikkus ja nende kaardistamine
	Ühekülgne ettevõtlus	Kergliiklusteede kogupikkus ja nende kaardistamine
Jäätmete		Tegutsevate ettevõtete nimistu ja tegevusalad
		Jäätmekogumispunktide arv ja tühjendamissagedus
		Korraldatud jäätmeveoga liitunud arv

6 Ülevaade keskkonnamõju hindamise protsessist ja mõjude hindamise käigus ilmnenu raskustest

Üldplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise aluseks on Vasalemma Vallavolikogu 02. oktoobri 2007. a otsus nr 92.

Keskkonnamõju strateegiline hindamine viidi läbi vastavalt kehtivale *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele*.

Vasalemma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise viisid läbi OÜ Alkranel konsultandid koostöös vallavalitsuse töötajatega.

Vasalemma valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõu kohta küsiti enne programmi avalikku arutelu seisukohti järgmistelt asutustelt:

- Harju Maavalitsus;
- Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regioon;
- Kultuuriministeerium;
- Sotsiaalministeerium;
- Kaitseministeerium;
- Justiitsministeerium;
- Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium.

Programmiga oli võimalik tutvuda Vasalemma valla koduleheküljel ning OÜ Alkranel veebilehel. Programmi avalikust aruelust teatati 14.01.2008. „Ametlikes Teadaannetes” ja 18.01.2008 ajalehes „Harju Ekspress”. Programmi avalik väljapanek toimus ajavahemikul 18.01.2008 – 1.02.2008 ning avalik arutelu 4.veebbruaril 2008. a Vasalemma vallavalitsuse saalis. KSH programm ja selle avalikustamisega seotud dokumendid on esitatud käesoleva töö lisa 2. KSH programm on heaks kiidetud Harjumaa Keskkonnateenistuse (praeguse Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regioon) poolt 22.01.2007 kirjaga nr 30-12-1/3809-2 (lisa 3).

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik väljapanek toimus ajavahemikus 5.02 - 26.02.2009. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega oli võimalik tutvuda Vasalemma Vallavalitsuse ruumides ning aruanne oli elektrooniliselt alla laetav OÜ Alkranel kodulehel (<http://www.alkranel.ee>) ja Vasalemma Vallavalitsuse kodulehel (<http://www.vasalemma.ee>). KSH aruande avalikust väljapanekust teavitati 11.02.2009 väljaandes „Ametlikud Teadaanded” ning 30.01.2009 ajalehes „Harju Ekspress” ning 1.01.2009 Vasalemma valla infolehes. KSH aruande avaliku arutelu protokoll, osalejate nimekiri ja ajalehes ilmunud kuulutuste koopiad on esitatud **lisa 8**.

Olulisi raskusi töö tegemisel koostöös vallavalitsusega ei ilmnenu. Ajaline viivitus keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisel tulenes sellest, et üldplaneeringu koostajalt (Ramboll Eesti AS) üldplaneeringu lähteandmete kättesaadavus polnud kuigi kiire.

7 Aruande ja hindamistulemuste lühikokkuvõte

7.1 Vasalemma valla keskkonna ülevaade

Vasalemma vald asub Harjumaa loodeosas, piirnedes kagus Kernu, loodes Keila, läänesuunal Padise ning lõunas Nissi vallaga. Valla üldpindala on 38,66 km², ulatudes põhjast lõunasse ~ 6 km ning läänest itta ~ 11,5 km. Valla keskosa läbib 6,7 km ulatuses Keila-Haapsalu tugimaantee lõik ning Tallinn-Riisipere raudteeliin. Valla lääneosas paikneb Ämari lennubaas, valla territooriumile jäävad ka kolm suuremat lubjakivi kaevandusala. Vasalemma valla territoorium hõlmab kolme asulat (Vasalemma, Rummu ja Ämari alevik) ning kahte küla (Veskiküla ja Lemmaru küla). Suuremad keskused, Keila ja Tallinn, jäävad linnulennult Vasalemma alevikust vastavalt 11 km ning 38 km kaugusele.

Vasalemma valla aladel levivad peamiselt leostunud ja leetjad gleimullad (Go, GI) ning klibumullad (K), valla keskosas ka madalsoomullad (M). Veskikülas ja valla lõunaosas on mitmed põllumaad ja metsaalad kuivendatud.

Eesti ehitusgeoloogilise rajoneerimisskeemi alusel jääb Vasalemma vald Madal-Eesti valdkonda B1, mis kujutab endast peamiselt Ordoviitsiumi-Siluri platoo abrasioonitasandikku. Rajooni reljeef on tasane, enamasti nõrgalt lainjas. Kohati esinevad 10...20 m kõrgused kitsad oossiljakud ja moreenkuplistikud.

Pinnakate on üldiselt õhuke. Laialdaselt on levinud alvarid – pinnakatteta alad, kus lubjakividel esineb vaid õhuke mullakiht. Põhiliseks pinnakatte tüübiks on põhimoreen, mille paksus ulatub 2...3 meetrini. Teiseks levinud pinnasetüübiks on glatsiofluviaalsed liivad ja kruusad. Paljudes aluspõhja või moreenkatte nõgudes esineb viirsavisid 1...2 m paksuses ja turbalasuundeid umbes samasuguse paksusega.

Aluspõhja kivimi moodustavad Alam- ja Kesk-Ordoviitsiumi savikad lubjakivid mergli vahekihtidega. Allpool (45...70 m sügavusel) lasuvad Alam-Ordoviitsiumi glaukoniitlubjakivid ning selle all Alam-Ordoviitsiumi ja Alam-Kambriumi aleuroliidid ja liivakivid.

Eesti radooniriski levilate kaardi (1:200 000) alusel kuulub valdav osa Vasalemma vallast normaalse radooniriski alale, kus esinevad normaalse looduskiirgusega pinnased (lokaalselt võib esineda kõrge ja madala radoonisisaldusega pinnaseid). Valla keskosas on radoonirisk pinnases madal ning lääne- ja kaguosas esinevad aluspõhjakivimid, mis on kaetud õhukese pinnakattega ning milles radoonirisk on enamasti madal juhul kui ei esine karstinähtusi.

Vastavalt Harju alamvesikonna põhjavee kaitstuse kaardile mõõtkavas 1:50 000 on Vasalemma vallas maapinnalt esimene aluspõhjaline põhjaveekompleks enamasti väheselt kaitstud, kuid Vasalemma ja Rummu alevikus, Lemmaru külas ja nende lähiümbruskondades on põhjavesi pindmise tehnogeense reostuse eest kaitsmata. Ämari aleviku lõunaosas ja Veskiküla küla põhjaosas on põhjavesi pindmise reostuse eest ebapiisavalt kaitstud. Nõukogude armee jättis lahkudes maha tugevalt reostunud alad Ämaris ja Lemmaru külas.

Maapinnalt esimene veekompleks, Kvaternaari kompleks levib kogu alal ja on vähese paksusega (2...5 m). Kuna kompleksi veandvus on väike, siis leiab see vallas vähest kasutust. Kompleks on looduslikult kaitsmata, seetõttu on põhjavesi sageli reostunud.

Maapinnalt teine ehk Silur-Ordoviitsiumi kompleks levib kogu alal. Kompleksi kogupaksus on 47...64 m, suurenedes lõuna suunas. Ordoviitsiumi kompleksi avavaid puurkaeve kasutatakse põhiliselt eramajapidamistes, sama veekompleksi avab ka Vasalemma aleviku ainuke ühisveevarustuse puurkaev. Veekompleksi sügavamates kihtides võib esineda ülenormatiivset fluorisisaldust.

Ordoviitsium-Kambriumi veehorisont levib kogu alal. Veehorisont lasub 50-70 m sügavusel maapinnast. Kompleksi vett tarbivad kõik Rummu ja Ämari ühisveevarustuse puurkaevud, samuti Vasalemma alevikus Jaama tee 2 asuva tootmishoone ning lasteaia puurkaevud. Veehorisondi vesi on mage ja pehme. Üldreostusnäitajate järgi on veehorisondi põhjavesi hea või väga hea. Harju maakonnaplaneeringu alusel on seoses intensiivse tarbimisega Ordoviitsium-Kambriumi veekihist tekkinud ulatuslikud alangulehtrid Rummu ja Vasalemma veehaarete ümbruses.

Kambrium-Vendi kompleksi põhjavett valla territooriumil enamasti ei kasutata. Kambrium-Vendi veekompleksi põhjavees võivad olla ületatud joogiveele kehtestatud piirnormid radionukliidide osas. Kõrgetes kontsentratsioonides radionukliidide esinemine põhjavees on potentsiaalselt ohtlik inimeste tervisele, kõrgendades vähki haigestumise riski.

Vasalemma valla kinnitatud põhjavee prognoosvarudeks (P) aastani 2030 Ordoviitsium-Kambriumi veekompleksis on 400 m³/ööp ning Kambrium-Vendi veekompleksis 600 m³/ööp. Rummu asula hinnatud põhjavee tarbevaru (T2) Ordoviitsium-Kambriumi veekompleksis on 900 m³/ööp.

Valla hüdroloogilise võrgustiku moodustavad peamiselt vooluveekogud (jõed, ojad, peakraavid ja kraavid), seisuveekogudest esinevad enamasti endistesse kaevandustesse tekkinud järved. Vooluveekogudest läbivad valda Vasalemma jõgi, Kloostri, Sõeru, Ohtu ja Metsapea peakraavid, tehiskärved on tekkinud Rummu lubjakivimaardla Rummu karjääri, Vasalemma lubjakivimaardla Padise paemurrud nr 1 karjääri, Männiku karjääri, Tööstuse tänava karjääri ning Autobaasi karjääri. Looduslikud järved Vasalemma vallas puuduvad.

Maavaradest leidub Vasalemma valla territooriumil lubjakivi, vähesel määral ka kruusa, liiva ja turvast. *Maapõueseaduse* (RT I 1995, 13, 156) alusel on Vasalemma vallas välja antud kaks kaevandamis luba. Vasalemma karjääris on antud luba Nordkalk AS-le ja Rummu lubjakivikarjääris OÜ-le Erksaar. Valla idaosas asub kohaliku tähtsusega aktiivse reservvaruga Ohtu turbamaardla.

Vasalemma vallas ei asu ühtegi Natura 2000 ala ega kaitstavat looduse üksikobjekti. Kaitsealana on kaitse alla võetud Vasalemma mõisa park.

Arhitektuurimälestistest asuvad Vasalemma vallas Vasalemma mõisa peahoone, (1893. a), mõisa park, värav, veetorn, kelder, kaheruumiline kelder, sepikoda, aitkuivati, meierei ja mõisa ait ning arheoloogiamälestistest Vesiküla küla asulakoht.

1.01.2009 seisuga elab Vasalemma vallas 2894 inimest. Valla keskmine asustustihedus on 74,9 elanikku km² kohta. Suurim keskus elanike arvu poolest on Rummu alevik 1046 elanikuga. Valla elanikest 37,3 % moodustavad eesti rahvusest, 36,5 % vene rahvusest inimesed. Ülejäänud elanikud on valdavalt ukrainlased ja valgevenelased.

Vasalemma valla haldusallas on kaks põhikooli: Vasalemma põhikool ja Ämari põhikool. Vasalemma vallas töötab kaks lasteaeda: Vasalemma ja Rummu Lastepäevakodu. Lähim eestikeelne keskkool asub Keilas, s.o Keila Gümnaasium. Lähim vene õppekeelega keskkool on Keila Ühisgümnaasium.

Vasalemma Vallavalitsuse andmetel on 31.12.2008 seisuga vallas töötute arv 119. Harju maakonnaplaneeringu kohaselt töötab ca 41 % Vasalemma valla elanikest väljaspool valda.

Suurimateks tööandjateks vallas on Justiitsministeeriumi alluvuses olev Murru vangla Rummu asulas, Vasalemma Vallavalitsus ja tema allasutused, Ämari Lennubaas, Nordkalk AS (paekivi kaevandamine ja töötlemine) ning väiksemad õmblus-tekstiiliettevõtted.

Suurematest maanteedest läbivad valda Keila-Haapsalu tugimaantee, Ämari tee kõrvalmaantee, Riisipere-Vasalemma kõrvalmaantee, Vasalemma jaama tee kõrvalmaantee ja Vasalemma karjääri tee kõrvalmaantee. Valla läänepiiriks on 1,3 km ulatuses Paldiski-Padise kõrvalmaantee. Valla keskosa läbib Tallinn-Riisipere raudtee ja selle haruliin. Vasalemma valla loodeosas asub Ämari lennuväli. Lennuvälja ehitamist alustati 1945. aastal ja 1952-1992 kasutati seda NL sõjaväe lennuväljana. Ämari Lennuvälja pindala on 930 ha.

Käesoleval ajal on ühisveevärgiga varustatud praktiliselt kõik Rummu ja Ämari alevike elanikest, kinnipeetavatest Rummu vanglatest ning ligikaudu 24 % Vasalemma aleviku elanikest. Enamik elanikke Vasalemmas saavad oma tarbevee kruntidele rajatud puurkaevudest. Vasalemma vallas asuvad reoveepuhastusseadmed Rummu, Ämari ja Vasalemma alevikus. Rummu ja Vasalemma puhastid on amortiseerunud ning vajavad rekonstrueerimist. Ämari alevikus lõpetati 2008. a sügisel reoveepuhasti rekonstrueerimistööd.

Vallas on kehtivad heakorra ja kaevetööde eeskiri ning Vasalemma valla jäätmehoolduseeskiri. 2004. aastal on koostatud „Vasalemma valla jäätmekava”. Korraldatud olmejäätmevedu on rakendunud alates 2005. aastast. Jäätmeveopiirkonnaga on hõlmatud kogu omavalitsuse territoorium. Valla territooriumil prügilaid ei ole.

7.2 **Keskkonnamõju strateegilise hindamise protsess**

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise objektiks on Vasalemma valla üldplaneering, mille koostamine algatati Vasalemma Vallavolikogu 02.10.2007. a otsusega nr 92. Üldplaneeringut koostab Vasalemma Vallavalitsus koostöös Ramboll

Eesti AS konsultantidega. Üldplaneeringu protsessi jooksul viidi läbi mitmeid avalikke arutelusid ning töökoosolekuid, et selgitada välja erinevate osapoolte nägemus valla perspektiivsest maakasutusest ning leida konsensus maakasutuse osas järgneva 15 aasta perspektiivis.

Vastavalt *Planeerimisseadusele* § 2 ja 8 on üldplaneeringu eesmärgiks valla territooriumi arengu põhisuundade ja tingimuste määramine, aluste ettevalmistamine detailplaneerimise kohustusega aladel ja juhtudel detailplaneeringute koostamiseks ning detailplaneeringu kohustuseta aladel maakasutus- ja ehitustingimuste seadmiseks.

Keskkonnamõju strateegiline hindamine viiakse läbi vastavalt kehtivale *Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele*. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne koostatakse vastavalt seaduse § 40 toodud nõuetele lähtuvalt planeerimisdokumendi sisust ja kehtestamise tasandist.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärgiks on Vasalemma valla üldplaneeringu elluviimisega kaasnevate võimalike oluliste keskkonnamõtjude väljaselgitamine, mõjude olulisuse ja ulatuse hindamine ning negatiivsetele mõjudele vajalike leevendavate meetmete, positiivsete mõjude esiletoomiseks täiendavate leevendavate meetmete ning keskkonnamõju seiremeetmete väljapakumine.

Üldplaneeringu koostamine on pikaajaline protsess, mille käigus planeeringulahendused pidevalt täienevad. Keskkonnamõju strateegiline hindamine toimus samaaegselt üldplaneeringu koostamisega.

Keskkonnamõju hindamise käigus tervet üldplaneeringut hõlmavat alternatiivset planeeringulahendust ei kaalutud. Kaaluti asukoha põhiseid alternatiive Ämari lennubaasi viiva raudtee rajamiseks.

KSH programm on heaks kiidetud Harjumaa Keskkonnateenistuse (praeguse Keskkonnaameti Harju-Järva-Rapla regioon) poolt 22.01.2007 kirjaga nr 30-12-1/3809-2.

7.3 Mõtjude hindamise kokkuvõte, leevendavad meetmed

Käesolevas töös hinnati üldplaneeringu eelnõus toodud tegevusi püstitatud KSH eesmärkide suhtes ning pakuti välja leevendavad meetmed (ptk 4).

Järgnevalt on toodud tähtsamad keskkonnamõtjude hindamise käigus tehtud järeldused ja vajalikud leevendavad meetmed negatiivsete keskkonnamõtjude vältimiseks ja vähendamiseks ning positiivsete mõjude suurendamiseks. Leevendavad meetmed on eraldatud muust tekstist allajoonitult.

Keskkonnamõtjude strateegilisel hindamisel tuuakse välja ainult olulised keskkonnamõtjud. Kui mõnes mõju valdkonnas mõjud puuduvad, siis neid ei käsitleta.

Segafunktsiooniga alad

Nii Rummu kui Ämari alevikus jäävad planeeritavad segafunktsiooniga alad Keila-Haapsalu maantee ja Ämari tee teekaitsevööndisse ning sanitaarkaitsevööndisse. Elamute ja puhkeobjektide rajamine teede sanitaarkaitsevööndisse on lubatud vaid juhul, kui tagatakse kruntide välismüra taseme jäämine lubatud normi piiridesse. Vajadusel tuleb võtta kasutusele müratõkkeelemendid (nt mürasein).

Elamumaa

Üldplaneeringu eelnõuga kavandatakse suuremad perspektiivsed elamualad Vasalemma, Rummu ja Ämari alevikku ning Vesiküla külasse. Lemmaru külasse on kavandatud hooajaliste elamute maa.

Üldplaneeringu kohustus on paika panna üldprintsüübid ja tingimused ka hajaasustusega aladel elamuehituse arendamiseks. Keskkonnamõju strateegilise hindaja soovib eelistada hajaasustusega aladel elamutüübina maastikuliselt hajali paigutatud ühepereelamuid, sealjuures tuleks elamute rajamisel järgida külade hoonestusalal väljakuunenud maaüksuste ulatust ja konfiguratsiooni. Katastriüksuse minimaalseks suuruseks kehtestada 1,0 ha. Ühele katastriüksusele lubada ehitada üks ühepereelamu koos abihoonetega.

Vasalemma aleviku ja Vesiküla küla perspektiivsed elamualad on kavandatud väga lähedale üleriigilise tähtsusega lubjakivi maardla Padise Paemurrud nr 1 passiivsetele tarbevarudele, sealjuures kattub Vasalemma aleviku olemasolev väikeelamute maa lubjakivimaardlaga. Keskkonnamõju strateegilise hindaja ei soovita alale, kus elamumaa kattub maardlaga, uusi arendustegevusi kavandada.

Võimalikku negatiivset mõju avaldab Vasalemma alevikus perspektiivse ja olemasoleva elamuala kattumine III kategooria kaitsealuse seeneliigi, kuld soverbielli elupaigaga. Arendustegevuse planeerimine kaitsealuste liikide elupaikades ohustab nende liikide säilimist looduslikes tingimustes. Elamuarenduse kavandamisel tuleb arvestada kaitsealuste liikide elupaikadega. Elamumaade planeerimisel on vajalik tagada kaitsealuste liikide säilimine läbi looduslike tingimuste säilitamise. Krundile, kuhu jääb kaitsealune liik, hoonestuse ja maakasutuse muutmise planeerimisel tuleb konsulteerida vastava kaitsealuse liigi spetsialistiga.

Vesiküla küla ja Vasalemma aleviku perspektiivsetel kõrghaljastuse säilitamise vajadusega elamualadel on soovitatav määrata lisaks minimaalsele krundisuurusele ja krundi täisehitusprotsendile ka kõrghaljastuse säilitamise protsent krundi pindalast. Kõrghaljastusmassiivide liigse tükeldamise vältimiseks on soovitatav säilitada vähemalt 50 % krundil kasvavast kõrghaljastusest.

Rohevõrgustiku toimimise tagamiseks ei tohi lubada rohevõrgustiku elementidele jääva krundi tarastamist. Alevikest väljaspool on soovitatav lubada vaid õueala tarastamist.

Rummu alevikus, Vesiküla külas ning Vasalemma alevikus ulatuvad perspektiivsed elamualad Haapsalu-Keila tugimaantee. Teede sanitaarkaitsevööndisse võib elamuid rajada vaid juhul, kui lubatud välismüra tasemeid ei ületata. Teede sanitaarkaitsevöönditesse jäävate elamualade puhul tuleb detailplaneeringutele seada

nõue müratasemete hindamiseks ja kui need ületavad kehtestatud piirnorme, siis tuleb ette näha vajalikud leevendavad meetmed.

Võimalikku negatiivset mõju elanike heaolule ja tervisele võib avaldada Ämari lennuvälja tegevus ja selle laiendamine. Lennuvälja laiendamisel tuleb kõikidele elanikele tagada kvaliteetne elukeskkond. Juhul kui lennubaasi laiendamine toob kaasa müra piirnormide ületamise, tuleb rakendada leevendavaid meetmeid mürataseme vähendamiseks.

Ühiskondlike ehitiste maa

Ämari alevikku kavandatud perspektiivne ühiskondlike hoonete maa paikneb Ämari tee vahetus läheduses. Uute lasteaedade, hooldekodude vm sotsiaal- ning ühiskondlike objektide kavandamisel teede äärde tuleb tagada müranormide täitmine. Uute ühiskondlike hoonete juurde on soovitatav planeerida kergliiklusparklaid.

Äri- ja tootmismaa

Perspektiivseid tootmismaid on üldplaneeringu eelnõuga muuhulgas kavandatud ka Rummu karjääris asuva tehishjärve äärde. Rummu järve puhul on probleemiks liiga kõrge veetase, mis põhjustab lähedal asuvate alade liigniiskust. Tootmismaaade planeerimisel on vajalik arvestada üleujutusrisiki ja liigniiskuse probleemiga seni, kuni järve veetaseme reguleerimiseks pole midagi ette võetud. Rummu piirkonda tootmisalade kavandamisel arvestada Rummu tehishjärve ehituskeeluvööndiga.

Ettevõtete reoveekäitlus tuleb lahendada ühiskanalisatsiooni kaudu, juhtides ettevõtete reoveed kesksesse reoveepuhastitesse. Lokaalsete reoveepuhastite rajamine ei ole soovitatav. Väiksemate ettevõtete puhul võib kuni kanalisatsiooni rajamiseni kasutada kogumismahuteid. Suure reostuskoormusega ettevõtete puhul on soovitatav rakendada enne reovee ühiskanalisatsiooni juhtimist lokaalset eelpuhastust.

Aladel, kus põhjavesi on kaitsmata või nõrgalt kaitstud, tuleb tootmismaaade arendamisel potentsiaalsed reostusallikad pinnasest isoleerida. Tulenevalt tootmise iseloomust on vajalik sademevee kogumine tootmisterritooriumil ning selle nõuetekohane käitlemine.

Tootmisalade veevajaduse rahuldamisel tuleb lähtuda kinnitatud põhjaveevarudest. Üle 50 m³ ööpäevase veetarbega tootmisettevõtteid pole soovituslik Rummu alevikku ja selle lähialasse kavandada.

Perspektiivsed tootmismaad paiknevad suures osas Rummu olemasoleva ja perspektiivse elamuala vahetus läheduses. Tootmisalade koondumine elamupiirkondade lähedale võib tootmisest tuleva müra, tolmu ning haisuprobleemide tõttu avaldada negatiivset mõju piirkonna elanike heaolule ja tervisele. Rummu alevikku planeeritavate tootmisalade ümber, mis piirnevad osaliselt elamualadega, on soovituslik kavandada kaitsehaljastus. Vajadusel tuleb tootmisalade arendamisel sõltuvalt tootmistegevuse iseloomust läbi viia keskkonnamõju hindamine.

Mäetööstusmaa

Rummu lubjakivi karjääri tegevuse tulemusel on maapinna kõrgust vähendatud kaevandusalal ligi 5,5 meetrit. Käesoleval ajal on Rummu karjääris kaevandustööd praktiliselt lõppenud ning karjäär on täitunud veega. Karjääri järv on tänu lubjakivi

lõhkamisel kivimisse tekkinud pragudele põhjavee toiteline. Karjäari puhul on probleemiks kaevandusjärgselt tekkinud järve kõrge veetase, mis põhjustab lähedalasuvate alade (põldude, metsade, elamumaade) liigniiskust ning suurvee ajal ka teede üleujutamist. Liigniiskumise vältimiseks on oluline rajada Rummu karjäarile veetaseme reguleerimissüsteem, mis hoiaks järve veetaset praegusest vähemalt ühe meetri võrra allpool. Veetaseme vähendamine tuleb läbi viia vastavalt AS Maa ja Vesi (2006, 2007) koostatud Rummu järve veetaseme alandamise projektidele. Seni, kuni Rummu järve veepinna alandamiseks pole midagi ette võetud, pole järve lähiümbrusesse elamute ehitamine soovitav. Alad, mis jäävad Rummu karjäarijärve veetasemest (maksimaalne veetase järves on seni olnud 21,9 m üle merepinna) madalamale, on kõige suurema liigniiskuse ohuga.

Vasalemma alevikus töötav Padise paemurrud nr 2 lubjakivi kaevanduskarjäär on piirkonnas põhjustanud üleüldise põhjavee taseme languse, millest tulenevalt on kuivaks jäänud aleviku kaevud ning suurenenud on ka põuatundlike pinnastega alade ulatus. Kaevanduse ümber moodustunud depressioonilehtrit suurendab nii sügavuse kui pindala suurendamine kaevandusalal. Kaevandusala laiendamisel (nii pindalaliselt kui kaevanduse sügavust suurendades) on vajalik läbi viia keskkonnamõju hindamine. Vasalemma alevikus asuva Padise paemurrud nr 2 karjäari sulgemiseks on vajalik läbi viia keskkonnamõju hindamine, mis käsitleb ka põhjaveetaseme fikseerimise ja ühtlase veetaseme hoidmise lahendit, et vältida kaevanduse sulgemisel ümberkaudsete alade liigniiskeks muutumist ja üleujutamist.

Lubjakivi karjäaridest väljapumbatav vesi saastub savi- ja tolmuosakestega ning lõhkeaine komponentidega, milleks on peamiselt lämmastik- ja süsinikühendid. Lisaks võib väljapumbatav vesi sisaldada ka masinate lekkest tingitult kütuse- ja õlisaadusi. Lubjakivi kaevandusalalt väljapumbatav vesi on vajalik enne Vasalemma jõkke suunamist juhtida läbi õli- ja mudapüüduuri, vähendamaks tahkete osakeste ja naftasaaduste sisaldust vees. Karjäaridest väljapumbatava vee osas tuleb teostada regulaarset seiret, jälgides selles esinevate tahkete osakeste ja naftaproduktide sisaldust.

Käesoleval ajal toimub lubjakivi transport läbi Vasalemma aleviku. Alevikku läbiv tee on pidevalt tolmu ja jalakäijatele kasutuskõlbmatu, kuna kaevanduses puuduvad niisutussüsteemid tolmu vähendamiseks lubjakivi kaevandamisel ja transpordil. Üldplaneeringu eelnõus on reserveeritud uus juurdepääsutee Vasalemma karjäarile, et vältida raskeveokite edasist liiklemist läbi Vasalemma aleviku. Uue juurdepääsutee, mis kulgeb tiheasustustala kõrval, kasutamise läbi välditakse ka Vasalemma aleviku elanike häirimist suureneva müra ja tolmutekkega. Keskkonnamõju strateegiline hindaja soovitab uut karjäariteed kavandada siiski veel põhjapoole, et see ei külgneks Vasalemma aleviku olemasolevate ja perspektiivsete elamualadega.

Lubjakivi kaevandamisel on põhilisteks müra allikateks lõhkamine, suurte kivimitükkide purustamine, purustus-sorteerimisjaama töö, killustiku laadimine kalluritele ning äravedu. Vasalemma karjäarist lähtuv müra saavutab välisõhus lubatud päevase mürataseme piiri 100 m kaugusel purustussõlmest ning öise lubatud mürataseme 300 m kaugusel purustussõlmest, jäädes kaevandusala suurust arvestades enamasti karjäari territooriumi piiresse.

Kaevandusalalt lähtuvale mürale lisaks kaasneb müra ka toodangu väljaveol karjääridest. Keskmise aastase Vasalemma karjääri kaevandamismahu 200 000 m³ ehk 520 000 t puhul veetakse aastas välja 20 000 keskmiselt 26 t raskust autokoormat ehk tööpäevadel keskmiselt 100 koormat ööpäevas. Lubjakivi killustiku vedamisel on peale müra probleemiks ka teede ja teedeäärsete alade kattumine tolmuaga. Lubjakivi transpordil tekkivat müra ja tolmu on võimalik vähendada, suunates lubjakivi transpordi ümber Vasalemma aleviku.

Riigikaitse ehitiste ala

Riigikaitse ehitiste aladena käsitletakse Vasalemma valla üldplaneeringu eelnõus Rummu alevikus asuvaid vanglaid ning Ämari lennubaasi territooriumi.

Ämari lennubaas

Ämari lennuvälja puhul on lähim eesmärk arendada see NATO nõuetele vastavaks militaarlennuväljaks, mis võimaldaks vajadusel regulaarselt teostada NATO õhuruumi turvet ja oleks võimeline tagama kõrge teenindatuse taseme ka kriisisituatsioonis. Lennuvälja eksisteerimine Ämari alevikus on olnud oluliseks reostusallikaks pinnasele ja veekeskkonnale, kuna aastate jooksul on pinnasesse valgunud suurtes kogustes lennukikütust. Väljaspool lennujaama territooriumi mõjutavad keskkonda peamiselt lennuliiklusega kaasnev müra ja õhusaaste. Samuti kaasneb lennuväljaga suurõnnetuse oht.

Vastavalt Harju alamvesikonna veemajanduskavas välja toodud nõudele tuleb Ämari lennujaama territooriumil olemasolevates puuraukudes teostada üks kord kolme aasta jooksul põhjavee seiret.

Kütusehoidlate, töökodade, autode tankla ja endise katlamaja ümbrus on saastatud naftaproduktidega, mis vajavad saneerimist. Üldplaneeringus tuleks seada Ämari lennuvälja arendamise osas lisatingimused seniste reostuskollete likvideerimiseks ja eelnimetatud alade saneerimiseks.

Lennuvälja puhul on oluliseks ohuks veekeskkonna saastumine jäätõrjekemikaalide (nt karbamiidid, atsetaatide vesilahused) komponentidega. Seetõttu peavad sademeveett käitlevad puhastid olema projekteeritud nii, et need suudaksid ka lennuväljalt tulevaid jäätõrjekemikaale veest puhastada.

Õhusõidukite poolt õhku paisatavate heitgaaside koostises on kõige suurema osakaaluga süsinikoksiid (CO) ja lämmastikoksiidid (NO_x). Lennuliiklusest tulenev õhusaaste ei mõjuta oluliselt välisõhu kvaliteeti lennuvälja ümbruses asuvatel elamualadel ega mõju negatiivselt kasvatavatele põllukultuuridele ja metsadele.

Lennubaasi territooriumi lõunaosa jääb rohevõrgustiku alale. Lennuvälja arendamisel NATO nõuetele vastavaks militaarlennuväljaks hüppelist lennuliikluse intensiivistumist ette pole näha ning seega ei suurene oluliselt ka keskkonnamõju elustikule. Lennuliiklus avaldab kõige enam mõju linnustikule. Lindude kokkupõrked lennukite või helikopteritega toimuvad õhusõidukite õhkutõusmis- ja maandumismanöövrite ajal.

Hendrikson & Ko (2007) tehtud perspektiivse Ämari lennuvälja kasutamise ja laiendamise seotud müramodelleerimine näitas, et päevane 60 dB müratase

saavutatakse lennuväljast ca 700 m kaugusel lennurajast ning ca samal kaugusel saavutatakse ka öine 50 dB müratase. Kuna olemasolevad lennuväljale lähimad elamud jäävad ca kaks korda kaugemale, siis ei ole lähimate elamute juures ette näha kehtestatud müranormide ületamist.

Lennuvälja käitamisega kaasneb lisaks kõrgendatud müratasemele ka suurem vibratsioon teke. Vibratsioon on tingitud madalsagedusliku laine poolt põhjustatavast mõjust materjalidele, sh ehitistele. Arvestades vibratsiooniga seotud uuringuid suure koormusega tsiviillennuväljade naabruses, on Ämari lennuvälja koormust arvestades vibratsioonil negatiivsete mõjude ilmnemine väljaspool lennubaasi territooriumi vähetõenäoline. Vibratsiooni leevendava mõjuga on puittaimede juured, mis avaldavad vibratsioonilainele summutavat mõju.

Ämari lennubaasi arendamine NATO nõuetele vastavaks lennuväljaks muudab selle ka majanduslikult olulisemaks objektiks. Seeläbi muutub mõningal määral ka Vasalemma valla staatus.

Vanglad

Pikemas perspektiivis on Justiitsministeeriumil plaanis sulgeda Murru vangla, mis soodustaks ka Rummu aleviku arengut ning parandaks sealsete elanike turvatunnet. Vanglate sulgemine ning nende hoonete ja territooriumite teisene kasutuselvõtt muudab visuaalselt paremaks ka Rummu ja Ämari alevike ilmet.

Vanglate sulgemisel kaovad ka nendega seotud senised töökohad. Vanglahoonete kasutuselvõtt tootmis- või ärimaade otstarbel toob valda küll teise spetsiifikaga töökohti, kuid aitab siiski kompenseerida vanglate sulgemisega vähenevate töökohtade arvu.

Teed ja liikluskorraldus

Vasalemma valda läbiv Keila-Haapsalu tugimaantee (17) möödub ka Vesikiküla Vasalemma ja Rummu aleviku lääneosa perspektiivsetest elamupiirkondadest. Samuti nähakse perspektiivseid elamualasid ette Vasalemma alevikus Vasalemma karjääri tee ning Vasalemma jaama tee kõrvalmaanteedes. Inimeste tervisele ja heaolule maanteedest tuleneva mõju vähendamiseks ja vältimiseks kehtestatakse teedele sanitaarkaitsevööndid. Sanitaarkaitsevööndis võib olla inimese elamine ja puhkamine tervisele ohtlik. Vältimaks võimalikke keskkonnasaaste, müra ja vibratsiooni mõjusid inimeste tervisele, on soovitatav teede sanitaarkaitsevööndid kaardile kanda. Teede sanitaarkaitsevöönditesse jäävate elamualade puhul tuleb detailplaneeringutele seada nõue müratasemete hindamiseks ja kui need ületavad kehtestatud piirnorme, tuleb ette näha vajalikud leevendavad meetmed.

Käesoleva töö käigus viidi läbi liikluse müra modelleerimine Keila-Haapsalu tugimaantee võimaliku perspektiivse liikluse müra korral. Müra modelleerimise tulemusena selgus, et maanteelt tulenev liikluse müra jääb perspektiivsetel elamumaadel lubatud taotlustaseme normi piiresse järgmistel kaugustel:

- Vesikiküla elamupiirkonna ja Vasalemma aleviku piires kiirusepiiranguga (70 km/h) maantee lõigul ca 85 m kaugusel maanteest, kiirusepiiranguvälisel lõigul ca 95 m kaugusel maanteest ja seda nii päevasel kui ka öisel ajal.

- Rummu aleviku piires kiirusepiiranguga (50 km/h) maantee lõigul ca 50 m kaugusel maanteest ning kiirusepiiranguvälisel lõigul ca 70 m kaugusel maanteest ja seda nii päevasel kui ka öisel ajal.

Üldplaneeringu eelnõuga reserveeritavate elamumaade krundid tuleb soovituslikult kavandada Keila-Haapsalu tugimaanteest Vesiküla piirkonnas ja Vasalemma alevikus minimaalselt 95 m kaugusele (kiirusepiiranguga maantee lõigul ca 85 m kaugusele), Rummu alevikus minimaalselt 70 m kaugusele (kiirusepiiranguga maantee lõigul ca 50 m kaugusele). Eeltoodud kaugustest maanteele lähemale kavandavatel elamukruntidel tuleb kasutusele võtta müratõkkeelemendid, tagamaks liiklusest tuleneva müra jäämist kehtestatud normi piiridesse.

Liiklusohutuse tagamisel on oluline komponent hea nähtavus ja häirivate objektide puudumine tee ääres. Liiklusohutuse tagamiseks ja teehoiu korraldamiseks määratakse teedele kaitsevöönd, mille laius riigimaanteedel on 50 m. Vasalemma valla üldplaneeringu eelnõus on Vasalemma ja Rummu alevikus ning Vesiküla külas planeeritud perspektiivsed elamu- ja toomismaad tee kaitsevööndisse. Hoonete planeerimine tee kaitsevööndisse ei ole lubatud.

Üldplaneeringu eelnõuga kavandatakse Vasalemma Padise paemurrud nr 2 karjäärile uus juurdepääsutee, vältimaks sellega lubjakivi vedavate raskeveokite liikumist läbi Vasalemma aleviku. Uus juurdepääsutee trajektor asub Vasalemma aleviku põhjaosas ning ei läbi aleviku elamuala nii suures ulatuses kui olemasolev teekoridor. Seega ei mõjuta uue juurdepääsutee rajamisel raskeveokite liikumine nii suurt elanike arvu ning müra ja tolmu teke elamuallas kindlasti leevendub, võrreldes praeguse olukorraga. Negatiivsete keskkonnamõjude minimeerimiseks on soovituslik kavandada uut karjääriteed siiski veel rohkem põhjapoole, jäädes praktiliselt Vasalemma alevikust väljapoole. Kuna sel juhul kulgeks tee osaliselt ka Keila valla territooriumil, tuleb trajektoori muudatus kooskõlastada naaberomavalitsusega.

Kergliiklusteede rajamine toetab tervislikke ja sportlikke eluviise, avaliku ruumi kättesaadavust ning tõstab jalgratturite ja jalakäijate turvalisust ning vähendab nendega toimivate liiklusõnnetuste ohtu. Kergliiklusteed on soovitatav kavandada läbi kolme aleviku, ühendades ka tähtsamaid sotsiaalobjekte, puhkealaseid ja vaatamisväärsusi. Seetõttu tuleks piki Keila-Haapsalu maanteed kulgev perspektiivne kergliiklusteed pikendada nii, et see kulgeks Rummu alevikust Vasalemma alevikuni.

Raudtee

Vasalemma üldplaneeringu eelnõuga kavandatakse rajada raudteeharu Ämari lennubaasini. Üldplaneeringus ja käesolevas töös käsitletakse kahte võimalikku alternatiivi Ämari lennubaasini rajatava raudtee asukoha valikul:

- Alternatiiv I – hetkel kehtivas Vasalemma valla üldplaneeringus on uue Ämari lennubaasini rajatav raudteeharu hargnemine Tallinn-Riisipere raudteelt kavandatud Vasalemma alevikust lõuna pool.
- Alternatiiv II – Vasalemma valla üldplaneeringu eelnõus on vastav Ämari lennubaasini rajatav raudteeharu hargnemine kavandatud peamiselt Keila valda ning Vasalemma valla territooriumile jääb ainult väike osa.

Raudtee rajamine toob seega kaasa ohu kütuse jm materjalide sattumiseks pinnasesse ja põhjavette. Nimetatud ained võivad pinnasesse ja veekeskkonda sattuda eeskätt

raudteel toimuda võiva õnnetuse tagajärjel. Õnnetuse mõju vähendamiseks on vajalik reostus kiirelt likvideerida ning selleks tuleb ette näha tegevuskava koostamine.

Uue Ämari lennubaasini ulatuva raudteeharu rajamisel tuleb arvestada olemasolevate kuivendussüsteemidega. Raudtee ehitusel tuleb tagada kuivendussüsteemide toimimine.

Kavandavate Ämari lennubaasi viivate raudteetrasside puhul on probleemiks lisanduvate rohevõrgustiku konfliktalade tekitamine. Alternatiiv I raudteetrassi valikul lõigatakse raudtee poolt rohevõrgustik läbi kahel korral, alternatiiv II puhul samuti kahel korral. Raudteega ristuvad rohevõrgustiku osad pole suureks probleemiks taimede ja putukate levikule, vaid eeskätt ulukite liikumisele.

Ämari lennubaasi rajatava raudteetrassi (alternatiiv I ja II) rajamisel tuleb näha ette meetmed roheline võrgustiku toimimise tagamiseks konfliktaladel, st raudteesildadel ja mitmetasandilistes tee ülesõidukohtades. Raudteetunnelite kavandamisel tuleb arvestada loomade liikumisvajadustega ning tagada neile läbipääs sildade alt ning tunnelitest.

Ämari lennubaasini rajatava raudteeharu raudteesilla asukoha valimisel on oluline jälgida, et see ei läbiks ega oleks liialt lähedal lõheliste kudemispaikadele. Seejuures tuleb silla ehitustööde ajal tagada kalade vaba liikumine jões vähemalt kudeperioodil.

Raudtee avaldab piirkonna sotsiaalsele keskkonnale mõju oma eraldava efekti tõttu. Raudtee võib piirata inimeste liikumist ja kujundada erinevaks seni väljakujunenud liikumistrajektoore, kuna raudteed pole võimalik ületada kõikides kohtades. Raudtee ületamiseks on vaja välja ehitada ülesõidud ja paratamatult saab neid olla piiratud koguses.

Kokkuvõttes on üldplaneeringu eelnõus käsitletud Ämari lennubaasini planeeritav raudteeharu trajektoor (st alternatiiv II) soositum variant raudtee ehitamiseks, kuna selle realiseerumisel mõjutatakse raudteeliiklusest tulenevate võimalike negatiivsete keskkonnamõjudega väiksemat hulka raudteetrassi läheduses elavatest inimestest.

Vasalemma valda läbib ka Tallinn-Riisipere raudteelõik. Vastavalt AS-i Elektriraudtee sõiduplaanile läbib Vasalemma valda jäävat Tallinn-Riisipere raudteelõiku 17 rongi ööpäevas (mõlemad suunad kokku), nendest 16 sõidavad päevasel ajal. Arvestades Akukon OY (2005) tehtud tööd ja käesoleva hetke elektrirongide liiklusedust, jääb raudteelt tulenev müratase eeldatavasti lubatud taotlustaseme piiridesse päevasel ajal ca 60 m kaugusel raudteest ja öisel ajal ca 200 m kaugusel raudteest. Üldplaneeringu eelnõuga uusi elamumaid väljaspool Vasalemma alevikku raudteeäärsel alal ette ei nähta. Elamuarendus võib väikeses mahus toimuda Vasalemma aleviku piires. Seetõttu tuleb võimalike uute elamukruntide kavandamisel raudteele lähemale kui 200 m viia läbi raudteelt tuleneva müra modelleerimine ning vajadusel võtta kasutusele vastavad müratõkkelemendid.

Ühisveevärk ja -kanalisatsioon

Ühisveevärk

Üldplaneeringu ülesanne on arvestada juba kehtivate valla arengut suunavate dokumentidega, muuhulgas tuleks kajastada ka ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavaga kavandatut. Arendustegevuse elluviimisel on oluline teada, kas hõlmatav ala või selle lähipiirkond jääb ühisveevärgi piirkonda või on perspektiivis ette nähtud ühisveevärgi väljaarendamine, vastavalt sellele lahendatakse tegevusega kaasnev veevajadus. Seetõttu on soovitatav kanda üldplaneeringu kaardile Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavas 2007-2018 kajastatud olemasolevad ja perspektiivsed veetorstikud ja nende piirangud.

Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava (2007) kohaselt on Vasalemma aleviku serval paikneva lennuvälja küttelao, ülepumpamisjaama ning küttetrassi piirkonnas õlireostus. Teostatud uuringute järgi on põhjavesi ja pinnas reostunud naftaproduktidega mitme ruutkilomeetri suurusel alal Vasalemma aleviku ja Veskiküla küla piirkonnas. Naftaproduktide ülenormatiivset sisaldust on täheldatud eelkõige nõrgemalt kaitstud kõrgemates põhjaveekihtides, sh Ordoviitsiumi horisondi puurkaevudes. Seni kuni Ordoviitsiumi horisondist pole õlireostus täielikult likvideeritud, on soovitatav võimalikud uued puurkaevud rajada sügavamatesse põhjaveekihtidesse.

Kambrium-Vendi veekihti uute kaevude rajamisel tuleb arvestada, et selles põhjaveekihtis võib esineda kõrge radionukliidide sisaldus. Kambrium-Vendi veekihti avavate uute kaevude kasutuselevõtul tuleb teostada vee analüüs, milles analüüsitakse ka radionukliidide sisaldust. Piirväärtuste ületamisel tuleb ette näha vee puhastamine.

Tuletõrje veevõtukohtade määramisel ning ühisveevärgi arendamise kavandamisel lähtuda Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavast 2007-2018. Vastavad täiendused tuleb sisse viia ka üldplaneeringusse. Üldplaneeringu kaardile on vajalik kanda tuletõrje veevõtukohtade asukohad.

Kanalisatsioon

OÜ Eesti Veevärk Konsultatsioonid (2006) on koostanud Vasalemma valla reoveekogumisalade kaardi, mille alusel on Rummu, Vasalemma ja Ämari kompaktsed hoonestusega alad määratud reoveekogumisaladeks. Reoveekogumisalade piires on kohustuslik välja ehitada ühisveevärk ning -kanalisatsioon, mis aitab vältida pinnase, pinna- ja põhjavee saastumist määral, mis võiks ohustada keskkonna kvaliteeti. Reoveekogumisalade piirid on vajalik märkida ka üldplaneeringu kaardimaterjalile. Lisaks on vajalik kaardil kajastada ka olemasolevate ja perspektiivsete kanalisatsioonitorustike paiknemine vallas, sest arendustegevuse planeerimisel on oluline teada, kuidas vastavas piirkonnas lahendada reoveekäitlus.

Vasalemma ja Rummu reoveepuhastid tuleb vastavalt Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavale (2007) rekonstrueerida või näha ette nõuetekohane reovee puhastamine Rummu, Vasalemma ja Ämari alevikus.

Jäätmeoidla ala

Jäätmeoidla alale võib kavandada reoveepuhastusrajatise. Perspektiivse jäätmeoidla maana reserveeritakse ala Rummu alevikus. Samas ei kajastu kaardimaterjalil

olemasolevate reoveepuhastite alused maad kui jäätmehoidla alad. Kanda üldplaneeringu kaardile olemasolevad reoveepuhastite alused maad ning reserveerida Vasalemma alevikku perspektiivne jäätmehoidla maa reoveepuhasti rajamiseks pikemas perspektiivis.

Puhke- ja virgestusalad

Puhke- ja virgestusaladena käsitletakse parke, üldkasutatavaid rohealaseid, supluskohti ja muid puhkeotstarbelisi alasid. Lubjakivi karjääride aladele kavandatavate puhke- ja virgestusalade väljaarendamisel eelistada ajutist hoonestust ja objekte. Vasalemma alevikku jäävate parkide ja üldkasutatavate rohealade funktsiooniga maade puhul mitte lubada nende hoonestamist, v.a väikesemahulised puhkeotstarbelised ehitised.

Vasalemma valla arengukavas tuuakse ühe elanikkonna heaolu ja tervist parandada eesmärgina välja valda läbivate suusa- ja matkaradade rajamise vajalikkus. Üldplaneeringus on soovitatav paika panna ka võimalike suusa- ja/või matkaradade kulgemine. Matkaradade trajektoore määratakse tuleks aluseks võtta looduslikult väärtuslike või ilusate alade paiknemine.

Valla elanike ühtsustunde ja sotsiaalsuse tugevdamiseks on vajalik planeerida puhke- ja virgestusalasid ja objekte läbi kolme aleviku. Selleks on soovitatav üldplaneeringuga määratleda võimalike matkaradade trajektoored ning planeerida perspektiivne kergliiklustee Rummu alevikust kuni Vasalemma alevikuni. Samuti on oluline kavandada jalgrattaparklad vaba aja veetmise kohtade ja avalike hoonete juurde.

Metsamaa

Metsaseaduse (RT I 2006, 30, 232) 1.01.2009 jõustumata hakanud muudatuste alusel metsamaa liigitamisel seniseid kategooriaid (hoiumets, tulundusmets, kaitsemets) enam ei eksisteeri.

Üldplaneeringu eelnõuga tehakse ettepanek mõnede metsamaade muutmiseks kaitsemetsa staatusele. Muutmisettepanekuga metsad asuvad Vesiküla külas piki Ämari lennubaasi territooriumi idapoolset külge. Kaitsemetsaks muutmise ettepanekuga metsade eesmärgiks on toimida puhveralana asustuse ja Ämari lennuala vahel. Lisaks tagatakse sealäbi ka metsaalade säilimine looduslikus tingimustes ning rohevõrgustiku funktsioneerimise, kuna suures osas kattub metsaala rohekoridoriga. Puhvermetsade läbi vähendatakse lennuala tegevusest tuleneva müra, vibratsiooni jm negatiivsete mõjude jõudmist Ämari lennubaasile kõige lähemal asuvatele elamualadele, omades seetõttu positiivset keskkonnamõju ka elanikkonna heaolule ja tervisele.

Metsaseaduse muudatustest lähtuvalt tuleks kaitsemetsa staatusesse muudetavad Ämari lennubaasi ümber asuvad metsaalad ümber nimetada, soovituslikult näiteks puhvermetsadeks. Vesiküla külasse reserveeritud kaitsemetsa ettepanekuga alad nimetada vastavalt kasutussihotstarbele ümber kaitsehaljastuseks või puhvermetsadeks. Puhvermetsa/kaitsehaljastuse säilimiseks senisel kujul tuleks üldplaneeringus ka vastavad tingimused seada.

Rohevõrgustik

Üldplaneeringu eelnõus on rohevõrgustiku Vasalemma valda jäävat rohevõrgustiku osa puudutatud vaid põgusalt. Rohevõrgustikuna nähakse Ämari lennuala lõunaosa

äärseid metsaalasid ning Vasalemma jõe äärset ala Vesiküla külas. Seesugune planeerimine ei taga rohevõrgustiku normaalset funktsioneerimist, kuna rohevõrgustik on liiga hõre ja fragmenteeritud. Samuti ei lähtuta rohevõrgustiku täpsustamisel piisavalt kehtestatud maakonnaplaneeringu teemaplaneeringust „*Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused*”.

Keskkonnamõju strateegiline hindaja teeb ettepaneku Vasalemma valda jäävat rohevõrgustiku osa täiendada. Rohevõrgustiku täiendamisel on aluseks võetud Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneering ning väärtuslikemate alade (väärtuslikud niidud ja vääriselupaigad) paiknemine vallas. Üldiselt võiks Vasalemma valla keskosa läbiv rohekoridor kulgeda piki Vasalemma jõge, seetõttu on tehtud ettepanek ka osaliselt rohekoridori trajektoori muutmiseks. Lisaks tehakse ettepanek Ämari lennubaasi territooriumit läbiva rohekoridori nihutamiseks lõunapoole aladele, mis on planeeritud üldplaneeringu eelnõuga kaitsemetsadeks. Kuna Ämari lennubaasi territoorium on suures osas tarastatud, ei toimi seda läbiv rohekoridor rohevõrgustiku funktsioonides. Loomi peletab eemale ka lennuväljalt lähtuv müra. Rohekoridori nihutamisel lõunapoole jääb koridor suures osas Ämari lennubaasi territooriumist välja, tagades sellega loomadele ka paremad liikumisvõimalused.

Piki Vasalemma jõge kulgeb rohekoridor on soovitat määrata minimaalselt veekogu piiranguvööndi laiussega (100m). Rohevõrgustiku alal paikneva kinnistu tarastamisel tohib aia ehitada ainult õueala ümber, et mitte takistada loomade liikumist. Rohevõrgustiku aladele arendustegevuse kavandamisel ei tohi rohekoridore ega tuumalasi läbi lõigata. Soovitat on säilitada igasuguse arendustegevuse korral rohevõrgustiku elementidel loodusliku ala osakaal vähemalt 90 % territooriumist.

Harju maakonna teemaplaneeringus on määratud ka rohevõrgustiku konfliktalad, kus tuleb rohevõrgustiku toimimiseks ette näha vastavad meetmed. Vasalemma vallas on konfliktaladeks Haapsalu-Keila maanteea ristumiskohad Rummu aleviku lähiümbruses ja Vasalemma ja Rummu aleviku vahelisel alal Vasalemma jõe teesilla juures. Vasalemma jõe konfliktalad on võimalik loomadel liikuda teesilla alt, kui jõe veetase pole liialt kõrge. Teedega ristumiskohtades on ulukitele vajalik tagada teede ületamiskohad. Konfliktalades rohevõrgustiku toimimiseks on võimalik leevendavate meetmetena ette näha ka maanteeäärse nähtavuse parandamist ja metsloomade teele ilmumiskohtade tähistamist ning põhjendatud juhtudel teatud teeäärsete teelõikude tarastamist.

Väärtuslikud alad

Väärtuslike aladena käsitletakse väärtuslikke maastikke, väärtuslikke põllumaid, väärtuslikke niidualasid ning miljööväärtuslikke alasid.

Vasalemma alevik kui aedlinnak on kindlasti miljööväärtusega piirkond, mis vääraks ka üldplaneeringus käsitlemist kui miljööväärtuslikku ala. Piirkonnale on omane ajalooliste puitehitiste esinemine ühepereelamutena vahelduvana kõrghaljastusega, milleks on enamasti mändide enamusega metsatukad. Miljööväärtuslikus piirkonnas tuleb säilitada ajalooline asustusstruktuur ja ehituskunst (sh viimistlusmaterjalid), säilitamaks sealset miljööd. Üldplaneeringuga on soovitat määrata miljööväärtuslikuks piirkonnaks ka Vasalemma alevik ning panna paika selle säilimist tagavad tingimused ning piirangud arendustegevuse elluviimiseks.

Teemaplaneeringu kohaselt on Vasalemma aleviku piirkond määratud ajaloolise asustusstruktuuriga väärtuslikuks maastikuks. Väärtuslikul maastikul arendustegevuse planeerimisel tuleb säilitada traditsiooniline maastikuilme ning järgida väljakujunenud ehitusstiili. Viia üldplaneering kooskõlla Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” väärtuslike maastike esinemise osas. Vasalemma aleviku piirkond kuulub ajaloolise asustusstruktuuriga väärtuslike maastike nimistusse. Väärtusliku maastiku säilimiseks on vajalik seada tingimused, mis määravad ehitusstiili, krundi suuruse jms.

Kuigi kohati on üldplaneeringu eelnõus väärtuslikele põllumaadele kavandatud arendustegevuse elluviimist, pole nende alade osakaal kuigi suur. Seetõttu olulist mõju väärtuslike põllumaade säilimisele üldplaneeringu rakendumisel ei esine. Hoida kõrge boniteediga põllumaad võimalikult suures ulatuses põllumajanduslikus kasutuses.

Väärtuslikele niidualadele arendustegevust kavandatud pole, omades antud alade säilimise osas positiivset keskkonnamõju. Siiski on oluline keskmise ja kõrge väärtusega niidualade säilimiseks seada kohustus enne arendustegevuse planeerimist viia läbi antud alade väärtust täpsustav uuring.

Muud küsimused

Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad

Vasalemma valla üldplaneeringu eelnõus on detailplaneeringu kohustusega alaks määratud Vesiküla kompaktse hoonestusega elamuala, selle perspektiivne elamumaa ning Lemmaru küla hooajaliste elamute (suvilate ja aiamaajade) maa. Rummu, Ämari ja Vasalemma alevikud detailplaneeringu koostamise kohustusega aladeks pole määratud.

Planeerimisseaduse alusel on detailplaneeringu koostamine kohustuslik linnades ja alevites ning alevike ja külade olemasolevatel ja kavandatavatel selgelt piiritletatel kompaktse asustusega territooriumi osadel. Seadusest tulenevalt on vajalik detailplaneeringu koostada ka Vasalemma, Rummu ja Ämari aleviku tiheasustusaladel arendustegevuse kavandamiseks. Detailplaneeringu lähteülesannetega antakse tegevusele suunised, mis tingimustel ja mis mahus tohib tegevust antud piirkonnas ellu viia, mistõttu on detailplaneeringu koostamise kohustusega alade kaardimaterjalil kajastamine väga oluline.

Kuivendatud alad

Vasalemma vallas asub mitmeid põllu- ja metsamaid, millele on rajatud kuivendus- või maaparandussüsteem pinnasevee alandamiseks ja maade kuivendamiseks. Suuremad kuivendatud alad jäävad valla keskossa Vesiküla külla ning valla lõunaossa. Kõikide arendustegevuste elluviimisel on oluline tagada olemasolevate maaparandussüsteemide toimimine. Kuivendussüsteemide kahjustamisel tuleb taastada selle toimimine.

Ettepanek valla piiri muutmiseks

Üldplaneeringu eelnõus tehakse ettepanek muuta Vasalemma valla piiri Keila ja Padise vallaga, lähtuvalt ajaloolisest ja looduslikust aspektist. Pakutav valdade vaheline piir kulgeks mööda Vasalemma jõge piirimuudatuse tulemusena.

Vasalemma valla piiri muutmine saab toimuda vaid naabervaldadega kokkuleppel ning Vabariigi Valitsuse otsuse alusel.

Valla piiri taastamine ajalooliselt väljakujunenud viisil toetab valla sotsiaalse keskkonna tugevnemist. Omavalitsuste piiride kulgemine mööda looduslike piire (nt jõgi) on ka loogilisem, kuna antud juhul on Vasalemma jõgi nagnii looduslikuks barjääriks mõlemal pool jõge asuvate asulate omavaheliseks suhtlemiseks.

8 Kasutatud materjalid

- AS Regio digitaalne CD-atlas
- EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem - Keskkonnaregister): KeM Info- ja Tehnokeskus, 2008 ja 2009
- Eesti maastikud. Arold, I., 2005
- Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut, 2007
- Eesti NSV ehitusgeoloogiline rajoneerimine, Köide III. Vilo, E., 1965
- Eesti põhjavee kasutamine ja kaitse. Põhjavee komisjon, 2004
- Esivere dolomiidikarjääri rajamise keskkonnamõju hindamise aruanne. OÜ Eesti Geoloogiakeskus rakendusgeoloogia ja maavarade osakond, 2007
- Euroopa Ruumilise Arengu Perspektiiv (European *Spatial Development Perspective*, ESDP)
- Harju alamvesikonna põhjavee kaitstuse kaart mõõtkavas 1:50 000. OÜ Eesti Geoloogiakeskus, 2003
- Harjumaa riskianalüüs, 2005
- Harju maakonnaplaneering. Harju Maavalitsus, 1998
- Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”. Harju Maavalitsus, 2003
- Harjumaa kriisi reguleerimisplaan. Harju Maavalitsus, 2005
- Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognos 2006-2020. Konsultatsiooni- ja koolituskeskus Geomedia, 2006
- *Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri* (RT I 09.03.2006, 12, 89)
- *Kambrium-Vendi veekompleksi põhjavee efektiivdoosi ja EL joogiveedirektiivi 98/83/EÜ nõuete vastavusuuring*. OÜ Eesti Geoloogiakeskus, 2002
- Karinu lubjakivimaardla laienduse kaevandamise keskkonnamõju hindamise aruanne. 2007
- Keila valla üldplaneering. Maaplaneeringud OÜ, 2003-2005
- Keskkonnaministri käskkiri 28. mai 2008 nr 635 „Lääne-Eesti Harju alamvesikonna veemajanduskava”
- Keskkonnaministri 15.06.2004. a määrus nr 73 „Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu” (RTL 2004, 87, 1362)
- Keskkonnaministri 16. novembri 1998. a määrus nr 65 „Heitveesuublana kasutatavate veekogude või nende osade nimekirja reostustundlikkuse järgi kinnitamine” (RTL 1998, 346/347, 1432)
- Keskkonnaministri 27. jaanuari 2003. a määrus nr 9 „Põhjaveevaru hindamise kord”
- Keskkonnaministri 6.04.2006 a käskkiri nr 396 „Harju maakonna põhjaveevarude kinnitamine”

- Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (RTI 2005, 15, 87)
- Keskkonnaregister, 2008
- Keskkonnaseire seadus (RT I 1999, 10, 154)
- Liiklusloenduse tulemused 2007. aastal. Maanteeamet, 2008
- Liiklusmüra aruanne. Akukon OY, 2005. Seebi tn 22, Tallinn.
- Liiklusmüra. Keskkonnatehnika 3/04. Ründva, M. ja Arumägi, E., 2004
- Looduskaitse seadus (RT I 2004, 38, 258)
- Lubatud heitkoguste projekt Vasalemma karjäärile (Vasalemma vald 76101, Harjumaa) välisõhu saasteloa taotlemiseks. Kupi OÜ, 2005.
- Maa-ameti (avaliku teenuse) kaardirakendused, 2008
- Maapõuseadus (RT I 1995, 13, 156)
- Majandus- ja kommunikatsiooniministri 1.06.2005. a määrus nr 64 „*Lõhketööde projektile esitatavad nõuded*” (RTL 2005, 63, 910)
- Metsaseadus (RTI, 04.07.2006, 30, 232)
- Muinsuskaitse seadus (RT I 2002, 27, 153)
- Nordkalk AS Vasalemma lubjakivikarjääri tegevusest mõjustatud kaevude seisund 2007.a. OÜ Kupi, 2008
- Planeerimisseadusele
- Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (PRIA) kaardirakendus, 2008
- Radooniriski kaart, OÜ Eesti Geoloogiakeskus, 2004
- Rummu järve veepinna alandamise eelprojekt, IV variant. Projekteerimisbüroo Maa ja Vesi AS, 2007, Tallinn
- Rummu järve veepinna alandamise eelprojekt. Projekteerimisbüroo Maa ja Vesi AS, 2006, Tallinn
- Rummu karjääri veetaseme seire. OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus, 2005, Tallinn
- Sotsiaalministri 17. mai 2002. a määrus nr 78 „*Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ja vibratsiooni mõõtmise meetodid*” (RTL, 29.05.2002, 62, 931)
- Sotsiaalministri 31. juuli 2001. a määrus nr 82 „*Joogivee kvaliteedi- ja kontrollinõuded ning analüüsimeetodid*” (RTL 2001, 100, 1369)
- Sotsiaalministri 4. märtsi 2002. a määrus nr 42 „*Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid*” (RTL, 14.03.2002, 38, 511)
- Strategic Environmental Assessment in Action. Therivel, R. Earthscan, 2004
- Teede- ja sideministri 28.09.1999 määrus nr 55 „*Tee ja tee kaitsevööndi kasutamise ja kaitsmise nõuded*” (RTL, 1999, 155, 2173)

- Teede- ja sideministri 28.09.1999 määrus nr 55 „*Tee projekteerimise normid ja nõuded*” (RTL 2000, 23, 303)
- Vabariigi Valitsuse 18.07.1996. a määrus nr 191 „*Avalikult kasutatavate veekogude nimekirja kinnitamine*” (RT I 1996, 58, 1090)
- Vabariigi Valitsuse 22.juuni 2006.a määrus nr 148 „Harju maakonna kaitsealuste parkide piirid”.
- Vasalemma valla arengukava (2005-2010)
- Vasalemma valla jäätmekava (2004)
- Vasalemma valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava (2007-2018)
- Visions and Strategies around the Baltic 2010 (VASAB 2010)
- Ämari lennuvälja kasutamisega seotud müra modelleerimine. Hendrikson & Ko OÜ, 2007
- Ämari lennuvälja rekonstrueerimise detailplaneering. K&H AS, 2006
- Ämari lennuvälja rekonstrueerimise detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Hendrikson & Ko OÜ, 2007
- Ämarisse kolib Tallinna uus lennujaam mitte enne 25 aastat. Eesti Päevaleht. Tänavsuu, T. 26.07.2006
- Üleriigiline planeering Eesti 2010
- Ülevaade Vasalemma valla põhjavee seisundist. Keila Hüdrogeoloogia Töökonna hüdrogeoloog Rammo, M., 1991, Keila